

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 268: Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Godkendelse, tilskud og bestemmelser om visse skoler). Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 8/5 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrlund (S):

Rigsrevisionen har jo to gange tidligere undersøgt Tvinds virksomhed. De undersøgelser var, så vidt jeg kan konstatere, mest rettet mod Tvinds rejsevirkomhed. Der er heller ingen grund til at lægge skjul på, at med jævne mellemrum er Tvind blevet diskuteret, og at der er stillet mange spørgsmål og rejst megen kritik. Sådan var det også i efteråret 1995, hvor Tvind blev diskuteret blandt uddannelsesordførerne og ministeren.

Der blev etableret undersøgelse af syv udvalgte Tvindskoler, og Rigsrevisionen gik i gang med en undersøgelse. På baggrund af disse undersøgelsesresultater har undervisningsministeren sat yderligere undersøgelser i gang. Den 27. februar 1996 forelår der et notat fra Rigsrevisionen, hvoraf det fremgik, at den er gal med de syv skolers administration. Det fremgår, at der ikke administreres efter de gældende reg-

ler og mod den ånd, der er i lovgivningen for de frie skoler, nemlig at skolerne skal være frie, selvstændige og uafhængige.

I den socialdemokratiske folketingsgruppe udtrykte vi tilfredshed med, at undervisningsministeren den 13. marts i år fremsatte lovforslag nr. L 218 og nr. L 219, hvis formål er at stramme de gældende regler i friskolelovene, hvilket vi gav udtryk for, da vi førstebehandlede de to forslag. Med de to forslag sikres det, at vi i fremtiden ikke løber ind i en ny Tvindsag. Forslagene sikrer, at alle frie skoler i fremtiden skal indrette sig på en sådan måde, at de virkelig er frie, selvstændige og uafhængige institutioner. Den socialdemokratiske folketingsgruppe lægger stor vægt på, at Folketinget vedtager disse love, som kommer til at gælde for alle skoler.

Det lovforslag, vi behandler i dag, følger den linje op. Som det fremgår af §§ 1-4, er formålet yderligere at beskrive kravene til de selvejende uddannelsesinstitutioner samt at udbygge adgangen til at trække godkendelse og tilskud tilbage, hvis reglerne ikke følges. Det er et forslag, som den socialdemokratiske folketingsgruppe selvfølgelig støtter.

Forslaget er også en reaktion på Rigsrevisionens beretning og undersøgelsen af Tvindskolerne og den undersøgelse, som undervisningsministeren igangsatte. Det foreslås, at tilskuddet til 31 Tvindskoler stoppes pr. den 31. december 1996. I den socialdemokratiske folketingsgruppe har vi mærket os, at denne usædvanlige bestemmelse har været gjort til genstand for nøje granskning blandt både Undervisningsministeriets og Justitsministeriets jurister, og at denne granskning ikke har givet anledning til bemærkninger.

Lukningen af skolerne får konsekvenser først og fremmest for eleverne. Ifølge Rigsrevisionens beretning var der i 1994 15.022 elever på Tvindskolerne, og næsten 90 pct. var kostelever. Det ligger den socialdemokratiske folketingsgruppe meget på sinde, at først og fremmest de elever, der er undervisningspligtige, hjælpes til fortsat skolegang. Der er også et antal elever på 10.-klasses-niveau, som bør sikres fortsat skolegang. Det er min opfattelse, at den frie skoleverden her har et ansvar. Vi ved, at der er pladser både på grundskolerne og efterskolerne. Endelig vil jeg minde om, at folkeskolen også eksisterer og er åben for disse elever, og om, at der findes en række velfungerende produktionsskoler, der er vant til at håndtere unge mennesker.

Vi ved, at kommuner har anvendt Tvindskoler som alternativ til andre foranstaltninger for socialt belastede elever m.v., og det vil selvfølgelig ikke være uden problemer, når denne mulighed ikke mere eksisterer. Hvor stort dette problem er, afhænger meget af den øvrige skoleverdens ansvarlighed. De problemer, der er, skal løses, og undervisningsministeren må tage kontakt til kommunerne, skoleorganisationerne og de enkelte skoler. Det er vores opfattelse, at der via et samarbejde må opstilles en plan, der kan løse denne opgave.

Jeg er sikker på, at jeg er enig med mange i, at Tvindskolernes måde at arbejde og organisere sig på kan betegnes som ganske usædvanlig og utraditionel og i strid med gældende regler. Det er jo et sugerør eller en malkemaskine, om man vil, ned i statskassen, man har etableret. Det glemmer man helt midt i hele diskussionen om det juridiske. Rigsrevisionens beretning og de undersøgelser, der er iværksat af undervisningsministeren, viser med al tydelighed, at der er grundlag for at håndtere denne sag håndfast, og det er den socialdemokratiske folketingsgruppe parat til at medvirke til.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tror ikke, at vi i Socialistisk Folkeparti er uenige i det principielle i det, hr. Poul Erik Dyrlund sagde om Socialdemokratiets synspunkter i denne sag. Det, uenigheden går på i dag, er spørgsmålet om, hvordan man griber det an, for ét er, hvordan man behandler et lovforslag helt konkret ud fra et indhold, noget andet er, hvilke konsekvenser det vil få, hvis man også i fremtiden behandler tilsvarende spørgsmål på samme måde, og videre hvordan det vil være for de menneskers retssikkerhed, hvis situation skal behandles på en bestemt måde.

Vi er ikke i tvivl om, at der er en række mennesker og grupper, som har gjort noget, der er i strid med loven. Det er helt tydeligt, men dér vil jeg så spørge hr. Poul Erik Dyrlund som Socialdemokratiets ordfører, om ikke man også i Socialdemokratiet har problemer med, om dette lovforslag er på kant med grundloven, på kant med den europæiske menneskerettighedskonvention, som Danmark har tilsluttet sig, eller på kant med grundlæggende retsprincipper. Det må være helt afgørende, at de mennesker, der har gjort noget, som man skønner er ulovligt, også behandles i overensstemmelse med de almindeligt gældende retsprincipper, og det er

det, der karakteriserer et retssamfund. Der er selvfølgelig en glidende bevægelse mellem de tre magter, vi har i vores grundlov: den lovgivende, den udøvende og den dømmende. Men er det ikke specielt et problem, hvis man flytter noget fra den udøvende magt til den lovgivende magt, hvor man så risikerer, at de pågældende menneskers retssikkerhed kommer i klemme, fordi de ikke på samme måde kan rejse en retssag efterfølgende? Det vil jeg godt have at hr. Poul Erik Dyrlund på indeværende tidspunkt besvarer.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har to spørgsmål til hr. Poul Erik Dyrlund, og det ene spørgsmål er affødt af noget af det sidste, hr. Dyrlund sagde. Det var om juraen kontra alt det, der skete, og hvorvidt vi, når man kunne se, at der var så mange problemer og så mange ting, vi ikke kunne acceptere, så måtte lade juraen ligge. Det lød næsten på hr. Poul Erik Dyrlund, som om vi så måtte lade juraen ligge og handle efter, jeg ved ikke, om man skal kalde det et eller andet instinkt. Det er i hvert fald ikke noget, der tjener Folketinget til ære, hvis man handler på den måde.

Den anden ting er, at der ikke, som hr. Dyrlund sagde, har været anledning til bemærkninger fra Justitsministeriets eller Undervisningsministeriets side.

Nu er det sådan, at når man tager det lange dokument, som Justitsministeriet har fået produceret i løbet af weekenden, er der faktisk op til adskillige bemærkninger, som trækker den modsatte vej af det, som hr. Dyrlund lægger op til.

Det er faktisk sådan, at – og det synes jeg er interessant – Justitsministeriet sørgede for at lave nogle sikkerhedserklæringer, så det har mulighed for at trække i land igen, hvis det skulle blive nødvendigt, f.eks. hvis ministeren skulle komme i mindretal eller sådan et eller andet.

Det kan være, at det er, fordi ministeriet har nogle historiske erfaringer for, at det kan være lidt dårligt at komme på banen med nogle ting, der ikke kan holde vand.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Det var hr. Bruno Jerup, som ligesom forsøgte at skyde mig i skoene, at man skulle lade juraen ligge og koncentrere sig om selve indholdet i

denne sag. Sådan sagde jeg ikke, vil jeg sige til hr. Bruno Jerup. Jeg sagde, at man skal huske på, at der trods alt er foregået en lang række uregelmæssigheder. Det glemmer man næsten midt i hele diskussionen om juraen.

Hvordan en sådan sag gribes an, kan der jo være forskellige opfattelser af, og vi har allerede kunnet konstatere med de to tidligere talere, at der er forskellige opfattelser af, hvordan man ser på denne sag. Jeg skal sige til hr. Aage Frandsen, at vi ikke i den socialdemokratiske folketingsgruppe har problemer med juraen i denne sag.

Det fremgår tydeligt af Justitsministeriets konklusioner, at lovforslaget kan behandles og gennemføres af Folketinget, uden at vi kommer i konflikt med grundlovens § 3. Der er andre vinkler på denne sag, som er afprøvet, og heller ikke her skulle der være problemer i forhold til grundlovens bestemmelser om disse ting.

Hr. Aage Frandsen beskæftiger sig lidt med spørgsmålet om retssager. Det er ikke min opfattelse, at nogen er afskåret fra at rejse retssager, hvilket også fremgår af det notat, der er udarbejdet af Justitsministeriet.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Hvis man ser på det notat, som foreligger fra Justitsministeriet, er det rigtigt, at det – som forventet, kan man næsten sige – efter den bestilling, det har fået fra Undervisningsministeriet, konkluderer, at der ikke sker brud på grundlovens § 3. Men det tilføjes også, og jeg vil gerne citere fra papiret side 29:

»Som nævnt under pkt. 1 og pkt. 5.2.6 kan den foreslåede lovgivning imidlertid give anledning til principielle retspolitiske overvejelser. Det gælder navnlig det forhold, at der er tale om en lovgivning, som undtager nærmere opregnede skoler fra lovens generelle tilskudsregler, som de pågældende skoler hidtil har modtaget støtte i henhold til. En sådan lovgivning bør Folketinget ud fra almindelige principper kun anvende, når der foreligger tungtvejende grunde hertil.«

Dette drejer sig om det, der hedder en singulær lov, og jeg kunne godt tænke mig, om hr. Poul Erik Dyrlund kan give mig nogen eksempler på, at Folketinget har haft sådanne tungtvejende grunde til at lave singulære love.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg må nok sige, at efter Fremskridtspartiets opfattelse er det en meget, meget mærkværdig dag, vi har her i dag. Det er efter vor opfattelse således, vil jeg sige til hr. Dyrlund, at man ikke kan undre sig over, at der er mange meldinger til dette forslag. Vi mener, at det har ført til et juridisk skoleridt, til trods for at Folketinget er enig i, at det, der er foregået med hensyn til koncerntopbygning, er vi i bund og grund imod, fordi det også efter Fremskridtspartiets opfattelse er i strid med reglerne. Ingen tvivl om det.

Men jeg synes ikke, det kan undre efter de meldinger, vi har hørt i de sidste dage, at der er en del folketingsmedlemmer, som mener, at vi er inde i den fase, der hedder juridisk skoleridt, hvor vi af den ene ekspert efter den anden får at vide, at det er i strid med f.eks. grundloven.

Så kommer hr. Bruno Jerup og siger, at det faktisk er bestilt arbejde af ministeren. Det mener jeg er utiladeligt. Naturligvis er jurister i ministeriet lige så velkomne til at vurdere, hvordan og hvorledes det her skal foregå, så jeg synes, det er mærkværdigt, at hr. Dyrlund stiller sig her på Folketingets talerstol og er lidt, det ligger i ordene, forundret over, at der er forskellige meldinger.

Jeg skal så vente med de andre bemærkninger til min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg var også forbavset over hr. Poul Erik Dyrlands indlæg, selvfølgelig specielt det om, at Justitsministeriet ikke havde nogen bemærkninger, for, som hr. Bruno Jerup læste op, skriver Justitsministeriet, at en sådan lovgivning bør Folketinget ud fra almindelige principper kun anvende, når der foreligger tungtvejende grunde dertil.

Hr. Bruno Jerup har så spurgt, om der er tidligere eksempler på tungtvejende grunde. Det får vi så svar af hr. Poul Erik Dyrlund på lige om et øjeblik, men jeg kunne godt tænke mig at vide, hvordan Socialdemokratiet og den socialdemokratiske ordfører afgør, hvad der er tungtvejende grunde. Er det samfundsmæssige interesser? Er det økonomiske interesser? Er det, der gør denne sag så tungtvejende, de økonomiske midler, der er involveret i svindelene? Når Justitsministeriet så klart siger, at det her kun kan gå, hvis der er tungtvejende grunde, må vi altså have en definition fra den socialdemokratiske

ordfører, der så fuldstændig og helhjertet stiller op bag forslaget, på, hvad tungtvejende grunde er.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Dyrhund holdt en lang og god ordførertale med mange saglige argumenter for, at ministeren har ansvaret allerede i dag, og at ministeren efter den gældende lovgivning har pligt til at gribe ind allerede i dag. Men jeg synes ikke, at jeg hørte nogen argumenter fra hr. Dyrhund for nødvendigheden af dette stærkt tvivlsomme forslag. Kunne hr. Dyrhund ikke give blot ét eneste sagligt argument for nødvendigheden af det forslag, der ligger til behandling lige nu?

Ministeren har i sit forslag og i bemærkningerne til det skrevet side op og side ned om, at ministeren allerede i dag efter gældende lovgivning har ansvaret og har pligt til at gribe ind, men heller ikke i ministerens forslag er der et eneste argument for nødvendigheden af dette forslag. Kunne den socialdemokratiske ordfører ikke give os blot ét argument, som vi kan forholde os til?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Som jeg sagde før, tror jeg ikke, vi er uenige om, at der er grundlag for at gribe ind. Hvordan man skal gribe ind og i hvilket omfang, er det efter vores opfattelse ministerens opgave at finde ud af, og det er ministerens ansvar, men vi vil gerne politisk tilkendegive, at vi mener, det er nødvendigt.

Jeg vil så i den forbindelse spørge hr. Poul Erik Dyrhund, ligesom andre har gjort det, hvornår det så er, at man skal gribe ind. Der står i lovforslagets bemærkninger på side 7, at man foretrækker lovforslaget frem for en administrativ beslutning, fordi man ellers kunne risikere en masse retssager. Så kan man læse i Justitsministeriets kommentarer dertil, at det altså ikke mener, at det betyder, at man ikke kan føre retssager efterfølgende, »... det vil f.eks. kunne ske i forbindelse med en eventuel sag om tilbagebetaling af allerede udbetalt støtte.« Hvad med de skoler, som er mindre skyldige, og som ikke skal tilbagebetale penge, hvis der er sådan nogle?

»De pågældende skoler vil endvidere næppe være afskåret fra selv... osv. Jeg er bange for, at man fratager nogle mennesker retssikkerhed, og det er derfor, jeg mener, at i disse spørgsmål

må man lade tvivlen komme de anklagede til gode. Det ændrer ikke i vores principielle opfattelse af sagens indhold. Det er et spørgsmål om, hvem der har ansvaret for den udøvende magt. Det har ministeren. Vi har lovgivningsmagten, vi har ansvaret for at tage stilling.

Så vil jeg godt lige sige med hensyn til jurister, der kan sige hvad som helst, at det er det almindelige synspunkt. I denne sag har jeg med lys og lygte ledt efter en jurist uden for Slotsholmen, der ville sige noget, der ikke bakkede Slotsholmens jurister op. Jeg har ikke fundet nogen. En vittighed er ellers, at har man en jurist i Århus, der siger noget, er der én i København, der siger det modsatte. Her siger de, jeg vil kalde de uafhængige juridiske eksperter, alle sammen det samme.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Selvfølger skal der gribes ind, og selvfølgelig bør der oven i købet gribes ind straks. Det, Fremskridtspartiet har svært ved at forstå, er, at når ministeren kan få et enigt Folketing til at bakke indgrebet op, hvorfor vil ministeren så risikere at gennemføre et lovforslag, hvorom selv Justitsministeriet udtrykker betænkeligheder, og nøjes med et mindre flertal? Er det, det handler om, ikke til syvende og sidst, at man får stoppet misbruget hos Tvind, og at metoderne skal være så gode, så sikre og så lovlige som muligt?

Derfor vil jeg godt spørge: Er det, der står i den stencilerede udgave på side 15 til syvende og sidst begrundelsen for at fastholde det her meget kritiserede lovforslag? Jeg citerer fra ministerens eget forslag: »Hertil kommer, at en administrativ løsning mere sandsynligt end en lovgivningsmæssig løsning vil resultere i et stort antal retssager, der i en årrække vil betyde store og mangeartede omkostninger for staten.«

Er det, det drejer sig om, i virkeligheden, at man ikke bryder sig om at rende rundt i forskellige retssale og debattere med Tvind, om de har ret eller de har uret, og at man skal bevise, at de ikke havde ret til de her penge? I så fald synes jeg, det bliver rigtig betænkeligt, for så er loven ikke ens for alle, høj som lav, for så er det af hensyn til ministerens og regeringens bekvemmelighed, og det kan vi ikke acceptere i Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det var hr. Dyrlands bemærkninger om, at Socialdemokratiet ingen problemer har med juraen i denne sag, der får mig til at stille et par spørgsmål. Det forekommer mig nemlig at være bekymrende, at Socialdemokratiet ingen problemer har med juraen i denne sag. Jeg har forstået det sådan, at lovforslaget her omfatter fem skoler, som end ikke er undersøgt, og så forekommer det jo at være en form for magtmisbrug, eller det kunne måske oven i købet minde om politisk forfølgelse, når man sådan går helt ud til kanten og alligevel vil køre frem mod disse fem skoler. Sådan en holdning er vi i SF meget bekymrede over.

Jeg vil godt spørge hr. Poul Erik Dyrland, om grunden til, at Socialdemokratiet nu går ind for lovforslaget her, reelt er, at man er bange for ikke at ville kunne vinde de retssager, man ellers skulle køre, fordi man har en vis medviden om, hvordan forholdene på Tvindskolerne har været. Hvis man ikke er i god tro, er der vist nok et problem, når det kommer til en retssag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

I Dansk Folkeparti synes vi bestemt ikke, at ministeren skal have utak for at være kommet med et initiativ. Det burde være sket for mange år siden, og det er bestemt ikke alene den nuværende undervisningsminister, der har ansvaret for det.

Det, jeg godt kunne tænke mig at spørge ministeren om efter al den debat, der har været nu med de mange ordførere og med den socialdemokratiske ordførers tale, er: Forventer ministeren egentlig, at dette forslag kommer til en sidste behandling? Foretager ministeren en pejling af Folketinget i øjeblikket ved denne førstebehandling? Det synes jeg kunne være interessant at få at vide.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg havde gerne set ordførerne på talerstolen, før jeg kommenterede og svarede på spørgsmålene, men jeg synes, der er rejst et meget væsentligt spørgsmål, som jeg også af hensyn til den videre debat godt vil forsøge at svare på allerede nu.

Jeg har forstået på vistnok alle, der har udtalt sig indtil nu, og det svarer meget nøje til alle partiers tilkendegivelser ved de to lovbehandlinger, der foregik her i Folketinget for nogle

uger siden vedrørende samme sag, at alle har et ønske om at stoppe den praksis, som Tvindimperiet har gennemført i forbindelse med deres skolevirksomhed, at det svarer til min egen og regeringens holdning.

Der er kun én vej frem til at stoppe Tvindimperiet med deres concernlignende skolevirksomhed, hvor den enkelte skole er frataget de rettigheder, der hører til at have eget ansvar for eget hus.

Der kan i fuld udstrækning gennemføres retssager på hele det bestående grundlag, også om de tilbagebetalingskrav, som Undervisningsministeriet nu har rejst over for den første gruppe af skoler, og som vi vil gøre op for alle øvrige skoler. Der vil i de hele taget kunne rejses retssager om alt, hvad der hører lovgivningen til, på det bestående grundlag.

Når regeringen ønsker at fremsætte et lovforslag, er det, fordi det er den eneste vej frem til at stoppe den imperiebygning, som har betydet, at skolerne er blevet drænet for midler, som skulle have været anvendt til undervisningsformål på den enkelte skole, sådan som lovgivningen er.

Så der er ikke – vil jeg svare fru Kirsten Jacobsen – tale om nogen bekvemmelighed. Der er i denne sammenhæng ikke tale om, hvad der ville være dyrt eller billigt, når man valgte den ene eller den anden fremgangsmåde. Der er alene tale om at ville nå det mål, som Folketingets partier tidligere har udtrykt ønske om, og som alle indtil nu, så vidt jeg kan huske og har hørt efter, har ønsket: at vi stopper den form for virksomhed inden for den frie skoles rammer.

Til fru Pia Kjærsgaard, der også spurgte direkte i denne omgang, vil jeg sige, at det er regeringens ønske, det er regeringens agt, at lovforslaget gennemføres, og derfor håber vi selvfølgelig også, at lovforslaget kommer til tredje behandling. Og det skal ses i lyset af det, jeg allerede har sagt.

Det ville altså ikke være muligt administrativt og gennem efterfølgende retssager at leve op til den forventning, Folketinget selv har udtrykt, og som jeg er enig i: at vi må stoppe den form for skolevirksomhed, der knytter sig til Tvindimperiet eller Tvindkoncernen.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Selvfølgelig skal Tvind stoppes, og det mener vi også i Fremskridtspartiet; det skal der slet ikke være tvivl om. Spørgsmålet er hvordan. Det er et ordsprog, der siger, at den, der tier, samtykker.

Hr. Poul Erik Dyrlund har endnu ikke svaret på de spørgsmål, der er blevet stillet. Jeg bad om at få blot et eneste sagligt argument for nødvendigheden af dette forslag. Hr. Dyrlund har ikke svaret, hr. Dyrlund har ladet andre ordførere svare for sig, og svarene har været, at det eneste argument for, at dette forslag er nødvendigt, er, at man kan tilsidesætte retssikkerheden. Dette forslag er nødvendigt for at tilsidesætte retssikkerheden, det er argumentet for forslaget, og det er også sådan, jeg hørte ministeren.

Når det står klart, burde det være lige så klart, at forslaget her er stærkt tvivlsomt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er meget overrasket over ministerens svar. Ministeren sagde, at der kan føres alle mulige retssager på fuldt grundlag om alle sagerne.

Så er jeg nødt til at spørge ministeren: Jamen hvad er det da for nogle retssager, der ikke kan føres? Hvad er det for nogle retssager, som ministeren selv på side 15 i den stencilerede udgave, som jeg citerede fra før, henviser til, når han skriver:

»Hertil kommer, at en administrativ løsning mere sandsynligt end en lovgivningsløsning vil resultere i et stort antal retssager, der i en årrække ...« osv.?

Det er altså et stort antal retssager, som man undgår ved at lave lovgivning, og nu siger ministeren lige, at selv med en lovgivning kan man anlægge alle de sager, man vil. Passede det da ikke, det, ministeren skrev på side 15?

Så vil jeg godt bede ministeren om at bekræfte, at selve den koncernagtige struktur, som Tvind har, i og for sig i sig selv gør, at man ikke kan modtage tilskud på det tilskudsgrundlag, der er for disse skoler.

Til ministerens oplysning, hvis han ikke ved det, er der stillet et spørgsmål til erhvervsministeren, hvori man har spurgt, om ministeren vil oplyse, hvorvidt Tvind med tilhørende selskaber er at betragte som en koncern. Ministeren har besvaret spørgsmålet bekræftende, Tvind er en koncern, og dermed skulle det problem jo være løst.

Så vil jeg gerne til slut sige til hr. Dyrlund, som har været ordfører for Socialdemokratiet: Vil hr. Dyrlund være så venlig at fortælle os, der gerne vil have stoppet dette her sammen med regeringen, men som ikke er enig i metoderne, hvad det er for nogle tungtvejende grunde, der gør, at vi skal gribe til noget, som selv Justitsmi-

nisteriets lovkontor har principielle retspolitiske overvejelser omkring?

Anders Mølgaard (V):

Ethvert anstændigt og livskraftigt demokrati må og skal reagere hurtigt og konsekvent, når åbenlys og systematisk svindel med offentlige midler afsløres. Vægelsind og langmodighed vil ofte resultere i et degenereret og lidet modstandsdygtigt folkestyre.

Derfor er det såre naturligt, at undervisningsministerens udspil er kontant. Man kunne med rette have kritiseret ministeren, hvis han ikke havde reageret prompte og resolut.

Nuvel, fremgangsmåden med dette lovfor-slag er usædvanlig og kontroversiel. Man kan vel roligt sige, at det også kendetegner selve hovedproblemet, nemlig Tvindimperiets systematiske fordrejning og svindelagtige udnyttelse af en enestående smuk fri- og højskolelovgivning.

Tvindkoncernens moralkodeks eller rettere mangel på samme er en direkte trussel mod den liberale frihed og den højskolelovgivning, som i generationer har hvilet på gensidig tillid, kritisk selvjustits og stor ansvarlighed. Tvindledernes særprægede og deprimerende taknemmelighedsgestus har været misbrug og mangel på respekt.

Dette er desværre til fulde dokumenteret i Rigsrevisionens rapport fra maj 1996 og Undervisningsministeriets egne undersøgelser. Tvinds såkaldte skolesamvirke er dermed blevet en direkte trussel mod en på alle måder unik demokratisk og fri skolelovgivning – frihedstraditioner, det kræver kamp at bevare.

Jeg læser lovforslaget sådan, at ministeren ønsker Folketingets opbakning til stop for fremtidig tilskudsbetaling, hvilket ministeren jo allerede har administrativ hjemmel til i lovgivningen. I Venstre er vi af den opfattelse, at der skal meget tungtvejende grunde til at vælge singulær lovgivning. Men vi finder, at denne sags usædvanlige karakter rummer stærke argumenter.

Med dette lovforslag har vi konstateret, at ministeriet har valgt at gå lovgivningens vej, selv om andre muligheder måske også ville være yderst ræsonnable.

Som sagt støtter vi principielt et misbrugs-stop. Hvis det senere bl.a. på baggrund af udvalgsbehandlingen skulle vise sig, at ministeren ønsker en anden løsningsmulighed end et lovgivningsinitiativ, vil vi i Venstre være helt

åbne og fordomsfrie og indgå i en drøftelse af dette. For Venstre er det centrale udelukkende at få stoppet Tvindmisbruget.

Jeg finder også anledning til at påpege det kritisable i, at skiftende ministre ikke har efterlevet deres tilsynsforpligtelse og for længe siden grebet ind. Regeringen og ministrene er naturligvis ansvarlige for, at lovforslaget er i overensstemmelse med grundloven og den europæiske menneskerettighedskonvention, og vi har i Venstre noteret os, at et responsum fra Justitsministeriet dateret den 13. maj 1996 underbygger denne vurdering.

Tvindskolerne er naturligvis yderst velkomne til at bringe loven for domstolene, hvis de er uenige.

Af principielle grunde er det også væsentligt at slå fast, at dette lovforslag på ingen måde er et indgreb i den åndelige frihed eller skolernes frie etableringsret, selv om nogle af lovforslagets kritikere med urette har postuleret dette. Det står naturligvis stadig alle frit for at starte en højskole eller lignende uden en ministeriel godkendelse, men det betyder selvfølgelig, at man så heller ikke kan modtage tilskud. Men det er vel også kun ret og rimeligt, at det sikres, at offentlige tilskudskroner forvaltes forsvarligt. Det er værdt at bemærke, at der faktisk eksisterer skoler, som ikke ønsker at modtage stats tilskud.

Som sagt må alene Tvinds uansvarlige ledelse bære ansvaret for, at det hele er kommet så vidt. Den enkelte Tvindlærer og den enkelte elev på Tvinds skoler kan og må naturligvis ikke klandres for den misere, de nu befinder sig i. Specielt mange Tvindelever befinder sig i en trøstesløs situation, som de kun kan takke Tvinds ledelse for. Derfor er det tragisk at se, hvordan Tvindlerne bruger og misbruger eleverne som gidsler i den aktuelle debat.

Hvis – vel at mærke hvis – Tvindledelsen besad anstændighed, ville de på grund af skyldfølelse ikke kunne se deres elever i øjnene.

Men hvorom alting er: Mange Tvindelever står med et reelt problem, som kræver, at alle gode og konstruktive kræfter i kommunerne og den frie skoleverden i fælles flok løfter denne udfordring. Som sagt skal problemet løses til de forhenværende Tvindelevers bedste.

Selv om Venstre altså principielt støtter lovforslaget, vil vi gerne specielt henlede ministerens opmærksomhed på to forhold, som vi ønsker udsat for nærmere drøftelse.

For det første: Vi er helt på det rene med, at der er behov for et midlertidigt stop for godken-

delse af nye skoler, men vi finder, at to år er rigelig lang tid, og endelig finder vi, at dette moratorium skal bruges konstruktivt og fremtidsrettet til en givende dialog med den frie skoleverden, så vi undgår de årligt tilbagevendende disputer om f.eks. visse skolers meget kreative korte sommerskoleophold.

For det andet vil Venstre opfordre ministeren til at trække lovforslag nr. L 218 og 219 tilbage og lade de berørte problemstillinger i disse lovforslag indgå i de forestående drøftelser med den frie skoleverden. Jeg vil i den forbindelse bemærke, at det i bemærkninger til dagens lovforslag anføres, at stramninger i L 218 og 219 efter ministeriets egen vurdering stort set kun vil ramme skoler, hvis forhold ikke er kritisable.

Venstres folketingsgruppe er stærkt påvirket af de mange seriøse og principielle aspekter, som kender tegner dette lovforslag. Derfor er det såre naturligt, at der også i i Venstres folketingsgruppe findes forskellige opfattelser, hvilket betyder, at enkelte medlemmer vil stemme imod lovforslaget og i dagens debat senere vil uddybe deres betænkeligheder. Såre naturligt.

I Venstre vil vi meget nøje overveje de indsigelser, som måtte komme fra bl.a. deputationer i Folketingets Uddannelsesudvalg. Det ville jo være ønskeligt og værdigt, hvis der kunne opnås meget bred enighed i Folketinget om en løsning på Tvindmisbruget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det var jo en meget liberal tale, vi fik dér. Jeg ser frem til en lignende velvilje fra hr. Anders Mølgårds side, når Enhedslisten fremsætter et forslag om en lov mod f.eks. 100 navngivne selskabstømmere; jeg forstår, at så vil Venstre også være klar til at stemme for den slags ting. Det er en nyskabelse her i Folketinget.

Men morskaben skal jo ikke skjule, at denne debat allerede har vist sig at være en skandale. Jeg vil godt sige, at jeg opfatter det som en fuldstændig skandaløs opførsel af den socialdemokratiske ordfører og af det socialdemokratiske parti.

Vi har en debat, som selv Justitsministeriets Lovkontor mener rejser en række principielle retspolitiske spørgsmål. Vi har jurister – som ikke er hvem som helst – der udtaler, at det her er på kanten af grundloven, og vi har så en debat, hvor der bliver stillet spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, og den social-

demokratiske ordfører vælger simpelt hen overhovedet ikke at gå ind i debatten.

Det vil sige, vi skal ikke bare her måske lave noget, som er på kanten af grundloven, vi skal også, hvis det står til den socialdemokratiske ordfører og det parti, der har udpeget den socialdemokratiske ordfører, gøre det uden debat. Jeg synes, det er en højst besynderlig opførsel fra Socialdemokratiets side.

Der bliver stillet konkrete spørgsmål: Hvad er det for nogle tungtvejende grunde, der foreligger? Og der er intet svar fra den socialdemokratiske ordfører.

Jeg tror, at stadig flere dele af den danske befolkning efter det her vil stille spørgsmålet: Har Socialdemokratiet overhovedet en retspolitik?

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er et par spørgsmål til bl.a. hr. Anders Mølgaard, som jo formår en sjov kovending. Efter at vi faktisk i stor enighed havde sluttet op bag lovforslag nr. L 218 og 219, kan jeg forstå, at Venstre nu ikke behøver de love mere, de love, der jo i virkeligheden blev præsenteret af ministeren som, at det her var antikernlovne; det var de love, der ryddede op, og det var love, som gjaldt for alle. Lige ret for såvel Loke som Thor, blev der sagt.

Men de skal nu åbenbart væk. Til gengæld skal man støtte en lov, som er rent singular, og som har to sider. Ud over at den rammer den ene part i konflikten, så hvidvasker den altså også ministeriet, og det er åbenbart det, man ønsker fra liberal side.

Og en anden ting: Hvis man skal nævne et eksempel på, hvornår man sidst har lavet noget lignende inden for det her område, må man desværre gå et stykke tilbage i historien. Det gjorde man under provisorietiden, under Estrup. Der var det sådan, at Scavenius én gang om året lavede en liste over, hvilke frie skoler der kunne få bevillinger. Og de, der opførte sig forkert, sagde noget forkert – og det var dengang bl.a. Venstreskoler, som havde rod i partiet Venstre – blev strøget af listen, fordi det ikke var sundt for den opvoksende ungdom.

Er det den slags lister, som Venstre nu er ved at hjælpe med til at genindføre?

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg bemærkede, at hr. Mølgaard gav Venstres tilslutning til dette lovforslag. Det kom nu ikke bag på mig på baggrund af det, man har hørt, og de meldinger, man har hørt forud for debatten her i dag. Til gengæld er jeg meget overrasket over den melding, der nu er kommet fra Venstre, med en opfordring til ministeren om at lade lovforslag nr. L 218 og L 219 ligge.

I Socialdemokratiet har vi den opfattelse, at de to ting hører sammen. Vi er klart af den opfattelse, at vi alle har en forpligtelse til hurtigst muligt at indrette vores lovgivning på en sådan måde, at gentagelser ikke må kunne finde sted. I Socialdemokratiet ønsker vi ikke en ny Tvindkoncern, og derfor er det meget, meget vigtigt for den socialdemokratiske folketingsgruppe, at vi holder fast ved, at lovforslag nr. L 218 og 219 kommer igennem.

Så vil jeg godt, når jeg nu er heroppe, sige til dem, der har efterlyst vores syn på spørgsmålet om tungtvejende grunde, at det er sådan, som undervisningsministeren i øvrigt også gav udtryk for, at regeringen finder, at for at løse denne sag til bunds og på en sådan måde, at vi sikrer, at sagen bliver løst på en ordentlig måde, har regeringen ønsket dette lovforslag.

Da vi, hvad jeg i øvrigt har svaret på én gang, henholder os til de konklusioner, der i øvrigt er kommet fra Justitsministeriets side, er det vores opfattelse, at denne sag vejer så tungt for regeringen – for det er jo alt andet lige noget af en øvelse at lukke 31 skoler på én gang – at vi skal have Folketingets opbakning til det her. Det er tungtvejende.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg forstår på hr. Poul Erik Dyrland, at tungtvejende grunde er årsagen til dette lovforslag her, men så ligger der ikke andre begrundelser i det fra hr. Poul Erik Dyrlands side.

Det, jeg ikke forstår – og det gælder også det, ministeren sagde før – er, at man ikke i dag har tilstrækkelige administrative magtmidler i gældende lovgivning plus de to lovforslag, som blev fremsat i marts måned, og dette lovforslags principielle bestemmelse i § 1.

Jeg forstår ikke, at man ikke dér har grundlag for for det første at trække tilskud tilbage, hvis man mener, det er berettiget, for det andet at trække godkendelser tilbage, hvis det er berettiget, og for det tredje at stille strengere krav

med hensyn til, hvad en uddannelsesinstitution skal være.

Det er det, som ligger i indledningen til dette forslag: at skolen i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler må alene komme skolens undervisningsvirksomhed til gode – altså en understregning af det selvstændige i forhold til det koncernbetragende.

Altså man behøver efter vores opfattelse ikke at lave det her som en særlov. Man har de administrative muligheder i henhold til gældende lovgivning plus lovforslag nr. L 218 og L 219 samt eventuelt stramninger i forhold til de to forslag, der er fremsat. Så undgår man al diskussion om magtmisbrug eller magtfordrejning. Så undgår man al diskussion om, at der er nogle, der uretmæssigt har fået frataget nogle af deres rettigheder, i stedet for at Folketinget mange år bagefter vil være anklaget for, hvad man her har gjort.

Der er ingen tvivl om, at der kan skrives store værker om det, der sker i de her dage, og man kan selvfølgelig sige, at af hensyn til kommende jurister er det selvfølgelig meget behageligt, at de kan lave afhandlinger om det her. Men jeg er ikke sikker på, at det klæder Folketinget.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Venstres ordfører, hr. Anders Mølgaard, ridser de høje frihedsidealener meget kraftigt op i sin ordførtale. Hr. Anders Mølgaard sagde bl.a., at der var risiko for et degenereret folkestyre, hvis Tvind ikke blev stoppet.

Har hr. Anders Mølgaard slet ikke tænkt på, at de midler, man nu lægger op til at anvende for at bevare det gode folkestyre, som hr. Anders Mølgaard priser så højt, kan være så dårlige at anvende, at de direkte er et angreb på demokratiet og på folkestyret?

Jeg vil gerne sådan stilfærdigt opfordre Venstres ordfører til at høre lidt nærmere efter, hvad Venstres retspolitiske ordfører siger til pressen i denne tid. Jeg synes, det er meget kloge ord, Venstres retspolitiske ordfører siger. Det viser, at hun har tænkt sig godt om, før hun udtaler sig. Jeg vil godt anmode Venstres ordfører her denne sag om at høre godt efter, hvad den retspolitiske ordfører siger.

Da hr. Dyrlund fra Socialdemokratiet åbenbart ikke ønsker at besvare mine spørgsmål, vil jeg stille de samme til hr. Anders Mølgaard, for det må jo sådan set være lige så afgørende for hr. Anders Mølgaard at få dem besvaret.

Finder hr. Anders Mølgaard ikke, at det er yderst betænkeligt, at der er fem skoler, som overhovedet ikke er undersøgt, og som også bare kommer ind under den samme kollektive afstraffelse?

Det andet, jeg godt vil spørge om, er, om det, at man i 11 år har været bekendt med, hvordan forholdene på Tvind er, ikke giver anledning til eftertanke hos Venstres ordfører, at man her har været vidende om en ting, og at det måske nok kan blive lidt vanskeligt at køre igennem og få en dommer til at sige, at man har været i god tro.

Det sidste, jeg gerne vil spørge hr. Anders Mølgaard om, er: Når hr. Anders Mølgaard siger, at hvis ministeren ønsker en anden løsning, vil vi se på det, betyder det så, at Venstres vilje nu sidder i ministerens lomme?

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg synes da altid, det er prisværdigt, når nogen vil se på andre løsninger. Det synes jeg også SF skal være lykkelig for.

Jeg synes, at det, der var interessant, var, at Venstres ordfører netop understregede, at Venstre jo ikke er enig i det, Venstres ordfører sagde. Det synes jeg er en meget naturlig ting.

Nu ved jeg godt, at dette ikke er spørgetid, men alligevel vil jeg gerne spørge, om der i Socialdemokratiet, i den store folketingsgruppe, Socialdemokratiet har, er 100 pct. fodslag med hensyn til, at det her er, som det skal være; nu kører vi derudad til tredje behandling, og så tager vi afstemningen. For det synes jeg er interessant.

Er det således, at vi kan se ved tredje behandling, at alle partierne mere eller mindre ikke stemmer overens, altså ser bort fra gruppedisciplin? Det bliver i hvert fald ikke Fremskridtspartiet, skal jeg så sige. Men faktisk tror jeg ærlig talt ikke, at hr. Dyrlund kan gå herop og sige, at man er 100 pct. enig i Socialdemokratiet om det forslag, der ligger her. Det er meget interessant.

Så vil jeg gerne spørge ministeren, om man vil fortsætte med at kulegrave det uddannelsessystem, vi har inden for de frie skoler i dag. For jeg mener, vi skal passe på, at dette ikke blot bliver et korstog imod Tvind. Principielt er Fremskridtspartiet af den opfattelse, at det skal gælde en hvilken som helst skoleform, en hvilken som helst koncern, havde jeg nær sagt, som de hører ind under – hvis der findes andre koncerner. Jeg

vil på Fremskridtspartiets vegne meget opfordre til, at det sker, således at det ikke kun bliver et ideologisk korstog imod Tvind, som tilfældet er nu, hvor vi kan se, at kun Tvindskolerne er opført.

Vi er ganske enige i det, ministeren også var inde på: at hele Folketinget har været indstillet på, at der under ingen omstændigheder må ske misbrug af offentlige skatteyderkroner.

Men vi forstår stadig ikke, at det ikke administrativt kunne lade sig gøre, for ministeren er trods alt Folketingets tjener, og jeg tror også, ministeren er klar over, at det ikke kan være rigtigt, at man hver gang skal have de her 178 hjælpelærere med sig. Det må være således, at ministeren også har så meget hår på brystet, at han kunne køre det igennem administrativt. Ellers er det lige før, man skulle til at dele lønnen, pensionen osv. med ministeren.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det ene er lidt i forlængelse af det, som hr. Jan Køpke Christensen er inde på. Det handler om, at hvis man nu ser på det antal skoler, der findes – 800 i alt – er der formodentlig en lang række af dem, som har forskellige forhold, som måske ikke er lige inden for lovens fulde ramme og måske i virkeligheden ikke er hverken mere eller mindre over lovens ramme eller ånd end det, som man har set for nogle af de skolars vedkommende, som er nævnt på denne liste.

Derfor kan jeg ikke forstå, at man ikke, hvis man skal lave lovgivning fra ministerens side, sørger for, at der er lige højt til loftet eller lige lavt til loftet for alle. Det må være en meget stor opgave at komme igennem, hvis man i ministeriet skal gennemgå disse 800 skoler. Jeg har da hørt adskillige eksempler på forskellige forhold på andre skoler.

Og så endnu en gang til hr. Poul Erik Dyrlund om de tvungne grunde. Altså, hvad er det for nogle grunde? Der er flere, der har spurgt om det, og jeg må så spørge igen: Er den tvungne grund de linjer, der står i bemærkningerne om, at det vil koste samfundet en masse penge, hvis der skal føres retssager? Eller er der overhovedet ingen tvungen grund? Er den tvungne grund alene, at man er kommet til at male sig selv op i hjørne og føler sig tvunget til at gøre et eller andet? Er det det, det handler om?

Så til hr. Mølgaard: Hvad er det, Venstre vil? Er Venstre indstillet på at foretage sådan nogle kollektive afstraffelser med lister over folk, der

må siges at skulle dømmes over én kam, fordi de nok alle sammen er skyldige? Vi har godt nok ikke plads til, at de kan få lov til at føre en normal retssag, men de er nok alle sammen skyldige. Det drejer sig måske også – det kan Venstre måske svare på – om en sådan skole som Samid Skolen i Hellerup. Hvad har Venstre, hvad har undervisningsministeren, hvad har hr. Poul Erik Dyrlund på den skole, som gør, at de har fået den ære at komme på denne skamfulde liste?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Der er jo i debatten stillet en lang række spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, hr. Poul Erik Dyrlund, som så for et syns skyld gik på talerstolen og besvarede et enkelt af dem. Det var netop spørgsmålet om, hvad tungtvejende grunde var, og hr. Poul Erik Dyrlund gav to forklaringer på, hvad tungtvejende grunde var. Den ene forklaring var et ønske om at løse problemet til bunds. Den anden tungtvejende grund var, at regeringen finder spørgsmålet tungtvejende.

Det var de to forklaringer, hr. Poul Erik Dyrlund gav på, hvorfor det er tungtvejende.

Men hvorfor er det mere tungtvejende i forhold til denne her sag, end det ville være i forhold til alle andre retssager, som føres ved domstolene? Har vi måske ikke også i alle andre sager en interesse i at komme til bunds?

Derfor: Hvad er de tungtvejende grunde – er det økonomien? Er det de samfundsmæssige forhold? Det må vi have afklaret, for ellers må vi konstatere, at Socialdemokratiet ikke har nogen principielle begrænsninger på, hvilke forslag af denne type man kan være med til at fremsætte her i Folketinget. Så er der ingen principielle begrænsninger, og så havde jeg fuldstændig ret før: Så har Socialdemokratiet ingen retspolitik.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Det er mange problemstillinger til besvarelse på to minutter, så jeg vil gøre det kort og forsøge at tage fat i de principielle ting.

Både hr. Bruno Jerup og hr. Dyrlund var inde på behovet eller måske det manglende behov for at udskyde L 218 og L 219. Vi fra Venstres side finder det såre naturligt, at der nu kommer et moratorium eller et stop, hvor vi kan diskutere det. Vi har fra Venstres side sagt, at to år måske er lige lovlig lang tid. Det kan være halv-

andet år. Det har vi mulighed for at drøfte med ministeren i de kommende dage og uger.

Da der alligevel bliver et stop eller en tænkepause, er der mulighed for lidt eftertænksomhed og for at overveje nogle af de indgreb, der er indbygget i L 218 og L 219, og så tage dem i den samlede gryde. Hvert eneste år, faktisk hver eneste sommer, er der disputer om kreative sommerhøjskolekurser og mange andre fascinerende ting, der foregår i vores fædreland, og det er helt oplagt, at mange af disse problemstillinger bliver grundlaget for en diskussion med de frie skoler i denne tænkepause på 1-2 år.

Så taler hr. Bruno Jerup om hvidvaskning af Undervisningsministeriet. Jeg er ked af, at hr. Bruno Jerup ikke lyttede efter i min ordførertale, for jeg gav faktisk udtryk for, at vi synes, det er kritisabelt, at skiftende undervisningsministre i skiftende regeringer ikke har ført det nødvendige tilsyn med dette område. Jeg udtrykte direkte kritik i min ordførertale af, at man ikke har kendt sin besøgstid med hensyn til tilsynsforpligtelsen, og det rammer jo bredt politisk, når jeg sender sådan en kritik af sted.

Til hr. Touborg vil jeg sige, at jeg havde nogle principielle betragtninger om, at jeg mener, det er vigtigt, at et demokratisk samfund har evnen og viljen til at forsvare sig. Alternativet er degennering, som jeg sagde, og det vil jeg fastholde. Men det er ikke ensbetydende med, at målet altid helliger midlet, og derfor har jeg også fra Venstres side gjort opmærksom på, at regeringen og ministeren naturligvis må bære ansvaret for, at lovforslaget er i overensstemmelse med grundloven og andre konventioner og internationale aftaler.

Der er et par ordførere, der har gjort opmærksom på, at der er forskellige holdninger i Venstre. Jeg synes faktisk, det er en styrke, at vi i et parti med 44 medlemmer har forskellige synspunkter. Jeg synes, det er legitimt, og jeg synes faktisk også, at det er et udtryk for, at der er højt til loftet, og at det i virkeligheden cementerer nogle af de frihedsbegreber, jeg har forsøgt at understrege tidligere. Så jeg synes kun, det er glædeligt, at der er plads til forskellige holdninger i Venstre.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Så er det hr. Holger K. Nielsen og derefter hr. Dyrlund. Så kommer hr. Frank Dahlgaard som ordfører og yderligere korte bemærkninger først derefter.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Når man hører tilhængerne af dette lovforslag, er der et vældigt hysteri i tonefaldet. Hr. Mølgård siger, at vi skal kunne forsvare os, og der blev sagt, at nu skal vi stoppe Tvind. Når jeg hører tonefaldet, så skulle man næsten tro, at der var tale om en eller anden form for sygdom eller pest, som man skal gøre alt for at forsvare sig imod, ligesom når der på et landbrug bliver konstateret mund- og klovsyge, så man er nødt til at slå hele besætningen ned.

Man er nødt til at foretage nogle helt, helt særlige foranstaltninger. Det er måske også derfor, at man slår ned på alle skoler, selv om man ikke har undersøgt alle skoler hver for sig. Det, som er essensen i det her, er jo, at målet tilsyneladende helliger midlet.

Hvor man efter vores opfattelse skal være i stand til at gribe ind, som man skal, når der bliver konstateret uregelmæssigheder og overtrædelser af loven – naturligvis skal man det, og det har vi sagt hele tiden – er der i denne sag tale om en fuldstændig overreaktion på nogle problemer, og vi mangler stadig væk et svar både fra ministeren og fra den socialdemokratiske ordfører på, hvorfor det er nødvendigt med et lovforslag.

Ministeren sagde, at det er nødvendigt, for ellers kan vi ikke stoppe Tvind. Jamen kan vi ikke få et argument for, hvorfor det er nødvendigt? Det nytter jo ikke bare at sige, at vi skal have et lovforslag, fordi det er nødvendigt. Vi er da nødt til at få bare ét kvalitativt, sagligt argument for, at det er nødvendigt i stedet for, som vi har foreslået, at køre denne sag igennem i en forespørgselsdebat, netop fordi man er på kant med retssikkerheden.

Man krænker grundlæggende retssikkerhedsmæssige ting i dette samfund, og med alle de betænkeligheder, der har været fremme, forstår vi stadig væk ikke, at regeringen, at en radikal undervisningsminister er villig til at spille så højt spil med retssikkerheden i dette land.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Det er til hr. Kristen Touborg, som stillede mig et spørgsmål vedrørende de fem skoler, der ikke er undersøgt. Jeg regner med, at jeg er et hundrede procent enig med hr. Kristen Touborg i, at de fem grundskoler, der her er tale om, er fulde og endegyldige medlemmer af Tvindkoncernen. Sådan er det nu engang. Det, man så kunne

spørge hr. Kristen Touborg om, er: Er der noget som helst, der indikerer, at disse fem grundskolers tilknytning til Tvindkoncernen overhovedet skulle være anderledes end den, der gælder for de øvrige 26 skoler, der her er tale om? Der er på disse skoler sket nøjagtig det samme, som der er sket i forhold til alle øvrige skoler.

Det næste er til hr. Anders Mølgaard, som igen beskæftigede sig med L 218 og L 219. Jeg vil blot i denne stund minde hr. Anders Mølgaard om, at da vi førstebehandlede L 218 og L 219, kunne det ikke gå stærkt nok for Venstre med at få gennemført disse lovforslag. Jeg synes egentlig, at man må have en lidt dårlig smag i munden lige her og nu, når nu man siger, at nu er der lige pludselig ingen hastværk mere. Er det, fordi man nu laver en løsning, hvor man får sat en stopper for Tvinds virksomhed?

Frank Dahlgard (KF):

Der er nogle, der forsøger at skabe myter i denne sag om Tvindskolerne, myter om, at Tvindskolerne skal kanøfles i jantelovens fædreland, alene fordi de er anderledes, fordi de kører en anderledes pædagogik, fordi de har eller i hvert fald har haft et venstreorienteret udgangspunkt og så videre.

Det er ikke rigtigt. Det er ikke nogen jantelov, vi har til førstebehandling i Folketinget i dag. Når Tvindskolerne skal kanøfles, er det, fordi de har overtrådt love og regler for at modtage offentlige tilskud. Det har de gjort i årevis. Sådan er det.

Rigsrevisionsministeriets undersøgelse, Rigsrevisionens beretning samt revisionsfirmaet Deloitte & Touches kulegravning af forholdene i og omkring Tvindskolerne giver tilsammen et billede af nogle aldeles uacceptable forhold.

Undersøgelserne tegner et billede af skoler, hvor eleverne systematisk udnyttes til at udføre regulært arbejde, hvis værdi tilfalder de bagvedliggende Tvindfonde. Arbejdet betegner man frækt og frejdigt som undervisning, hvorved der udløses tilskud fra staten. Eleverne arbejder altså gratis for Tvindkoncernen, og staten yder tilskud oveni. Det er ærlig talt planøkonomisk griskhed af værste skuffe.

Undersøgelserne viser, at Tvindskolerne er sammenfiltret i et indbyrdisk juridisk, økonomisk og ledelsesmæssigt netværk, og at der er tale om en slags koncern, der er styret udefra eller oppefra, og som blandt andet har til formål at føre penge ud af skoledriften til aktiviteter, der ligger uden for lovgivningen om frie kostskoler og frie grundskoler.

Undersøgelserne afdækker en lemfældig revision af skolernes økonomi, kunstigt høje huslejer, hvorved der overføres penge fra skolerne til erhvervsdrivende Tvindfonde, manglende bilagsmateriale, konstruerede indberetninger fra skolerne om elevtal, om undervisningsdage, om ekskursionsdage, om antallet af udenlandske elever osv., alt sammen med det formål at tappe statskassen for så mange tilskudskroner som overhovedet muligt. Og så præsterer Tvindskolerne søforklaringer, som ændres hen ad vejen, når myndighederne udbeder sig nærmere forklaring på forholdene.

Det er trist, at vores liberale lovgivning om friskoler er blevet misbrugt så systematisk og så groft, som tilfældet tydeligvis er.

Nu synes vi i Det Konservative Folkeparti, at Tvindkoncernen har provokeret folkestyret længe nok. Deres spekulation i, at demokratiet ikke kan finde ud af at slå til og stoppe ulovlighederne, skal og må slå fejl. De planøkonomiske kræmmere bag Tvindkoncernen skal vide, at folkestyret godt kan fungere hurtigt og effektivt, når det er blevet provokeret tilstrækkelig længe og groft. De kan hyle, og de kan pibe og sende horder af uskyldige elever og lærere i deputationer her til Folketinget. Vi vil lytte til dem med åbent sind, selvfølgelig vil vi det, for demokratiet skal fungere ordentligt, men det skal være slut med at lege kispus med folkestyret, og det skal være slut med at misbruge en liberal friskolelov.

Folketinget lukker ikke nogen Tvindskoler. Men vi agter at tage de offentlige tilskud fra skolerne fra og med årsskiftet. Tvind har selv brudt tilliden, og hvis skolerne skal drives videre, kan Tvind selv betale. De har jo pengene i fondene bagved.

Der er desværre mennesker, som fuldstændig uden skyld bliver ofre i denne sag, først og fremmest eleverne på Tvindskolerne, men vel også en række lærere. Vi ønsker fra Det Konservative Folkepartis side, at der gøres, hvad der er muligt, for at eleverne ikke kommer i klemme som følge af dette indgreb.

I stedet for at rette vreden mod staten, regering og Folketinget burde Tvinds elever og lærere rette deres raseri mod topfolkene og de planøkonomiske kræmmere bag Tvindkoncernen, hvem de så end er – de tør jo ikke stå frem for offentligheden, i hvert fald ikke dem alle. Det er nemlig dem med deres skolekoncern og systematiske snyderi over for statskassen, der har fremkaldt den situation, som nu foreligger.

Det er dem, som nu satser på, at vi her i Folketinget giver efter for presset fra de uskyldige elever på Tvindskolerne. Tvindkoncernens ledelse satser tydeligvis på, at demokratiet er svagt, men vi skal og må vise, at de satser forkert.

Når man med lovforslaget i de næste to år lukker for muligheden for at oprette nye friskoler, kan det give utilsigtede virkninger, og vi ønsker, at man ser på den sag. F.eks. er der en friskole på Møn, og der er vist en anden, som det er planlagt skal i gang, og de kan få problemer. Det ønsker vi at se på i udvalget.

Vi ønsker også fra konservativ side, at det bliver undersøgt, hvorfor centraladministrationen som tilsynsmyndighed ikke har slået alarm om Tvindskolerne på et tidligere tidspunkt.

Og så om fremgangsmåden, som der har været talt meget om: Vi henholder os til regeringens og administrationens vurdering af, at dette her er inden for grundlovens rammer, og at det er juridisk forsvarligt. Det er regeringens ansvar, og det kan de ikke tørre af på Det Konservative Folkeparti eller på Folketinget. Det er det, vi bygger på, og vi mener, at det er rigtigt. Regeringen har valgt metoden, og så kører vi efter det.

Selvfølgelig kan man gå til domstolene og anfægte krav om tilbagebetaling, man kan gå til domstolene og anfægte grundlovsmedholdeligheden. Der er ikke tale om, at demokratiet er sat ud af funktion på nogen måde.

Og så endelig til sidst: Vi ønsker også fra Det Konservative Folkepartis side at se på de meget vide bemyndigelser til ministeren, der ligger i dette lovforslag, men vi har en positiv og velvillig indstilling til forslaget.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det er til hr. Bruno Jerup, som antydede, at han havde kendskab til andre skoler, som også var på kant med lovgivningen. I den sammenhæng kunne jeg godt tænke mig at høre, hvad det er for nogle skoler, hr. Bruno Jerup tænker på, og jeg vil også bede hr. Bruno Jerup overveje, om det så ikke var på tide, at vi fik undersøgt de skoler, hr. Bruno Jerup tænker på.

Så til hr. Holger K. Nielsen og andre ordførere, der har spurgt om, hvorfor vi ikke gør det her rent administrativt. Fra Det Radikale Venstres side er der et meget klart og markant ønske om, at vi får så stor åbenhed i denne debat som overhovedet muligt. Så i stedet for, at undervis-

ningsministeren sidder og fedter med denne sag bag lukkede døre, mener vi faktisk, at det er langt bedre, at vi får den prøvet her i salen, at vi alle sammen får mulighed for at tage stilling til den, at vi kommer igennem tre behandlinger her i salen og dermed får lejlighed til at få en langt bredere debat, end vi ville få, hvis beslutningen blev taget rent administrativt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det var dog den mest søsyge søforklaring, jeg nogen sinde har hørt fra Det Radikale Venstre. De plejer dog i det mindste at være velforberedte og have argumenterne i orden.

Det, man hørte her, var, at begrundelsen for, at man skal have et lovforslag, er, at det skal ske i åbenhed. Må jeg ikke minde det radikale folketingsmedlem, som var heroppe på talerstolen, om, at en forespørgselsdebat foregår i akkurat lige så stor åbenhed, at alle de forældre, som måtte ønske det, kan komme i lige så mange deputationer, hvad enten det foregår i forbindelse med et lovforslags tre behandlinger eller i Undervisningsudvalget i øvrigt, at offentlighedsloven ikke bliver sat ud af kraft, fordi man får en administrativ bestemmelse, og at ministerens ansvar er nøjagtig det samme? Jeg kunne blive ved og ved.

Men det, der fik mig på talerstolen, var de fanfarer, som lød fra Det Konservative Folkeparti. Er Det Konservative Folkeparti efterhånden reduceret til at være regeringens forlængede arm? Forholder det sig virkelig sådan, at fordi man får nogle løfter af den socialdemokratiske regering, tager man det for gode varer? Er det garanti nok til, at man kan få Det Konservative Folkeparti, som jo ellers svinger med retssikkerheden over alt andet, til at trykke på nogle knapper i en så betænkelig sag som denne her?

Der er ingen, der er uenig med hr. Frank Dahlgaard i, at systemet er udnyttet. Der er ingen, der er uenig i, at det her skal stoppes. Der er ingen, der er uenig i, at reglerne er overtrådt. Det, man er i tvivl om, er, at det bliver stoppet på en hæderlig og ordentlig måde. I hvert fald skulle man ikke ret gerne i et parlament begynde at debattere, hvorvidt det, man gør, er i strid med den grundlov, som vi alle har skrevet under på, da vi blev valgt.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er først til hr. Poul Erik Dyrhund, som simpelt hen præsenterer os for endnu et mystisk eksempel på socialdemokratisk retspolitik, nemlig det, der hedder omvendt bevisførelse: at man sådan set er nødt til at bevise, at man ikke er skyldig. Det er ikke ministeriet eller domstolen eller nogle andre, der ligesom har mulighed for at gøre det, nej, det er én selv, der skal. Man er faktisk skyldig, indtil andet er bevist, ifølge den socialdemokratiske retspolitik. Det er den ene ting.

Så til hr. Frank Dahlgaard, som var inde på, at demokratiet skal fungere. Jeg vil godt spørge hr. Frank Dahlgaard, om demokratiet fungerer på en god måde med denne type singulære love, hvor man rent faktisk udnævner denne sal af mennesker til et nævningeting, og hvor vi gør os selv til domstol på samme tid. Er det på den måde, man viser, at demokratiet fungerer? Er det De Konservatives opskrift på et velfungerende demokrati?

Op så lige til sidst til fru Elsebeth Gerner Nielsen: Jeg har faktisk skriftligt rejst et par sager over for ministeren om nogle skoler, hvor der er nogle forskellige forhold. Det ønsker jeg ikke at bringe ind i denne sag, men det har jeg gjort, og det kan vi snakke om ved lejlighed.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes også, at festen udvikler sig. Når hr. Poul Erik Dyrhund skal forklare, hvorfor man lige tager fem grundskoler med ud over alle de andre, siger han: Er der noget, som tyder på, at de ikke har begået noget ulovligt? Så er det, jeg godt vil have, at de øvrige socialdemokrater, der er til stede i salen, redegør for, om det her er socialdemokratisk retspolitik.

Nu har jeg flere gange hævdet, at Socialdemokratiet ikke har nogen retspolitik. Det kan være, det er forkert. Det kan være, at det, vi har hørt her fra hr. Poul Erik Dyrhund, er socialdemokratisk retspolitik: at man skal bevise, at man ikke har gjort noget ulovligt, ellers ryger man med i puljen. Det her er en skandale.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Fru Elsebeth Gerner Nielsen argumenterede for, at dette lovforslag skulle fremsættes og have tre behandlinger, ud fra, at det skulle ske i størst mulig åbenhed. Hvis det er kriteriet, går jeg

også ud fra, at fru Elsebeth Gerner Nielsen er enig med SF i, at det er en god idé, at vi får en forespørgselsdebat, hvor vi får diskussionen, og hvor vi kan lave en konklusion til allersidst. Hvis man gør det, opnår man også efterfølgende, at man kan gennemføre det, som man vil gennemføre, administrativt, sådan som det hører sig til.

Op i den forbindelse også til fru Elsebeth Gerner Nielsen: Der er andet end åbenhedskriteriet, der er vigtigt i dansk lovgivning og praksis og retstilstand. Det er tredelingen af de instanser, som tager stilling.

Så til hr. Frank Dahlgaard, som skød diskussionen, om man skulle gennemføre det administrativt eller via lov, ind under, at det var regeringens ansvar. Regeringen har jo givet garanti for, at det er i orden – sådan da i orden. Dér vil jeg henvise til Folketingets formand, hr. Erling Olsen, som jeg skrev til i forbindelse med at få en vejledning om det grundlovsmedholdelige, og som svarede tilbage:

»Det fjerner dog ikke folketingsmedlemmernes ansvar for kun at vedtage noget, som er i overensstemmelse med grundloven. Derfor må hver enkelt gøre op med sig selv, om et forslag er grundlovsstridigt eller ej, og her kan han eller hun ikke hente hjælp hos formanden eller Folketingets ansatte jurister.«

Det er helt rigtigt, som Folketingets formand udtrykker det. Det er Folketingets ansvar, at man lovgiver i overensstemmelse med grundloven og grundlovens ånd og de retsprincipper, vi har i vores samfund. Vi kan ikke skyde det ind under, at en minister og en ministers kontor har svaret på en bestemt måde. Det er vores ansvar og vores ansvar alene.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hele denne sag bliver altså mere og mere fantastisk. Jeg bad om argumenter for, at man skulle have en lovgivning. Jeg får et fra fru Elsebeth Gerner Nielsen, der ikke ønsker, at ministeren skal sidde og fedte med denne sag bag lukkede døre. Jeg ved ikke, om ministeren fedter med sagerne. Det ved Det Radikale Venstres ordfører sikkert mere om end jeg, men det har dog intet med det her at gøre.

Som det er påpeget, vil også en forespørgselsdebat foregå i fuldstændig åbenhed, og det ønsker vi også. Jeg mangler stadig væk et argument for, at vi skal have et lovforslag i stedet for en forespørgselsdebat.

Og så hører man hr. Dyrlund, der siger: Jamen hvorfor skulle de her fem skoler, der ikke er undersøgt, dog være bedre end de andre? Det er vist det, man kalder AOF-jura. Det er i hvert fald ikke den form for jura, der gælder andre steder i samfundet: at man er skyldig, indtil det modsatte er bevist. Det er en speciel socialdemokratisk form for tankegang og juridisk indsigt, som jeg troede, vi skulle blive forskånet for under denne debat.

Når man er så langt ude, at man kører sådanne argumenter i marken, når man ikke er i stand til at give ét eneste sagligt argument for dette lovforslag, er det, at jeg er nødt til indtrængende at bede regeringen og det flertal, der står bag, om at trække det tilbage. Det har ingen mening, at vi kører et lovforslag igennem, der i den grad er på kant med almindelig retssikkerhed, der i den grad støder retssikkerheden. Det kan stadig væk nås. Der er stadig væk mulighed for, at vi kører denne sag anderledes. Jeg venter stadig væk på argumenterne. Når jeg har hørt det, der er kommet frem indtil nu, tvivler jeg ærlig talt på, at der kommer noget, der ligner saglige argumenter.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er fire korte bemærkninger endnu, og derefter skal næste ordfører holde sig parat.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det, der lige bringer mig herop, er en bemærkning fra hr. Frank Dahlgaard om, at denne sag har været kendt i årevis, og det er jeg faktisk enig med hr. Dahlgaard i. Så kunne jeg tænke mig at spørge hr. Dahlgaard, om han på baggrund af den udtalelse vil bidrage til, at vi får kulegravet hele denne sag. Vi kan senere vende tilbage til selve lovforslaget, men jeg vil godt have en tilkendegivelse af, om Det Konservative Folkeparti, hvad enten det ender med, at lovforslaget bliver gennemført eller ej, på grundlag af den udtalelse vil være med til også at få kulegravet, hvad der er sket under tidligere ministre.

Jeg tænker også på Rigsrevisionen, som i 1985 afgav en rapport. Hvorfor har Rigsrevisionen ikke fulgt op på den? Rigsrevisorerne har også et stort medansvar i denne sag. Jeg vil faktisk sige, at der er utrolig mange mennesker, der må have utrolig meget store røde ører.

For at tage noget mere dagsaktuelt. I ca. et år har der ligget en sag ved politiet i Holstebro på

nogle graverende ting omkring hele Tvindimperiet, uden at der er nogen, der har foretaget sig noget som helst. Det går selvfølgelig også tilbage på i dette tilfælde den nuværende undervisningsminister. Det er ikke, fordi jeg ønsker nogens hoved på et fad, men en gang imellem i éns liv må det være sådan, at når der er noget, der går så ravruskende galt, som der er tale om her, må man også gøre boet op.

Så jeg forventer, at der bliver konservativ tilslutning til, at vi får denne sag fuldstændigt belyst og også får placeret ansvaret for, hvordan der i årevis har kunnet rulle hundredvis af millioner kroner uberettiget ud af den danske statskasse. For det er det, der er tilfældet, det er rent faktisk sket, og det er de danske skatteydere, der har betalt det.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Hr. Mølgaard og hr. Dahlgaard giver begge regeringen hele ansvaret for, hvad der måtte være af eventuelle fejl og mangler i dette lovforslag. Må jeg stiltørdigt oplyse hr. Mølgaard og hr. Dahlgaard om, at det faktisk ikke er forbudt at tænke selv. Det er rent faktisk en pligt, når man sidder her.

Til hr. Dyrlund, som spurgte mig direkte, om der er noget som helst, der indikerer, at disse fem skoler ikke er skyldige, må jeg sige, at jeg finder, at hr. Poul Erik Dyrlund har en helt speciel form for retsopfattelse. Men nu forstår jeg måske bedre, hvorfor Socialdemokratiet ikke har problemer med juraen i denne sag. Det sætter dog i det mindste nogle ting på plads dér.

Vi har ellers den grundliggende retsopfattelse i Danmark, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist, men hvis det her er den nye retsopfattelse, som regeringen eller Socialdemokratiet har, vil vi gerne høre det. I hvert fald vil jeg gerne have et svar på, om det kun er noget, hr. Dyrlund har indført. I SF er vi stærkt imod kollektiv afstraffelse.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Er De Konservative blevet regeringens forlængede arm – hvor vil I nu hen! Man må spørge sig selv, hvad Fremskridtspartiet og Enhedslisten egentlig vil. Er det Folketinget, der har gjort noget galt, eller er det Tvind, der i over 20 år har trukket samfundet rundt ved næsen og har snydt med tilskudspenge?

Det skal stoppes, men det skal stoppes på en rigtig måde inden for retssystemet, selvfølgelig skal det det. Vi agter ikke at gå ind og lege juridiske eksperter, men vi har selvfølgelig foretaget en selvstændig bedømmelse af det her, og vi vurderer på baggrund af det, der foreligger, at det er juridisk forsvarligt.

Ordførerne i denne sag ved godt, hvem det var, der først af alle rejste spørgsmålet, da det var fremme sidste tirsdag, om det nu var inden for grundlovens rammer. Det var Det Konservative Folkepartis ordfører flere gange over for ministeren, fordi det her er en singulær lov, og enhver kan se, at det er usædvanligt, og det er betænkeligt, vist er det så. Men det er også en usædvanlig sag, og usædvanlige sager kræver ofte usædvanlige løsninger.

Det var først af alle Det Konservative Folkeparti, der rejste denne sag, så det ligger os på sinde, at det foregår på en juridisk forsvarlig måde inden for grundlovens rammer. Grundloven kan ikke gradbøjes. Enten er det inden for rammerne, eller også er det uden for. Vi vurderer, at det er i orden, men det er naturligvis regeringen, der har ansvaret i denne sag, og den kan ikke tørre det af. Vi skal ikke blande statsmagterne sammen.

Så rejste hr. Holger K. Nielsen spørgsmålet, om ikke man skulle tage en forespørgselsdebat i stedet for. Jo, måske. Der er flere fremgangsmåder. Denne med et lovforslag er en af dem. Den finder vi anvendelig og i orden, så længe regeringen forsikrer os, at det er inden for juraens rammer, og vi også selv vurderer, at det er det.

Så sagde hr. Poul Nødgaard, at denne sag har været kendt i årevis, og om Det Konservative Folkeparti vil være med til at kulegrave spørgsmålet om, hvorfor der ikke er blevet grebet ind før, og hvem der egentlig har ansvaret. Jeg kan meddele, at det vil vi i høj grad. Der er allerede stillet to spørgsmål fra min side i denne sag gennem Uddannelsesudvalget om, hvorfor man ikke fra tilsynsmyndighedernes side har grebet ind for lang tid siden.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Grundloven og retsopfattelsen er jo noget, som mange folketingsmedlemmer tager alvorligt i nogle sager og desværre måske også lidt let på i andre sager. Det oplever vi tit herinde. Man må så søge råd hos dem, man stoler på, og selvfølgelig derefter tage sin egen beslutning.

Det, der egentlig kalder mig på talerstolen, er, at jeg synes, det er så bittert og så ærgerligt, at for første gang i mange år kommer der en debat i Folketingssalen om hele Tvindimperiet med nogle følger, med nogle konsekvenser, som kan batte noget, og indtil nu er det egentlig blevet diskuteret uendelig lidt, hvad der foregår i Tvind. Det synes jeg er bittert med denne debat, at man ikke går mere i dybden med, hvad det egentlig er, vi snakker om; hvad det er, dette forslag drejer sig om, hvilke konsekvenser der skal komme af det. Hvad er det egentlig, der er foregået i ca. 20 år, hvad med tilbagebetaling, hvad med ansvaret, hvem skal det pålægges?

I stedet for er dette her gået op i en gang juristeri, og det synes jeg simpelt hen er trist. Og det må jeg så sige til ministeren: Jeg ved ikke på nuværende tidspunkt, hvad der er det rigtige. Jeg tror, at mange ser dette her lidt i bagklogskabens lys. Der er jo sandelig gået en hel uge, og der kan ske meget på en uge, når det gælder det politiske liv.

Men det er ærgerligt, det, der her sker. Det er dybt ærgerligt, at Folketingets medlemmer fortaber sig i en diskussion om juristeri over så vigtig et emne, at man nu endelig rent ud sagt kan få skovlen under Tvindimperiet.

Pludselig løb debatten løbsk.

Formanden:

Så er det hr. Aage Frandsen, og derefter er der indtegnet 2 korte bemærkninger fra fru Kirsten Jacobsen og hr. Bruno Jerup. Og det er hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

En helt afgørende og ganske unik del af den danske uddannelsestradition er vore frie skoler, højskoler, efterskoler og friskoler osv.

Derfor er der i enhver henseende grund til at værne om netop denne tradition, der giver frihed for Loke som for Thor. Det flotte ved den nuværende lovgivning for frie skoler er, at vi hver især kan have vore opfattelser af, hvad den rette skoleform og pædagogik er, samtidig med at vi tillader, at andre kan have en tilsvarende lige så god ret til at have deres skoleform.

Det har givet en række mennesker mulighed for, at de i form af selvstyrende fællesskaber kan etablere skoler, som de ikke heller selv skal tjene på. Det er den frihed, der i øjeblikket er truet, fordi nogle bevidst og vedholdende har misbrugt friheden til at skaffe økonomiske midler til andre formål. Men friheden kan også blive

truet på anden vis, bl.a hvis man ved at bekæmpe misbrug over for bestemte skoler i virkeligheden kommer til at begrænse friheden for andre, som er helt uskyldige.

Dette lovforslag vedrører specielt Tvindkoncernen, og selvfølgelig er det uacceptabelt, at lovgivningen om frie skoler er blevet misbrugt af koncerner og koncernlignende foretagender til økonomisk at understøtte andre formål end det umiddelbare formål. Det er klart, at i det omfang der sker misbrug af offentlige midler, skal der gribes ind. Er der tale om groft misbrug, hvor det er beviseligt, at pengene bruges til andre formål, skal pengene selvfølgelig tilbagebetales og tilskuddene stoppes.

Hvis det samtidig også kan bevises, at der er tale om, at vi ikke har at gøre med skoler, der har den selvstændighed, der kræves i den gældende lovgivning, så må man også kunne trække tilsagn om skolens oprettelse tilbage.

Men det må ikke forhindre, at mennesker i fremtiden kan oprette nye skoler, selvstændige skoler. Og det er derfor efter vores opfattelse helt urimeligt, at man vil forhindre mennesker i en 2-årig periode at oprette nye skoler. Bare fordi de altså nu ikke har indsendt ansøgning i tide, så kan de ikke starte den 1. august 1997. Der er en række eksempler på sådanne skoler, så megen forberedelse, der kommer i klemme.

Det har været fremme, at ministeren med lovindgrebet har villet sikre politisk opbakning i stedet for at kunne gennemføre det administrativt. Det er vi uforstående over for, og det er vi altså, som det er fremgået tidligere, også meget, meget betænkelige ved, og så er det endda sagt på jysk.

Vi har tidligere over for undervisningsministeren tilkendegivet, at vi støttede ham i de indgreb, som ministeren ville finde på, men det er under alle omstændigheder selvfølgelig ministerens ansvar. Konkret indgreb er ministerens ansvar, men den politiske opbakning har vi også tidligere tilkendegivet.

Vi har foreslået, at det kunne ske ved, at man havde en forespørgselsdebat her i Folketinget, hvor man altså principielt forholdt sig til problemstillingen, hvorved der var mulighed for, at ministeren administrativt kunne handle. Og vi har endnu ikke, heller ikke under denne debat, fået argumenter for, at det, som man siger, man vil gennemføre med loven, ikke kan gennemføres administrativt.

Dermed ikke være sagt, at det, der står i loven med hensyn til at stoppe en række skoler, er rig-

tigt, for vi ved det ikke. Jeg har ikke disse kasser, som man har i Undervisningsministeriet, som kan bevise det, og jeg håber ikke, at det er det Dyrlandske bevis, man har tænkt sig at anvende i Undervisningsministeriet. Det tror jeg heller ikke på, at der er risiko for. Men vi har ikke beviset, og derfor er det ministeren, der må have ansvaret, men vi kan give en politisk tilkendegivelse om, at vi mener, at lov er lov, og lov skal selvfølgelig holdes, og misbrug skal ikke accepteres.

Uanset at vi altså i dag har fået et svar fra Justitsministeriets side, hvor man siger, at det, man sagde, allerede da lovforslaget blev fremlagt, er i orden, er vi ikke af den opfattelse, at det er i orden. Og derfor har vi altså også valgt at få vores egen juridiske vurdering af det, og vi mener, vi har fremskaffet nogle af de ypperste inden for den juridiske verden på dette område til at give os et råd, men som jeg sagde før til hr. Frank Dahlgaard med formandens brev til mig in mente: Det er vores ansvar at vurdere, om det her er lovmedholdeligt eller det ikke er det.

Til sidst vil jeg sige, at vi som sagt beklager meget, at regeringen ikke har valgt den administrative vej og sikret politisk opbakning. Derfor mener vi, man må sige, at hvis regeringen ikke hører efter de advarsler, som er kommet i lang tid fra juridiske eksperter side også her i Folketinget, så risikerer man, at denne sag giver anledning til, at man bagefter kan sige: Var det nu under fuld retsbeskyttelse for de mennesker, det drejer sig om?

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Frank Dahlgaard spurgte: Sig mig engang, er det Tvind, eller er det Folketinget, som har overtrådt loven? Jeg tror godt, hr. Frank Dahlgaard ved, at hele Folketinget – jeg mener alle, som overhovedet har haft ordet – har sagt utvetydigt, at misbruget skal stoppes. Det er da ikke det, det handler om.

Hr. Frank Dahlgaard sagde også: Det her er en usædvanlig sag, og derfor skal der bruges usædvanlige midler. Den her sag svarer til, at man, da man konstaterede et årelangt misbrug i det sociale boligselskab Lejerbo, skulle have fremsat et lovforslag gående ud på at fratage støtten til Lejerbo. Det er der vel ingen, der kunne forestille sig. Det gjorde man heller ikke.

Men det er det, man gør her. Og så usædvanlig er den her sag ikke. Den er så usædvanlig, fordi det har fået lov at fortsætte i 20 år, og jeg er

enig med fru Pia Kjærsgaard i, at diskussionen jo ikke handler om Tvind, men det skyldes jo, at man her i Folketinget efter forretningsordenen skal debattere det, der er på dagsordenen.

Og det er et lovforslag, som hedder L 268, og det handler i næsten alle sine paragraffer om, at undervisningsministeren kan undlade, undervisningsministeren kan endvidere beslutte, undervisningsministeren kan endvidere tilbagekalde, undervisningsministeren kan endvidere tilbagekalde, undervisningsministeren osv.

Det er én stor bemyndigelseslov, og det er jo mærkeligt, at den minister, som vil have Folketinget til at vedtage en lov for at stoppe Tvind, gør det ved hjælp af en lov, som ikke indeholder andet end bemyndigelser til ham selv om bagefter administrativt at gå hjem og gøre det, han i dag ikke vil. Uanset at han har pligt til det.

Men jeg er enig med fru Pia Kjærsgaard. Derfor håber jeg selvfølgelig også, at fru Pia Kjærsgaard vil støtte Fremskridtspartiet og andre i, at vi burde have fået en forespørgselsdebat, for så kunne vi have diskuteret Tvind og fået det stoppet, fået det stoppet nu og fået et ansvar placeret og fået sikret eleverne osv. osv. Det kan man ikke med ministerens lovforslag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Ja, det er også til hr. Frank Dahlgaard igen, og jeg kan altså ikke lade være med at føle, at hr. Frank Dahlgaard og Det Konservative Folkeparti åbenbart er blevet så blinde i denne sag, at de dropper alle retspolitiske overvejelser overhovedet og alene forsøger, om de sådan kan glide af ved at sige, at det er en usædvanlig sag.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at når hr. Dahlgaard snakker om, at det er ministerens ansvar, hvordan det her bliver håndteret, så er det ikke rigtigt. Lige nu, lige nu i dette øjeblik forsøges det at gøre det til hr. Frank Dahlgaards og mit ansvar.

Så derfor er det ikke korrekt, når man snakker om, at ansvaret er ministerens. Jo, det burde det være, men for øjeblikket er vi i gang med at flytte ansvaret væk fra ministeriet og flytte rigsrevisionsrapportens konklusioner, som jo både anklagede Tvindkoncernen og ministeriet, og dermed reelt lave en hvidvaskning af ministeriet.

Er det det, som hr. Frank Dahlgaard synes er så godt? Og så lidt mere: Hvad er det for noget, der er usædvanligt i denne sag? Det usædvanlige i den er, at man kan finde på at lave en lovgivning af den type.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Man skulle tro, det var Folketinget, der var under anklage i den her sag. Det er det efterhånden også blevet til.

Jeg synes, at fru Kirsten Jacobsens tidligere partifælle fru Pia Kjærsgaard sagde noget meget fornuftigt på denne her talerstol før, nemlig at vi ikke skal glemme, hvad det drejer sig om, og det var også det, som min ordførertale gik på først og fremmest.

Selvfølgelig er vi fra Det Konservative Folkepartis side betænkelige ved en singular lov. Det siger sig selv. En særlov. Det er noget, der ikke er hverdagskost, men det kan blive nødvendigt, hvis der er tale om en usædvanlig sag. Og så siger både hr. Jerup og fru Kirsten Jacobsen, at så usædvanlig er den vel heller ikke. Jo, det synes jeg heldigvis og gudskelov nok den er. Når over 30 skoler i ét stort koncernlignende foretagende systematisk snyder og tilraner sig offentlige midler år efter år, er det en usædvanlig sag og heldigvis for det. Derfor er det ikke unaturligt, at der må usædvanlige midler til.

Vi har været igennem overvejelser omkring fremgangsmåden i Det Konservative Folkeparti, og som sagt var jeg den første, der rejste det, da vi havde ordførerdebat, fordi det er betænkeligt. Men det holder sig efter vores vurdering og efter juridiske eksperter vurdering i Justitsministeriets lovkontor klart inden for grundlovens grænser. Det er juridisk forsvarligt, og det holder vi os til. Og vi holder os også til, at regeringen har et ansvar i denne sag, og det skal den ikke tørre af på Folketinget.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg tror, at så godt som alle regeringer har et ansvar i denne sag – i hvert fald de, der har sidet i de senere år, mens Tvindkoncernen har eksisteret.

Men jeg ønsker fortsat bare, at tingene skal frem i lyset, hvad enten det er i en førstebehandling af et lovforslag eller i en forespørgselsdebat, som er rejst. Nu har jeg forstået, at det er SF, der har rejst den forespørgselsdebat, og at den også kommer til behandling i Folketingsalen snart. Og dér vil Dansk Folkeparti deltage fuldstændig helhjertet, ligesom vi forsøger at gøre i denne her debat. Og vi forsøger at få tingene til at dreje sig om det, de i virkeligheden burde dreje sig om, i stedet for en eller anden ophidset høj debat om juristeri og grundlov og retsopfattelse.

Det er også o.k., men det er fundamentet i hele denne lovgivning, der burde være diskuteret omkring Tvind i dag. Det kan jeg kun fortsat beklage og så se frem til den forespørgselsdebat, som vi også får om emnet. Vi får sandelig diskuteret Tvind her i øjeblikket, det skal jeg lige love for.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når vi er nogle, der har lagt enormt meget vægt på at få diskussionen om det grundlovmæssige, de juridiske retsprincipper ind i diskussionen, er det, fordi det er helt fundamentalt. Det er helt fundamentalt i et retssamfund, at der er nogle regler, som samfundets borgere kan regne med, uanset hvem det er. Det er helt fundamentalt. Og det, der ville være forfærdeligt, er, hvis man i en situation, hvor man mener, man skal gøre noget omkring Tvindkoncernen, så er ligeglåd med disse retsprincipper.

Jeg har det sådan, SF har det sådan: Hellere lade én gå fri end ramme én uretmæssigt – helt klart sådan. Sådan gælder det i alle forhold omkring retssamfundet. Det gælder også i den her sag. Derfor er det helt afgørende for os, at vi også får denne diskussion.

Vi ville meget hellere have haft en anden diskussion, som man har ved en forespørgsel, og derfor vil jeg godt spørge hr. Frank Dahlgaard og hr. Anders Mølgaard, som flere gange sådan vender tilbage til, at de godt ville have gennemført det på en anden måde, men det her er så i orden alligevel. Det er, som om det er en stille bøn til regeringen om, at man gennemfører det administrativt.

Er det forstået korrekt? At man i virkeligheden også synes, det er problematisk, at det sker på denne måde, og at man også foretrækker en politisk tilkendegivelse, som vi kan få igennem en forespørgselsdebat. Derefter kan ministeren så træffe sin beslutning og tage det ansvar, som under alle omstændigheder er ministerens ansvar, og som vi i hvert fald ikke vil have tørret af på Folketinget, fordi det bryder med nogle helt grundlæggende retsprincipper for tredje person, nemlig de mennesker, som bliver omfattet af beslutningen.

Er Venstre og De Konservative indstillet på det, så synes jeg egentlig, man kunne få den tilkendegivelse. Det tror jeg også, regeringen ville have glæde af, hvis det var tilfældet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Frank Dahlgaard sagde, at det, der gør den her sag så usædvanlig, er, at man har snydt, man har bedraget, man har tilranet sig osv. i 20 år – mindst 30 skoler. Jeg er enig med hr. Frank Dahlgaard, men det, der er endnu mere usædvanligt, er, at de tilsynsmyndigheder – og her har også været mindst 3 tilsynsmyndigheder fra hr. Frank Dahlgaards parti i den her tid – ikke har grebet ind over for det misbrug, den tilraning, det tyveri, som hr. Frank Dahlgaard så klart beskrev.

Og så kun til fru Pia Kjærsgaard. Jamen jeg er så enig med fru Pia Kjærsgaard, men vi er bundet af Folketingets forretningsorden, og når man skal debattere et lovforslag, skal man jo – for ikke at blive afbrudt af formanden – tale om det, forslaget drejer sig om. Og det eneste, det her forslag drejer sig om, er at give undervisningsministeren alverdens bemyndigelser til det, han ikke vil foretage administrativt.

Men jeg vil utrolig gerne debattere både snyderiet, Rigsrevisionens rapport, tilsynsmyndighedernes ansvar og alverdens ting i en forespørgselsdebat, som SF har rejst, og jeg vil meget appellere til, at regeringen sikrer, at den forespørgselsdebat kommer her, inden Folketinget tager hjem, og at man ikke på et sekretærmøde begynder at misbruge tingene til at sige, at der skal gå mindst ti dage, og så er Folketinget sendt hjem.

Det vil jeg meget advare imod at man gør, for den her sag fortjener – og det har fru Pia Kjærsgaard ret i – at det er sagen, der bliver debatteret. Det kan den først blive, når vi har en forespørgselsdebat – så kan vi få den dagsorden, som giver ministeren den rygrad, han åbenbart ikke har, til at passe det arbejde, han i øvrigt har påtaget sig og får løn for.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes stadig væk, at man har den her meget ubehagelige følelse af, at her er nogle, man ikke kan lide; de skal jordes for enhver pris, og så er det ligegyldigt, hvilke metoder man bruger.

Vi mangler stadig væk argumenterne for lovforslaget i stedet for at kunne køre det som en forespørgselsdebat. Vi har ikke fået det endnu, vi beder igen om disse argumenter.

Men der er én ting, det er vigtigt at få sagt: Det er, at denne sag er altså et ansvar for hvert enkelt folketingsmedlem. Det går ikke, at hr.

Frank Dahlgaard siger, at fordi regeringen har sagt sådan og sådan, fordi Justitsministeriet har sagt sådan og sådan, så er vi ansvarsfri.

Jeg tror, der vil komme en meget hård dom fra historikerne over dette lovforslag. Det er jeg ret overbevist om. I den situation vil hr. Frank Dahlgaard ikke om 10-20 år, når historien er skrevet, kunne sige til sine børn, til mennesker, at Justitsministeriet sagde sådan og sådan, og derfor er jeg ansvarsfri.

Ethvert folketingsmedlem har et ansvar i denne sag – et ansvar for at stemme på en måde, som er i overensstemmelse med grundloven, med de almindelige retsprincipper i forhold til den retstilstand, vi mener bør være gældende i det her land. Det er derfor, vi siger, at denne lov er så betænkelig, som den er.

Til fru Pia Kjærsgaard: Den her debat handler om retssikkerhed. Den handler om retssikkerhed, og det er dér, alle betænelighederne ligger, og det er derfor, vi skal have den her diskussion.

Og endnu en gang til hr. Frank Dahlgaard: Når historien dom bliver afsagt omkring det her lovforslag, så kan hverken hr. Frank Dahlgaard eller andre sige, at det var regeringen, der fortalte, at det var sådan og sådan, og derfor er jeg ansvarsfri. Også hr. Frank Dahlgaard ville være ansvarlig for en lovgivning, der i den grad er på kant med grundloven, på kant med almindelig retssikkerhed.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg forstår nu også hr. Frank Dahlgaards udsagn sådan, at De Konservative simpelt hen ikke støtter lovforslaget. Det må jo være konsekvensen af det udsagn om, at man ikke ønsker at tage ansvaret for loven. Sådan hænger det jo sammen i det her Ting: Det, vi går ind og er med til at lave, er jo en del af det, vi er ansvarlige for.

Men nu har hr. Frank Dahlgaard to gange i træk gentaget, at han mener, at det er regeringens ansvar, at dette lovforslag bliver vedtaget. Hvordan søren kan det være, når det er Folketinget, der vedtager lovene? Så det vil altså sige, at man må forstå det sådan – og det er så det eneste, der kan siges – at Det Konservative Folkeparti støtter ikke lovforslaget.

Men kunne man så ikke få en klar melding om det, ligesom man kunne få det fra Venstre, som også ålede sig lidt uden om, at de ikke støtter lovforslaget? Der er ikke flertal for det. Drop det. Det er hurtigt klaret.

Og så lige omkring de 32 skoler, som står på listen: Jamen mener hr. Frank Dahlgaard ikke, at de hver især med deres praksis bør have mulighed for at forsvare sig i en retssag? Er det sådan, at de bare skal bunkes sammen og vi skal sige, at I er alle sammen skyldige?

Jeg vil prøve at nævne et parallelt eksempel: For nogle år tilbage fik vi en sag omkring tildeelingen af tipsmidler til ungdomsorganisationer.

Mener hr. Frank Dahlgaard – fordi man kunne konstatere, at DUF, Dansk Ungdoms Fællesråd, naturligvis havde en eller anden viden om, og det vidste vi jo alle sammen, hvad der foregik, og fordi de alle sammen var flettet sammen i dette imperium, der hed DUF – at det så var rimeligt at lave en liste med alle ungdomsorganisationerne, hvor der stod: Følgende ungdomsorganisationer kan ikke for fremtiden modtage penge, og der må ikke oprettes ungdomsorganisationer de næste to år?

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, at denne debat er præget af et meget ubehageligt mysterium – jeg har fulgt den dels oppe på mit kontor i højttaleren og dels her – som jeg stadig ikke har fået svar på, og det er:

Hvorfor har regeringen valgt denne fremgangsmåde med at henrette pr. lovgivning frem for det administrative indgreb, som er ministerens ret og pligt, når han opdager eller har formodninger om, at loven er krænkede og der begås uregelmæssigheder? Hvorfor har regeringen valgt denne udvej, hvor Folketinget etablerer sig selv som nævningeting, hvor parterne ikke kan blive hørt og udspurgt, hvor materiale ikke bliver lagt åbent frem i sin helhed?

For sagen er jo nemlig den, at hvis ministeren greb administrativt ind, er næste kapitel naturligvis, hvis den, som det administrative indgreb går ud over, føler, at det er uberettiget – det vil de jo nok hævde – at så vil de svare igen med retssager. Men så får vi til gengæld den åbenhed, den ærlighed i spillet, som er fundamentet i en retsstat. Nu vælger man altså denne anden udvej. Jeg synes, det er helt ubegribeligt, at man har valgt den fremgangsmåde, som det her er sket, når den anden fremgangsmåde står åben.

Og jeg kan ikke komme uden om den nærmeste forklaring for mig – for jeg tror ikke, at det dér med, at det er så dyrt med retssager, og at det er besværligt, som det er anført i bemærkningerne, er den egentlige årsag. Det kan jeg ikke forestille mig. Jeg tror, den egentlige årsag

er, at regeringen ikke er sikker på, at den kan vinde de retssager.

Og når og hvis man kører det her igennem pr. lovgivning – og det kan man så gøre – så vil den skygge hvile over regeringen i de kommende mange år. Kunne den overhovedet have vundet, hvis det var kommet for en domstol? Det ved vi ikke. Det er jo meget tænkeligt, den slet ikke kunne, og det har man haft en fornemmelse af i regeringen, og derfor har man valgt denne her ret skammelige udvej.

Formanden:

Så er det hr. Frank Dahlgaard og hr. Kristen Touborg og undervisningsministeren, og derefter går vi over i ordførerrækken. Og de, der indtegner sig for korte bemærkninger derefter, vil komme efter fru Elsebeth Gerner Nielsen.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Aage Frandsen talte om, at man fra min side og mit partis side var ligeglad med retsprincippet. Må jeg lige være her? Jeg kommer til at tænke på afdøde Piet Heins gruk:

»En yndet form for polemik består i det probate trick at dutte folk en mening på hvis vanvid alle kan forstå.«

Selv om jeg i min ordførertale koncentrerer mig om Tvindskolerne og deres systematiske snyd med statens midler, som er en kerne i det her, vi drøfter i dag, betyder det ikke, at vi er fuldstændig ligeglade med den måde, det sker på.

Selvfølgelig har vi i Det Konservative Folkeparti været betænkelige ved en singular lov, en særlov. Det har jeg sagt flere gange fra denne talerstol, men det skal ikke ende med, at den her debat kører rundt efter Tvindtoppens – hvem det så end måtte være – forgodtbefindende, og vi snakker, som om vi selv er de skyldige og ikke først og fremmest Tvind.

Kunne det ikke, siger hr. Aage Frandsen, være løst administrativt? Jo, det kunne det, men regeringen og administrationen bag regeringen har vurderet, at hvis man virkelig skulle få stoppet dette snyd fra Tvindskolernes side, krævede det mere end bare en administrativ løsning. Og det har vi lyttet til og fundet, at det nok var det rigtige.

Så siger fru Kirsten Jacobsen henvendt til mig, at der skal graves i fortiden og gribes ind, og hvorfor har tilsynsmyndighederne ikke det. Jeg kan kun tilføje – men det var måske, fordi fru

Kirsten Jacobsen var fraværende – at jeg har allerede i stedet for bare at snakke stillet 2 spørgsmål skriftligt gennem Uddannelsesudvalget, og det første lyder sådan her:

Vil ministeren gøre rede for, hvorfor tilsynsmyndighederne med statens tilskud til drift af friskoler ikke for længe siden har grebet ind over for Tvindskolerne, når det allerede midt i 1980'erne stod klart, at reglerne for statstilskud sandsynligvis blev overtrådt af de nævnte skoler?

Og spørgsmål 2:

Har embedsmænd i centraladministrationen efter ministerens opfattelse gennem de sidste ca. 20 år udført deres opgave på betryggende måde for at sikre, at statslige tilskud til disse skoler blev ydet på retmæssigt grundlag?

Så der er ikke tvivl om, at der skal graves til bunds i denne sag.

Og så til slut til hr. Holger K. Nielsen: Der er ikke tale om, at fordi man ikke kan lide nogle skoler eller deres facon at drive skoler på, skal de jordes. Nu kommer denne myte om, at der er tale om en jantelov. Det er der ikke på nogen måde. Det her bedømmer vi selv som juridisk forsvarligt. Vi bygger selvfølgelig i høj grad denne begrundelse på regeringens og administrationens bedømmelse. Og derfor ligger der et ansvar hos regeringen, selvfølgelig gør der det.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Hr. Frank Dahlgaard sagde i et tidligere indlæg, at De Konservative er imod og betænkelige ved særlove, men at en usædvanlig sag kræver usædvanlige midler. Det får mig til at spørge hr. Frank Dahlgaard:

Hvad er det egentlig, der er så usædvanligt ved den her sag? Fra Justitsministeriets lovkontor fremgår det af det notat, der ligger, at der skal meget tungtvejende grunde til, at man kan tage det her i anvendelse. Må jeg spørge hr. Frank Dahlgaard: Hvad er det for tungtvejende grunde, som De Konservative mener der er til, at man tager det her i anvendelse? Det må jo kunne begrundes nærmere, end det er gjort hidtil. Den begrundelse, Socialdemokratiet hidtil har givet, har ikke været særlig fyldestgørende efter min opfattelse.

Så vil jeg godt sige til undervisningsministeren, som sagde, at loven er eneste mulighed for at stoppe Tvindimperiet: For mig at se kunne det se ud, som om man hermed er ved at give en lov med tilbagevirkende kraft. For det, der jo

implicit ligger i det, er, at man stiller spørgsmål ved, om man vil kunne vinde de retssager, der ellers ville kunne anlægges.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg har i længere tid haft det forfængelige håb, at jeg kunne vente med på ny at tage ordet, til alle ordførere havde haft lejlighed til at give deres mening til kende. Men specielt fru Kirsten Jacobsen, som nu smiler venligt til mig, og som er meget klog på denne sag om, hvad jeg skal gøre, men faktisk også mange andre, herunder hr. Gert Petersen, som er en af de parlamentarisk mest erfarne her i Tinget, kan ikke helt forstå, hvad baggrunden for dette lovforslag er. Så jeg skal dels gentage, dels føje en enkelt meget afgørende ting til.

Men jeg har for det første lyst til at sige, at lovforslaget ikke fratager de omhandlede skoler retten til at få prøvet de tilbagebetalingskrav, som Undervisningsministeriet fremsætter mod skolerne på grundlag af påståede overtrædelser af den gældende lov. Lovforslaget her fratager heller ikke skolerne muligheden for at få prøvet den vedtagne lov ved domstolene, herunder prøvet lovens grundlovsmæssighed.

Det er der jo flere, der har rejst tvivl om, og nogle har bestridt det. Men sådan forholder det sig. Det er regeringens opfattelse, at det tilkommer Folketinget at bestemme, hvem der skal modtage offentlige tilskud efter den omhandlede lov.

Og så er der kun én vej tilbage, og det er at stemme for lovforslaget. Der er nemlig ikke i den nugældende lov et sådant hjemmelsgrundlag, at jeg kan gå ind og stoppe Tvindimperiet, sådan som Folketinget har bedt mig om, har forlangt af mig, har forventet af mig. Der er ikke et sådant hjemmelsgrundlag, så vi med sikkerhed kan komme Tvindimperiet til livs. Det imperium, som knægtet, vil jeg sige, skolernes selvbestemmelsesret, som gennem ublu lejekontrakter på bygninger, biler, udstyr osv. tapper skolerne for værdier.

Den enkelte skole har den fulde frihed og mulighed for at få prøvet sin sag af for domstolene på det eksisterende grundlag. Det har alle skolerne.

Men hvis vi skal stoppe det, som Folketinget har bedt mig om – og ingen lægger jo skjul på i dag, at man vil have stoppet det – så mangler jeg det hjemmelsgrundlag, som gør det muligt for mig som minister at leve op til det, Folketinget ønsker, og som jeg i øvrigt også selv ønsker. Jeg kan ikke gøre det administrativt.

Jeg løber ikke fra ansvaret hverken i denne sammenhæng eller i, hvad der er foregået – det manglede bare – jeg lever selvfølgelig op til mit ansvar, sådan må det være. Men det er faktisk også det, jeg troede, jeg gjorde med det lovforslag, jeg har lagt på bordet plus de to andre. Så det er jo altså det, jeg også ville kalde tungtvæjende grunde til at fremsætte et sådant lovforslag. Ellers har jeg ikke muligheden, og så kan Folketinget ikke få opfyldt deres krav eller deres ønske.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

I et samfund, hvor den rå individualisme og egoisme til tider har alt for gode vilkår, kunne det være fristende at rose Tvind for sin solidaritet og indædte tro på, at fællesskabet går forud for individet.

Når man så læser blandt andet Rigsrevisions rapport, revisorernes rapporter samt de beretninger, som tidligere lærere og elever er kommet med, står det klart, at Tvind under dække af væsentlige værdier som solidaritet og medmenneskelighed i virkeligheden til fulde har indoptaget det profitjag og den griskhed, som Tvind traditionelt har tilskrevet det kapitalistiske samfund. Det samfund, som koncernen hele tiden har bildt sig ind at være i opposition til.

Samtidig skal det imidlertid ikke glemmes, at der på mange Tvindskoler er udviklet en fornyende pædagogik, som har appelleret til mange af de unge, andre skoler har måttet give op over for, men også i forhold til andre unge har skolerne ofte formået at levere et godt undervisningstilbud.

Derfor er det så meget desto ærgerligere, at bagmændene for Tvind har valgt at gøre de frie skoler til rene pengemaskiner, som Tvindkoncernen har skullet have flest mulige penge ud af. Permanente huslejestigninger, tvivlsomme møbler, bilkontrakter, udnyttelse af eleverne som gratis arbejdskraft og konstant malkning af de offentlige kasser har fjernet de sidste rester af tillid og gør det tvingende nødvendigt at lukke for tilskud til alle 32 Tvindskoler. Desværre, fordi det går ud over uskyldige elever og forældre, og desværre, fordi indgrebet også gør det nødvendigt at stoppe for tilgangen af frie skoler de næste 24 måneder.

Jeg synes, den dimension er nok så vigtig; vi glemmer lidt det menneskelige aspekt i denne her sag til fordel for al juristeriet.

Tillad mig så også at kommentere nogle af de spørgsmål, som har været rejst i den offentlige debat og også her i salen om denne meget specielle lov. Hvorfor ikke gennemføre lukningen af skolerne administrativt? Ja, for det første fordi Folketinget tidligere har ytret stor interesse for forholdene på Tvind. For det andet fordi vi med en behandling i Folketingssalen får langt større offentlighed omkring lukningen, end hvis undervisningsministeren gennemførte indgrebet administrativt.

Nu får vi tre behandlinger i Folketingssalen og samtidig et grundigt udvalgsarbejde. De 179 medlemmer her i salen får mulighed for at sætte sig grundigt ind i sagen, mulighed for at lytte, stille spørgsmål og blive kloget. Vi får også mulighed for at lytte til alle mulige jurister og på den måde sætte os grundigt ind i hele sagsforstillingen. Det kræver selvfølgelig stort mod at være med til at tage denne her beslutning. På den anden side fornemmer jeg, da vi sidste år havde forespørgselsdebatten om Tvind, at det politiske mod faktisk var til stede her i salen.

I forhold til grundlovsdebatten mener jeg, at det resonsum, som Justitsministeriet har givet, er klart. Grundlovens § 3 om magtfordelingsprincippet er ikke præcist afklaret i dansk forfatningsret. Der er altså hjemmel for at lave såkaldte singulære love. På uddannelsesområdet har Folketinget eksempelvis tidligere gennemført en ændring af lov om statsstøtte til Det Nødvendige Seminarium, en ændring, som fjernede støtten fra Det Nødvendige Seminarium – med støtte fra de fleste partier, bl.a. fra Fremskridtspartiet.

Men ét er selvfølgelig grundloven, noget andet er det moralske aspekt. Er det rimeligt, at Folketinget griber direkte ind over for en række navngivne skoler? Ja, er det i virkeligheden meget mere rimeligt, at Folketinget gør det, end at en minister griber ind?

Den foreliggende lov forhindrer jo ikke skolerne i at gå til domstolene. De tilbagebetalingskrav, som ministeriet rejser, giver Tvind fuld mulighed for at gå til domstolene og få deres sag prøvet. Ligeledes har Tvind mulighed for at anlægge en retssag ved domstolene, hvori det gøres gældende, at loven er uforenelig med grundlovens § 3.

Det er selvfølgelig rigtigt, at Tvind ikke har mulighed for at klage over det, som sker efter den 1. januar. Konsortiet får ikke mulighed for, at de nye skoler, som Tvind måtte ønske at starte som konsekvens af, at vi lukker 32 skoler, må

vente, for det må alle andre nye skoler også. 2-års-reglen gælder ikke kun Tvind.

Jeg skal endnu en gang beklage, at det har været nødvendigt at tage et så drastisk skridt for at få styr på 32 skoler. Det er ærgerligt, at nogle få lus i skindpelsen skal give vanskeligheder for alle frie skoler og den friskolelovgivning, som for Det Radikale Venstre at se er et af de fornemste udtryk for dansk frisind og demokrati.

Tvindsagen er desværre et meget godt eksempel på, at samfundet får stadig sværere ved at fungere, når moralen svigter. Dansk friskolelovgivning hviler på tillid og moral. Forhåbentlig betyder Tvindsagen ikke, at kontrol og stadig strammere lovgivning må erstatte tilliden og moralen. Det er godt, at det ikke er hver dag, Folketinget skal tage så drastiske redskaber i brug, som det fremsatte lovforslag lægger op til. Det kan demokratiet ikke holde til. Det Radikale Venstre står bag lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Bruno Jerup spurgte i en tidligere runde, om Det Konservative Folkeparti støttede lovforslaget. Ja, vi er positive over for det. Det fremgik da klart af det, jeg sagde.

Der blev så fra hr. Kristen Touborgs side stillet et spørgsmål om, hvad der egentlig er af tungtvejende grunde til at benytte denne usædvanlige fremgangsmåde med en singulær lov. Det er tungtvejende grunde, når en hel klump af skoler i årevis tapper statskassen på uretmæssig vis, sådan som Rigsrevisionens beretning og andre undersøgelser har vist og lagt frem på Folketingets bord. Det er tungtvejende grunde.

Og at sagen her tackles på en måde, der er lidt usædvanlig, betyder jo ikke, at den er på kant med grundloven. Den er efter vores opfattelse klart på den rigtige side af kanten, og derfor støtter vi.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Vi har fra SF's side flere gange sagt til ministeren, at alle foretagender inden for denne lovgivning selvfølgelig skulle overholde loven. Men det betyder altså også, at lov er lov, og lov skal holdes. Og det, der ikke er lov, kan man ikke forlange skal opfattes som lov.

Når det drejer sig om det her, er det jo sådan, at med hensyn til at standse betalinger til skolen kan man gøre det i henhold til gældende lov. Med hensyn til at lukke skoler, fordi de ikke

opfylder nogle regler, kan man gøre det i henhold til gældende lov. Hvis man mener, det så er nødvendigt at få større sikkerhed for, at de enkelte skoler er selvstændige enheder, så kan man vedtage at ændre loven.

Så har ministeren ikke retsgrundlag! Og så forstod jeg ikke ministeren, der siger, at hvis vi skal standse Tvindimperiet – det mindede mig lidt om en eller anden verdensnation, som vi skal i krig med – så kræver man et nyt grundlag. Jeg forstår det altså ikke, for hvis det virkelig er rigtigt, at dette, vi kalder Tvindimperiet, har været fuldstændig lovligt og sådan noget, så bliver det jo ikke bedre af, at man nu gennemfører en lov, der er en særlov mod dem. De har åbenbart handlet helt lovligt.

Jeg mener, de har handlet ukorrekt og også ulovligt i henhold til en række ting, og det mener jeg man skal gå efter. Med hensyn til det dér med, at nu skal vi lave en særlov, fordi Tvind har fundet en eller anden smutvej, mener jeg, vi skal lave en lov, der selvfølgelig skal gælde alle – alle. Også lovgivningsmæssigt er der lighed for alle, og ikke noget med at begynde med at sige, at bare fordi Tvind har været mere smarte end andre, så skal der laves en særlov mod dem.

Jeg mener, at med den måde, som ministeren argumenterede på i den her omgang, er vi endnu længere ude i forhold til at sige, at vi har retssikkerhed for alle her i vores samfund. Nu er det altså ikke bare noget med retssager, man er bange for, men nu er det også noget med, at de simpelt hen skal stoppes specielt.

Jeg har ikke noget imod, hvis en skole, der i dag tilhører Tvindsamvirket, dukker op som en enkeltindvidsskole igen efter de mere stramme regler, der gælder i fremtidens lovgivning. Og jeg synes, det er vigtigt at understrege, at den frihedstradition, vi har i vores friskolelovgivning, også skal gælde fremover, og den skal gælde for alle.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal senere i forhandlingerne gøre rede for, hvorfor jeg stemmer imod lovforslaget, men når jeg nu alligevel efter flere timers forhandlinger ikke kan nære mig for at bede om ordet, så er det, fordi ministeren kom med en unøjagtighed – for at sige det pænt – og en forkert oplysning, og jeg vil bede ministeren komme herop og rette det.

Det første var, at ministeren sagde, at dette lovforslag ikke forhindrer Tvind i at anlægge sag ved domstolene om dette lovforslag. Det har ministeren ret i, men det, forhandlingen hele dagen har drejet sig om, er – og nu må ministeren komme op og bekræfte, at det er sandt – at med denne lov fratager man skolerne i de enkelte tilskudssager muligheden for at gå til domstolene. Det vil jeg godt have at ministeren kommer op og bekræfter.

Så sagde ministeren, at det hele drejede sig om, at ministeren fik hjemmel med denne lov. Det er jo direkte urigtigt. Og for at det ikke skal klæbe ved ministeren, vil jeg bede ministeren om at komme herop og bekræfte, at det står i ministerens egne bemærkninger, som vi alle sammen ved det, at naturligvis har ministeren efter den gældende lov hjemmel til at stoppe tilskuddene, men ministeren tør ikke – det er det, det hele drejer sig om – fordi ministeren netop vil undgå de retssager, som han nu benægter, at han stopper for. Jeg beder ministeren: Kom nu op og bekræft det. Det kan vi ikke have siddende på ministeren.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er faktisk i forlængelse af den sidste taler, fordi der står lige præcis i bemærkningerne, at ministeren kunne administrativt gøre det, men ministeren vælger. Og nu går ministeren så op og siger: Jamen jeg kan ikke gøre det, hvis ikke jeg får den her lov. Derfor er I nødt til at give mig den.

Men hvis det er sådan, at det nu ikke kan gennemføres administrativt, så har de måske overhovedet ikke brudt loven. Er det det, der er grunden? Er det det, der er den dybe årsag til, at ministeren ikke kan gribe ind, fordi han ikke er i stand til, han ikke er sikker på, at han kan bevise eller påvise, at loven er brudt?

De har været – man kan undre sig – i god tro. Er det det, det handler om, at der har været en tradition, en kutyme igennem 26 år for forskellige former for bevægelser inden for det område, som skiftende ministre, ministerier, embedsmænd har skrevet under på? Er det det, det handler om? Og fordi det er sådan, fordi der faktisk er en tradition for, at det har kørt sådan, ikke kun for Tvind, men måske også for andre skoler, så er man altså nødt til at lave en sådan lovgivning her. Det er i hvert fald, kan man sige, det, ministeren siger her til slut.

Selv om det virker meget bastant, er det i hvert fald, så vidt jeg kan se, i modstrid med de bemærkninger, som ministeren selv skriver, og hvor der står, at hovedgrunden til, at man ønsker at lave sådan en lovgivning, er at undgå, at der skal være retssager. Jeg synes altså ikke, at ministerens argumentation hænger helt sammen.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Da ministeren ikke længere kan huske, hvad der står i forslaget, så skal jeg tillade mig at citere, hvad der står i bemærkningerne:

»Undervisningsministeren har ifølge de gældende love for henholdsvis folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler samt for friskoler og private grundskoler hjemmel til administrativt at træffe afgørelse, der betyder stop for fremtidens tilskuds-udbetaling.«

Det står i ministerens eget forslag. Tilbage er der så årsagen til, at man vil fremsætte det her forslag. Den er, at man ønsker at tilside-sætte retssikkerheden. I forslaget lægges der op til, at man er nødt til at fratage dem disse rets-garantier. Man er nødt til at fratage skolerne muligheden for at få disse afgørelser prøvet ved domstolene. Så går ministeren alligevel op og siger: Nej, nej, det er slet ikke meningen. Man kan sagtens få det her prøvet ved domstolene.

Spørgsmålet er nu: Hvad er det, der kan prøves ved domstolene, og hvad er det, der ikke kan prøves ved domstolene? I forslaget lægges der op til, at det ikke kan domstolsprøves, og ministeren går herop og siger, at det kan det godt. Det er ikke nemt at finde ud af, hvad det er for et forslag, ministeren forholder sig til. Jeg ved, at det er det forslag, vi har liggende på bordet, og det er det, som jeg vil prøve at forholde mig til.

Det andet, som ministeren sagde, som jeg synes er ganske interessant, og som giver en helt ny dimension i debatten, var, at ministeren sagde, at hvis vi skal Tvindimperiet til livs, så er lovforslaget nødvendigt. Det er vist en helt anden dimension.

Det, jeg troede, vi talte om, var, at der var nogle skoler, der uberettiget havde modtaget tilskud, og nu ville man så ikke længere udbetale tilskud til de pågældende skoler. Det er én diskussion. Men hvis det er ministerens intention, at man ikke så meget vil gå efter de skoler, der uberettiget har fået udbetalt tilskud, men at

det er Tvindimperiet som imperium, man vil gå efter med det her lovforslag, så er det et helt andet forslag, vi står med.

Det vil jeg godt have ministeren til at komme herop og klart og tydeligt tilkendegive: Er dette et forslag, hvor man vil have ryddet op i, at der er nogle skoler, der uberettiget har fået tilskud, eller drejer det sig uanset skolerne berettigede eller uberettigede tilskud om, at Tvindimperiet som imperium skal nedlægges? Så er det et helt andet forslag, vi diskuterer, og så er det lige før, vi burde begynde forfra i ordførerrækken, for så er det noget andet.

Men som sagt: Kan ministeren som udgangspunkt bekræfte, at det, vi diskuterer i øjeblikket, er lovforslag nr. L 268, og så derefter besvare de øvrige spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Addi Andersen (CD):

Man skal være i besiddelse af megen tålmodighed, når man er herinde, særlig når man ligesom jeg er en af de sidste ordførertalere, og derfor har jeg også fået lyst til at komme med en kort bemærkning.

Jeg har ligesom ministeren fået det indtryk, at alle partierne herinde lige fra det yderste venstre til det yderste højre ville have stoppet det misbrug af offentlige midler, som finder sted, og så undrer det mig, at man nu tilsyneladende er blevet bløde i knæene, og i stedet for at hjælpe med til at løse problemerne bruger man tiden til at stille spørgsmål om ministerens handle-måde. Jeg forstår det ikke, men jeg har jo heller ikke været herinde så længe.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Vi har haft undervisningsministeren på talerstolen et par gange i dag, og jeg havde håbet, at ministeren, første gang han var på talerstolen, havde sagt det, han sagde, sidste gang han var heroppe. For når ministeren siger, at han ikke har mulighed for administrativt at gribe ind i denne sag, så er det jo kun op til Folketinget med sig selv at afgøre: Vil man lade det, der kører nu, fortsætte, eller hvad vil man.

Jeg så jo også, hvad der skete, da ministeren oplyste, at han ikke havde det pågældende hjemmelsgrundlag. Jeg fornemmede ligesom, at luften gik fuldstændigt ud af SF, specielt af SF's formand, for jeg synes, at han er blevet utrolig tavs, siden de udtalelser kom frem fra ministeren. Jeg skal ikke stå op på nogen måde forsvare

ministeren – hr. Holger K. Nielsen kan bare grine, sagen er faktisk dybt alvorlig. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Holger K. Nielsen: Har han overhovedet gjort sig den ulejlighed, inden han gik ind i den her debat, at læse, hvad den her sag i realiteten drejer sig om? Jeg citerer nu ordret fra bemærkningerne:

»I alle de år, Tvindskolerne har eksisteret, har der været problemer.«

Det er selvfølgelig alvorligt for mange.

»Det har ikke hidtil været muligt at dokumentere omfanget, men de seneste undersøgelser fra Undervisningsministeriet og Rigsrevisionen viser, at skolerne er sammenflettet i et indbyrdes økonomisk, administrativt og ledelsesmæssigt netværk . . .«.

Og sådan kunne jeg så fortsætte. Det står der i bemærkningerne. Så spørger jeg SF: Er det SF's holdning, for det er faktisk det, der mere eller mindre fremgår i dag, at det nok ikke er så galt, at der faktisk ikke rigtig er noget at komme efter osv., og at det er en sag, der er kørt op i et alt for højt plan? Jeg kan ikke præcis huske ordvalget fra hr. Holger K. Niensens side. Er det SF's politik, at et imperium som Tvind skal have lov til at manipulere sådan med den danske stat og de danske statsmidler? Det er det, denne debat drejer sig om. Intet andet. Jeg synes, det er en skamplet på demokratiet, at de venstreorienterede partier søger at bagatellisere, hvor alvorlig denne sag i virkeligheden er.

Nu er der kun én vej, og det er at gå ind i en realistisk behandling af det her lovforslag, efter som ministeren har oplyst, at den forespørgselsdebat, som tre partier har begæret, falder fuldstændig til jorden, når ministeren har sagt, at han ikke administrativt kan løse sagen, at han ikke har hjemmelsgrundlag til det. Jeg må tro på, at en minister har et grundlag for at sige det, når han siger det. Indtil det modsatte er bevist, så må jeg tro på det.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg fik behov for en kop kaffe lige før, ikke mindst da jeg fandt ud af, at Dansk Folkeparti havde besluttet sig til at gå ind i debatten. Det var for stærkt for mig at skulle kapere uden at få noget at styrke mig på.

Jeg har så sandelig fulgt med i denne her debat, og jeg har læst de papirer, der skal læses, og med lidt større omhu, tror jeg, end hr. Poul Nødgaard har været i stand til. For sandheden er, at denne her sag jo ikke udelukkende drejer

sig om Tvinds overtrædelse af lovgivningen, af bestemmelserne. Det drejer den sig også om, som hr. Poul Nødgaard fuldstændig korrekt siger. Derfor har vi sagt, at vi ikke vil acceptere, at der sker overtrædelser af de gældende bestemmelser. Vi er villige til at gribe ind over for Tvind – det har vi sagt tidligere, og det siger vi også i dag – men vi siger, at vi vil ikke være med til en særlov, der i den grad er på kant med almindelig retssikkerhed. Det er problemstillingen. Jeg synes, vi har nævnt det adskillige gange under debatten i dag, men der er jo ting, der har svært ved at trænge ind visse steder, kan jeg forstå.

Men i hvert fald så skylder hr. Poul Nødgaard, fru Pia Kjærsgaard, hr. Dyrland, ministeren, hr. Frank Dahlgaard, hr. Mølgaard os stadig væk en forklaring på, hvorfor man skal have en lov i stedet for en forespørgselsdebat. Vi har endnu ikke fået nogen som helst forklaring på det. Måske hr. Poul Nødgaard kunne give forklaringen. Jeg er ikke sikker på, den bliver helt tilfredsstillende, men han kan altid forsøge.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg har også godt bemærket, at hr. Dyrland ikke har besvaret det spørgsmål, som SF har rejst. Jeg kan så forsøge at gøre det. Til hr. Holger K. Nielsen: Sagen er jo den, at efter det, der er kommet frem fra ministerens side, som jeg sagde før, er der ikke andre muligheder. Den kan ikke løses administrativt, det har ministeren sagt, og det går jeg ud fra, han står ved. Og når den ikke kan løses administrativt, så falder en forespørgselsdebat fuldstændig til jorden, for formålet med forespørgselsdebatten skulle jo være, at den mundede ud i en eller anden dagsorden, der pålagde ministeren et eller andet. Man kan jo ikke pålægge noget, der ikke er lov-hjemmel til. Der skal da en lov til, og det er den lov, der er lagt frem her i dag.

Jeg beder endnu en gang, jeg tror nemlig ikke, jeg kan jo ikke sige det helt bestemt, men jeg har hr. Holger K. Nielsen slemt mistænkt for, at han ikke detaljeret har sat sig ind i, hvor alvorlig denne sag er. Det har vi, der er ordførere. Vi har sat os ind i, at der er tale om en sag, der ligger så tæt på det kriminelle, som den overhovedet kan komme. Det vil jeg faktisk sige.

Og en anden ordfører heroppe, jeg tror, det var hr. Tom Behnke, sagde noget om, at man var ude efter Tvindimperiet. Der er ikke nogen, der er ude efter nogen. Man er bare ude efter, at de,

der groft overtræder de regler, der findes for tilskud fra det offentlige, også bliver forfulgt. Og jeg tror, hver eneste vælger i dette land, inklusive SF's vælgere, der slider og pukler, ligesom alle andre gør for deres livsudkomme, vil have sig frabedt, at de skal være med til at betale for noget, der foregår på så odidiøst et grundlag som dette her.

Og jeg vil sige desværre, og jeg har sagt det før, og jeg vil gerne gentage det: Denne her sag kan ikke undgå at få et alvorligt efterspil, for vi må mange år tilbage i tiden. Hr. Frank Dahlggaard var inde på det før. Det har foregået i årevis. Alle har bare sat kikkerten for det blinde øje, ingen har rigtig villet foretage sig noget, fordi vi har en friskolelov, og det skal være så frit og så liberalt, og jeg ved ikke, hvad det hedder alt sammen.

Nu er der så endelig nogle, der har taget sig sammen til at sige: Nu går den ikke længere. Jeg vil foreslå hr. Holger K. Nielsen at læse Rigsrevisionens bemærkninger i denne her sag. Prøv at læse dem og se, hvor alvorligt det er. Kan hr. Holger K. Nielsen så sige, når ikke det kan ordnes administrativt, at man så ikke vil være med til at lave nogen lov? Kan SF holde til det? Svar udbedes.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Poul Nødgaard sagde, at vi, der er ordførere, jo har læst forslaget, og det har vi jo, men vi har nok ikke læst det på samme måde alle sammen. Og nogle kan måske få hjælp til at læse det rette, kan jeg se i øjeblikket. Det er så, at hvis det drejer sig om at lukke skoler, tage tilskud fra skoler og lukke skoler, er der administrativ hjemmel til det i dag. Det er der. Og derfor forstod jeg heller ikke undervisningsministerens bemærkning om, at det var Tvindimperiet, man ikke kunne lukke. Det er jo sådan – det er ikke noget, jeg har med at gøre i disse her love – fordi det er enkelte skoler. Dem kan man lukke enkeltvis, hvis der er begrundelse for det. Og hvis man er utilfreds med den lukning, så kan man rejse sagen efterfølgende. Altså, hjemlen er der. Og derfor, til hr. Poul Nødgaard, hjemlen er der ifølge ministerens eget lovforslag. Og så behøver hr. Poul Nødgaard ikke at henvise til, at hr. Poul Nødgaard har hørt ministeren sige noget på en bestemt måde. Læs teksten, og så kan vi læse den på samme måde, forhåbentlig, ved en senere lejlighed.

Formanden:

Så er det hr. Holger K. Nielsen og dernæst hr. Jan K pke Christensen som ordfører, og følgende korte bemærkninger kommer så ind efter hr. Jan K pke Christensen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes ikke, at hr. Nødgaards indlæg gav større klarhed over denne her debat. På den ene side siger hr. Poul Nødgaard, at Tvinds aktiviteter nærmer sig det kriminelle, og på den anden side så accepterer han bemærkninger om, at der ikke er hjemmel til at gribe ind. De ting hænger jo overhovedet ikke sammen. Hvis der er begået noget kriminelt, s  har man altså en procedure for det, og det har både ministeren, og det har også andre i dette her samfund.

Til hr. Nødgaard: Lad mig i øvrigt citere fra bemærkningerne til lovforslaget.

»Undervisningsministeren har ifølge de g eldende love for henholdsvis folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler samt for friskoler og private grundskoler hjemmel til administrativt at træffe afgørelse, der betyder stop for fremtidig tilskudsbetaling«.

Der er mulighed for at stoppe dette her. Og det er derfor, vi har et godt tilbud til hr. Nødgaard, til regeringen, til Venstre og De Konservative om, at vi bruger de muligheder, der ligger i den eksisterende lovgivning, og stopper ved, at vi har en forespørgselsdebat i Folketinget.

Jan K pke Christensen (FP):

Ja, nu blev det så sagt af hr. Holger K. Nielsen, men jeg synes faktisk, denne sætning er citeret en del gange i dagens løb, og jeg er da fuldstændig enig i, at det lyder utrolig mystisk, at ministeren skriver  t i bemærkningerne og siger noget andet her fra Folketingets talerstol. Det er altså ministeren, der har bemyndigelse, må vi gå ud fra, n r det står i bemærkningerne til forslaget, til at gribe ind administrativt.

Så sagde hr. Nødgaard, at det, der foregår, jo er så tæt, som det overhovedet kan komme, på kriminalitet. Hr. Nødgaard sagde faktisk ikke, at det var kriminelt. Han sagde, det var tæt på, men han mener alligevel, at der skal laves en lovgivning, der forbyder skolerne at modtage tilskud. Det hænger heller ikke sammen. Og det er trist, at man pådutter andre, at de ikke har sat sig ind i lovforslaget, når man ikke selv har gjort det.

Det er altså efter Fremskridtspartiet opfattelse således, som jeg sagde, at ministeren administrativt kan skride ind. Der er ingen grund til at have, som jeg sagde tidligere, 178 støttepædagoger med sig, når man skal lave sådan et indgreb over for noget, der også efter Fremskridtspartiets opfattelse er ganske i strid med reglerne.

En ting må i hvert fald være helt klart, og det er, at Fremskridtspartiet ikke under nogen omstændigheder vil være med til at vedtage en lov, der skulle stride imod eller være lige på kanten af grundloven, som nogle siger den er. Det juridiske aspekt i denne her sag er altså den første ting, som vi må have fuldstændig afklaret.

Fremskridtspartiet mener, at det, som jeg tror ministeren tidligere har kaldt en pengetank, at pengetanken Tvind for lang tid siden skulle have været stoppet, og hvis vi nu er hundrede procent – og jeg understreger: hundrede procent – sikre på det rent juridiske, også i forhold til grundloven, ja, så bør skolerne ikke lukkes om et halvt år, som man foreslår, men det skal selvfølgelig ske omgående, hellere i dag end i morgen.

Dernæst skal vi naturligvis tænke på de elever, der går på disse her skoler nu; det er vi også klar over i Fremskridtspartiet. Om det så skal koste nogle kroner med hensyn til at få dem ind på andre skoler, så er vi parate til at se på det. Naturligvis skal det ikke gå ud over eleverne, at de tilfældigvis er kommet på skoler, der ikke administrerer, som de skal, men administrerer som store koncerner.

Jeg tror, at alle vi ordførere her i Tinget i de sidste dage har tygget utrolig meget på det lovforslag, der foreligger, og for den sags skyld også på det tidligere tilsendte materiale fra ministeriet og på alt det, der er foregået i medierne.

Men jeg må også klart melde, at efter Fremskridtspartiets opfattelse skal det ikke være et ideologisk korstog, som jeg sagde tidligere. Det er naturligvis sagen, det handler om. Det, vi har hørt om og set beskrevet, gælder selvfølgelig primært Tvind, men jeg vil godt appellere endnu en gang til ministeren om, at vi, når vi tager den afsluttende runde her, også fra ministeren klart får tilkendegivet, at dette er starten på, at man kulegraver det hele, og at man også kigger på andre skolesystemer.

Der er ingen tvivl om, at de har bevæget sig på kanten. Det er vi enige om. Nogle påstår – som vi gør i Fremskridtspartiet – at loven er brudt.

Der er utrolig mange aspekter i det her forslag, som jeg ikke kan komme ind på i disse her fem minutter. Nogle skoler har hindret Undervisningsministeriets tilsyn, som vi kan se, og det har vanskeliggjort kontrol af skolernes tilskudsgrundlag, og det er meget betænkeligt. Det er noget af det, vi jo kan se i forbindelse med det, som vi også behandler nu, og som ministeriet også kender noget til: Scientologyskolerne, hvor man heller ikke har mulighed for at komme på uanmeldt besøg. Det er selvfølgelig noget, som absolut ikke medvirker til, at vi kan have tillid til sådanne skoler.

Som jeg sagde tidligere, tyder alt på, at enten er loven brudt – hvilket jeg tror mest på – eller i hvert fald er man helt sikkert gået så tæt på kanten som overhovedet muligt. Jeg tror, det var formanden for Friskoleforeningen, der udtalte sig her i weekenden, hvor han netop gjorde Tvindfolkene opmærksom på, at når de absolut skulle gå lige til kanten, som han sagde, gik det jo ud over hele friskolesystemet og dets omdømme. Det er jeg ganske enig i. Det er der ingen grund til, og derfor er det klart, at Fremskridtspartiet vil gøre, hvad vi kan for at få stoppet det her imperium, som absolut ikke er noget, vi under nogen omstændigheder kan acceptere. Det er og bliver skatteyderne, der må punge ud. Det vil og kan vi også, tror jeg, samles om her i Tinget at få stoppet.

Jeg tror, vi skal passe på, at vi ikke kommer for langt fra hinanden. Selvfølgelig er det det rent juridiske, det handler om i dag. Nogle har været inde på, at vi skal drøfte hele Tvindimperiet som sådan, og det dør med paragraffer osv. er ligegyldigt, men det plejer at være således, at når vi debatterer forslag her i Tinget, så er det naturligvis de enkelte paragraffer osv., man debatterer.

Det andet kunne man have gjort under en forespørgselsdebat. Det ville være rimeligt at få en forespørgselsdebat, og derfor har Fremskridtspartiet naturligvis støttet SF i den holdning, de har med hensyn til, at vi får en grundig forespørgselsdebat, hvor alle ting kan komme på bordet, også de juridiske for den sags skyld, men også alle andre elementer.

Bruno Jerup (EL):

Folketinget behandler i dag en usædvanlig lov. Det er også en uværdig lov og en uklog lov. Naturligvis er ikke alle de love, som laves, kloge, men det bør være et bærende princip, at de love, som vedtages, hylder udgangspunktet: lige ret for Loke som for Thor.

Det var også udgangspunktet, da vi behandlede lovforslag nr. L 218 og L 219, og det var linjen i ministerens udspil dengang. Tonen var, at der var behov for nogle opstramninger, så ånden i friskoleloven blev præciseret, men det var nogle bestemmelser, som alle frie skoler måtte finde sig til rette med.

Denne vinkel er nu blevet droppet til fordel for noget helt andet, nemlig en lov, der opstiller en liste over skoler, som skal udelukkes fra støtte, angiveligt på grund af brud på loven.

Hvis det er ministerens sigte at stoppe alle skoler, der laver ting, som er i strid med eller på kanten af loven, er listen næppe fuldstændig. Også skoler med et andet ideologisk udgangspunkt end Tvindskolerne kan uden tvivl tages med fingrene i kagekassen, men de behøver åbenbart ikke at frygte tab af tilskud.

Jeg må spørge ministeren: Hvad ligner det at sætte Folketinget til at operere som domstol, som et større nævningeting, der skal dømme, om lovgivning, de selv har lavet, er overholdt? Det er ikke holdbart.

Loven er naturligvis en konsekvens af de undersøgelser, som bl.a. Rigsrevisionen har foretaget; men det er interessant, at denne undersøgelse også kritiserer ministeriets tilsyn. Ved at lave en lovgivning slipper man behændigt uden om den kritik. I bemærkningerne har man formuleret den redningstese, at de lovbrud, der har været, »i øvrigt synes at være tiltaget i styrke og omfang«. Det kan kun læses som et forsøg på at skrive historien om med henblik på at hvidvaske sig selv. Rigsrevisionen er ikke i tvivl om, at ministrene har et medansvar på grund af deres manglende tilsyn. Det kunne Folketinget til gengæld gøre noget ved.

Men denne liste over 32 skoler rummer jo skoler, som ministeren ikke har undersøgt, som ikke har haft besøg. Listen rummer også skoler, som måske kun har lavet mindre, administrative forseelser på niveau med, hvad man ser på måske samtlige 800 frie skoler – og en skole, der slet ikke er startet endnu, er også på listen. Det må man sige, det er en sort liste fra ministerens side.

Tvind har eksisteret i 26 år. At det var et fællesskab af en eller anden slags, er ikke noget nyt. Det belyste Rigsrevisionen helt tilbage i 1980, for øvrigt uden at kritisere konstruktionen. Ministeriet har åbenbart misligholdt sine tilsynsforpligtelser. I stedet for at påtage sig en del af skylden og stramme op på tilsynet i forhold til hele friskoleområdet har man valgt denne særlovsmodel.

Er der overhovedet nogen, som vil forsvare denne unikke, singulære lov, en lov, som, hvis den blev vedtaget, ville gå over i dansk retshistorie som et enestående eksempel? Der findes kun én parallel til denne lov, og den skal findes i det mørke kapitel af dansk forfatningshistorie, nemlig i provisorietiden. I 1880'erne lavede kulturminister Scavenius også en liste over højskoler, som skulle have tilskud, og skoler, der ikke skulle. Skoler, som havde været for langt fremme med næsen, f.eks. havde kritiseret Estrupregimet, blev med et pennestrøg taget af næste års finanslov. Dengang var det skoler, der havde rod i de folkelige bevægelser, som i dag er repræsenteret i Folketinget af partier som Venstre og undervisningsministerens eget parti, Det Radikale Venstre.

En lov af denne type tjener Folketinget til skam, ikke fordi den rummer en opstramning, men fordi det er en diskriminationslov og åbenbart en diskriminationslov, som har De Radikales støtte.

Ved fremsættelsen sidste tirsdag gav undervisningsministeren det indtryk, at der var udarbejdet velovervejede juridiske papirer om denne lovs klogskab, men da man dagen efter forsøgte at skaffe disse overvejelser, kunne der ikke opdrives en linje. Nu har Justitsministeriet så været på overarbejde og produceret et notat, og vi har allerede i dag snakket længe om, hvad det notat indeholder.

Men selv om vi ser bort fra opremsningen af skoler, så er grundtanken i selve lovforslaget også forkert. Det er op til undervisningsministerens skøn, hvorvidt en skole kan få tilskud efter lovens bestemmelser. Det er helt uacceptabelt.

Skal lovens første paragraffer tages for pålydende, burde alle skoler, der bygger på et idégrundlag, der deles med andre, føle ministerens ånde i nakken; men frie skoler med udgangspunkt i religiøse eller politiske bevægelser, f.eks. arbejderbevægelsen, kan nok indtil videre føle sig sikre. Det er jo en lex Tvind, vi behandler i dag.

Et andet element i loven er, at man lukker for oprettelse af nye skoler i to år. Det kan vi ikke støtte. Der er skoler, som er under opstart, og som på den måde bliver bremset. Det er urimeligt.

Derudover er det min indstilling, at de skoler, som opfylder de nye bestemmelser om bestyrelse, revision og holddannelse, som vi har behandlet i forbindelse med lovforslag nr. L 218 og L 219, naturligvis skal have lov at fungere.

Men et sådant retfærdighedsprincip findes åbenbart ikke hos ministeren. Loven går endog så vidt, at den fastsætter en tidsfrist for godkendelse af nye skoler, der ligger den 8. maj 1996, et tidspunkt, der ligger før førstebehandlingen i dag og under alle omstændigheder før en eventuel vedtagelse. Det er lovgivning med indbyggertilværelse og tilbagevirkende kraft.

Det er vores indstilling, at hver skole skal have en mulighed for at forsvare sig, og at det skal gøres hver for sig. Folketinget må ikke optræde på sådan en vilkårlig måde over for borgerne og det civile samfund. Det vil være en katastrofe for folkestyret, hvis den slags lovgivning begynder at få fodfæste. Derfor skal ministeren opstille konkrete beviser for hver skole. For hver skole kan ministeren administrativt stoppe tilskuddet, hvis han finder, der er sket overtrædelse af gældende lov. Vi går ikke ind for kollektiv straf. Hvis disse skoler derefter betaler beløbet tilbage, eller hvis de kan bevise, at de ikke har lavet ulovligheder, skal de naturligvis have lov til at fungere som alle andre. De skal også have mulighed for at starte igen, hvis de kan det.

Vi støttede tankerne om at lave en antikongcernlov i forbindelse med lovforslag nr. L 218 og L 219. Vi kan forstå, at mange partier herinde – og åbenbart også ministeren – er på vild flugt fra denne antikongcernlov og nu går efter en ren lex Tvind.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Citeret efter hukommelsen sagde hr. Bruno Jerup i sin ordførertale, at skoler af en anden observans end Tvindskolerne uden tvivl også kan tages med fingrene i kagekassen. Hvad er det for skoler? Der skal ikke holdes hånden over nogen skoler. Hvad er det for skoler, hr. Bruno Jerup taler om?

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har over for ministeren rejst spørgsmål om et par skoler, hvor der faktisk er eksempler på, at de har foretaget nogle ting, som er i strid med loven. De spørgsmål behandles for sig. Faktisk er det sådan, at det er noget, der har været rejst flere gange over for ministeren, men ministeren har ikke gjort noget ved det. Det drejer sig om nogle private gymnasier og private grundskoler, som selvfølgelig ikke er en del af Tvindkongcernen, men som også har lavet ting, som man kan

sige ikke helt tåler dagens lys; men dér har man været meget langmodige.

Jeg synes, at hvis man siger, at nu vil man gerne rydde op, nu vil man gerne sørge for, at der ikke sker ulovligheder her, jamen så må det være sådan, at man laver lovgivning, der gælder for alle skoler. Hr. Frank Dahlgaard mener vel også, at den lovgivning, vi laver, skal gælde for alle skoler?

Derfor kan det undre – nu har hr. Frank Dahlgaard ikke sagt det – at Venstre siger, at nu bør L 218 og L 219 måske nok puttes i skuffen. Det kan jo undre.

Vi ved jo godt hvorfor, for vi har haft adskillige udvalgsmøder i Uddannelsesudvalget – også hvor hr. Frank Dahlgaard har været til stede – hvor den ene frie skole efter den anden kom og sagde: Uha, de havde problemer med den lov, de havde søreme problemer. Det kan være, det er derfor, at det skal skubbes væk, at der er andre frie skoler, som har problemer med den lov. Hvis det er katolske skoler eller andre skoler, f.eks. fagbevægelsens skoler, så må vi lige lægge dem i skuffen, for nu har vi lige en særskilt opgave, der hedder lex Tvind.

Men jeg håber da, at hr. Frank Dahlgaard er enig i, at de love, vi skal lave, skal gælde for alle, og at man ikke skal lave singulære love – og at hr. Frank Dahlgaard så vil tilslutte sig, at dette lovforslag skal trækkes tilbage.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hvad er det for noget fnidder, at vi skulle begynde at genere skoler, som ikke har lavet noget ulovligt eller anfægteligt! Det er jo det, vi prøver at undgå – i hvert fald den ansvarlige del af Folketinget – når vi nu laver denne her lov, så den ikke kommer til at ramme andre, som ikke har lavet noget forkert, og at den i så vidt omfang som overhovedet muligt ikke kommer til at ramme uskyldige elever og lærere.

Det er øvelsen og ikke, at alle skoler nu skal rammes, fordi Tvind har fuppet med tingene.

Med hensyn til de par skoler, der blev nævnt af hr. Bruno Jerup, går jeg ud fra, at der bliver taget et initiativ, og jeg går ud fra, at ministeren kommenterer det.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Frank Dahlgaard sagde, at meningen med denne lov var at sikre, at de, der havde gjort noget, blev ramt, og de, der ikke havde gjort noget, ikke blev ramt.

Ved hr. Frank Dahlgaard med hundrede procents sikkerhed, at denne lov alene rammer dem, der har gjort noget? Det er hr. Frank Dahlgaard, der skal vedtage loven, men hr. Frank Dahlgaard har ikke materiale til at vide, om det er hundrede procent sikkert.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Dahlgaard ønskede ikke, at nogle uskyldige skoler skulle rammes. Må jeg henlede opmærksomheden på lovforslagets § 6, stk. 2, hvori der står:

»Frie grundskoler, der ikke har modtaget tilskud i 1996 efter lov om friskoler og private grundskoler m.v., kan tidligst modtage tilskud med virkning fra den 1. august 1998.«

Man laver altså et vakuum på to år, hvor der ikke kan oprettes nye skoler. Er det ikke at ramme eventuelle kommende, nye og helt sikkert uskyldige skoler? Eller hvad er det, man gør her? Er det ikke netop, at man laver en generalisering over alle skolerne i stedet for at forholde sig til dem, hvor der er problemer?

Frank Dahlgaard (KF):

Jamen det er da utroligt! Når man laver en særlov, så er det forkert, og når man vil lave det generelt for alle skoler, så er det også forkert. Nu begynder det altså at blive indviklet.

Nej, jeg kan ikke sige noget med hundrede procents sikkerhed.

Og det er rigtigt, som det blev sagt her sidst fra talerstolen, at der er jo lavet en generel toårsregel, og den rammer, så vidt jeg har forstået af dagspressen, i hvert fald to skoler, som er under planlægning – to friskoler, som intet har med Tvind at gøre, to gode lokale initiativer, som er solide hele vejen igennem. Den ene er på Møn, den anden husker jeg ikke hvor er. Derfor beder jeg om i det udvalgsarbejde, der kommer om det her lovforslag, at vi på demokratisk vis prøver at tackle den sag, så det ikke rammer dem. Det er selvfølgelig opgaven. Og sådan er det hele vejen igennem.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Dahlgaard svæver i den vildfarelse, at der kun er to muligheder. Hr. Dahlgaard har den opfattelse, at enten skal vi lave en særlov, eller også skal vi lave en generel lov. Det er de to valgmuligheder, hr. Dahlgaard stiller op over

for sig selv, det er de to valgmuligheder, hr. Dahlgaard giver sig selv.

Der er en tredje valgmulighed, hr. Dahlgaard. Den tredje valgmulighed er, at vi ingen lov laver. Vi laver ikke nogen lov, men sørger for, at ministeren påtager sig det ansvar, ministeren har som minister, nemlig administrativt at tage fat dér, hvor problemet ligger. Denne tredje mulighed synes jeg hr. Dahlgaard skal have med i sine videre overvejelser, hvis hr. Dahlgaard ikke har haft det endnu.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hvor er det godt, at der er nogle partier – og heldigvis nogle af de store – der står fast i denne her sag og ikke begynder at ryste på hånden, fordi der er nogle presseliderlige juraprofessorer rundt omkring, der fører sig frem. Hvor er det egentlig godt.

Det her drejer sig om at bringe økonomiske uregelmæssigheder – for at sige det meget pænt – i Tvindskolerne til ophør. Det er det, det drejer sig om.

Og så kan man gå frem ad forskellige veje. Vi mener, at ministeren har valgt en vej, som er rigtig, og som er holdbar, og som altså betyder disse to års pause – det kan godt være, det skal være ét år eller halvandet år – sådan at Tvindskolerne ikke bagefter blomstrer op i en anden version som alligevel det samme. Nu drejer det sig om, at vi én gang for alle får løst problemet og får stoppet dette systematiske snyd med statsmidler. Det er det, der er opgaven.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hvis det bliver almindelig praksis, at der bliver vedtaget særlove med navns nævnelse, kan det jo få vide konsekvenser, og derfor vil jeg godt bede hr. Frank Dahlgaard om at forklare fra Folketingets talerstol, hvem de presseliderlige professorer, som hr. Dahlgaard omtalte, er.

Det er jo en meget generel betegnelse for folk, der har udtalt sig om denne sag, og jeg synes, for at ingen skal være i tvivl om, hvem det er, hr. Dahlgaard mener, at hr. Dahlgaard skal sætte navn på. Ellers er det endnu en fuldstændig udokumenteret, fuldstændig flydende påstand fra hr. Dahlgaard. Så vi vil godt have navnene, hr. Dahlgaard.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Hr. Frank Dahlgaard gør det åbenbart til en stor konservativ dyd ikke at ryste på hånden, når man fører kniven. Jeg kan forstå, at hr. Frank Dahlgaard så i hvert fald i demokratisk sammenhæng er tilbage i det eksempel, jeg nævnte, fra provisorietiden under Estrup. Det er åbenbart det niveau, hr. Frank Dahlgaard gerne vil trække Folketinget tilbage til. Det må han jo så svare for.

Hr. Dahlgaard kunne måske også kommentere det eksempel, jeg tidligere nævnte, omkring Dansk Ungdoms Fællesråd. Det er jo sådan set en meget parallel sag, hvis man skal tro hr. Frank Dahlgaards valg af ord. Var det ikke rimeligt, om man dengang havde lavet en liste over, hvilke ungdomsorganisationer der for fremtiden ikke kunne få penge, og at der ikke måtte oprettes ungdomsorganisationer f.eks. i to eller tre år eller noget andet?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg ved ikke, hvordan man har diskuteret det i Det Konservative Folkeparti, men hos SF har vi diskuteret det på den måde, at vi mener, at der skal være orden i økonomien, forstået på den måde, at offentlige midler selvfølgelig kun skal de steder hen, hvor offentlige midler skal hen, og de skal anvendes til de formål, som er tilsigtet.

Her har vi et lovforslag, som siger, at det har det ikke til formål, men som samtidig også indebærer en række ting, hvor man efter vores opfattelse er på kant med en række af vores retsprincipper og på en række områder fratager nogle mennesker nogle muligheder, som de ellers ville have haft, i forhold til domstolene.

Jeg afventer også, som jeg tror andre også gør, undervisningsministerens svar på fru Birthe Rønn Hornbechs spørgsmål.

Så til hr. Frank Dahlgaards karakteristik af forskellige jurister: Jeg håber ikke, at hr. Frank Dahlgaard har det med jura, som han somme tider har det økonomi; men noget tyder på, at det er værre her. Sagen er jo den, at her har vi en diskussion om nogle meget principielle ting, hvor landets jurister over en bred kam har udtalt sig næsten samstemmende. Og det er ikke hvem som helst, det er præsidenterne for henholdsvis Sø- og Handelsretten og Københavns Byret, det er formanden for Dommerforeningen, det er en række juridiske professorer

rundt omkring, der har sagt: Det her er altså på kanten.

Så synes jeg, at vi herinde ville være underlige, hvis vi ikke lyttede til dem og spurgte dem nærmere til råds: Hvad er det, I mener med det? Og hvis vi ikke har lyttet til dem og bare gennemfører det, så tror jeg, vi i historiens lys vil stå os meget dårligt, i hvert fald dem, der har været med til at vedtage lovforslaget.

Addi Andersen (CD):

Tvindimperiet skal ikke på baggrund af de seneste dages juridiske diskussioner have selv den mindste martyrglorie. Det er ganske ufortjent. Der er heller ingen med forkærlighed for de frie skoler og højskolerne, der er i tvivl om, at Tvinds concernopbygning, som er foregået gennem årtier med statstilskud, bør stoppes og måske burde have været det for længst. Man må beklage, det ikke er sket.

Så meget mere grund er der til at respektere den resolute optræden, undervisningsministeren har lagt for dagen efter de sammenfaldende konklusioner, som Rigsrevisionen og Deloitte & Touche er nået frem til efter deres undersøgelse.

Jeg er ret overbevist om, at er der nogen, der ikke har ønsket dette indgreb, er det den nuværende undervisningsminister. Det sker af tungtvejende grunde på Tvinds egen foranledning. Det er ikke Tvind, der fortjener al den medlidenhed, der nu pludselig lægges for dagen af skuespillere og andre, der føler sig kaldet til at stå frem.

Det er ikke kritik og advarsler, der har manglet i årene forud, om lukkethed og stribevis af hændelsesforløb, der har fået fed presseomtale med tilhørende spørgsmål om, hvorfor i alverden der ikke var nogen fra politisk hold, der greb ind. Det er rent hyckleri, der nu rejser sig omkring Tvind, og det skal ikke sammenblendes med, at den juridiske verden endnu ikke har fundet fælles fodslag.

Undervisningsministerens vilje til at få orden i eget hus skal ikke på nogen måde nedgøres eller druknes af andre hensyn. CD står fuldt ud bag ministeren.

Godt bakket op af medierne undser Tvindfolk sig i disse dage ikke for at skubbe sagesløse elever foran sig for at samle sympati og fjerne søgelyset fra det, der er sagens kerne, nemlig udnyttelse af offentlige tilskud i en pengemaskine, hvor pengene driver værket. Det er Tvind selv, der har bragt sine elever i klemme, så man skal lade være med at rette bager for smed.

Det var en selvsikker talsmand, der så sent som i søndagens udgave af Politiken udtalte, at det såmænd ikke gjorde særligt indtryk på ham, at der nu var afsagt dødsdom over Tvind, for der er tilsyneladende en kæmpe formue at stå imod med, og der er åbenbart noget at have selvsikkerheden i. Nogle af de 32 skoler kan såmænd godt klare sig i længere tid uden tilskud, blev der sagt, og andre vil blot genopstå, når de to års karenstid er udløbet.

Hvis det er rigtigt, at der er så meget at stå imod med, ville det være en klædelig gestus, hvis Tvind selv og uden tilskud påtog sig ansvaret for de elever, de selv har bragt i klemme, og lod dem færdiggøre de forløb, de er i gang med, hvis ellers eleverne ønsker det.

Til den diskussion, der har fået noget i retning af den samlede juridiske ekspertise på banen, vil jeg gerne sige klart, at CD har fuld tillid til vurderingerne fra Justitsministeriet, som de i dag kan læses i det nyeste notat. Vi lægger vægt på det, der siges om, at regulering af fremtidige forhold er et lovgivningsanliggende, og vi lægger vægt på, at Tvind ikke afskæres fra at anlægge en sag ved domstolene om foreneligheden med grundloven. Derfor ses der heller ingen problemer i forhold til menneskerettighedskonventionen. Vi tror på holdbarheden af det, Justitsministeriet siger.

Og lad mig så gentage: CD har fuld tillid til undervisningsministeren i denne sag.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Aage Frandsen sagde, at det er et betænkeligt lovforslag, vi har til behandling. Ja, og derfor må man jo tænke sig om. Der er juridiske professorer – jeg vil ikke nævne navne, dem kan man selv læse i aviserne – som taler om grundlovens kant; men det er jo ikke ligegyldigt, om det er ude over kanten eller inden for kanten. Og er det inden for kanten – og det mener vi det er, og det mener regeringen og også Justitsministeriets lovkontor – så er det juridisk forsvarligt, og så er det i overensstemmelse med demokratiets spilleregler.

Det er ikke altid, alting kan køre fuldstændig normalt, og uden at man har nogle betænkeligheder. Vi har gjort os vores overvejelser. Regeringen har valgt metoden, og vi har valgt at acceptere dens fremgangsmåde. Vi finder, den er juridisk forsvarlig. Vi finder, at spørgsmålet om grundlovsmedholdelighed i øvrigt, hvis man skulle være i tvivl, kan domstolsprøves. Og

spørgsmålet, om det nu også er rigtigt, at man skal tilbagebetale nogle af de statsmidler, man har fået – uretmæssigt, mener man fra statens side – kan også domstolsprøves.

Så vist er det betænkeligt med en sådan speciel lov, men det er forsvarligt, og det er det afgørende for Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hvor er hr. Frank Dahlgaard dog fej. Helt ærligt! Hr. Frank Dahlgaard har mod til at stille sig herop og afskrive en række jurister – Claus Hagen Jensen, Gorm Toftegaard Nielsen, Steen Rønsholt, Claus Larsen, Lars Ryhave, Frank Poulsen – som presseliderlige professorer.

Men han har ikke mod til at sige, hvem han mente.

Hr. Frank Dahlgaard har altså evnen til den brede pensel, til at skære alle over én kam. Jeg forstår godt, at hr. Frank Dahlgaard stemmer for det forslag, der er fremsat.

Poul Nødgaard (DF):

Det er jo ganske forståeligt, at denne sag har vakt en betydelig offentlig interesse. Det kan man jo godt sige at den har. Og jeg har da også set i dagens aviser, at en lang række kunstnere går ud til forsvar for hele Tvindimperiet.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge disse kunstnere, om de overhovedet har sat sig ind i, hvad denne sag i virkeligheden drejer sig om. Jeg tror bare, de ser den sådan meget overfladisk. Men lad det ligge.

Det, der er sket, vil jeg gentage – det har også været oppe i en lang række korte bemærkninger – er ganske alvorlige ting, hvor man systematisk har udnyttet systemet, og de ulovligheder, der er begået, er taget til både i styrke og i omfang; man har malket og drænet den danske statskasse for utrolig mange millioner kroner.

Men jeg synes ikke, der i dag har været ret mange, der har forholdt sig konkret til detaljerne i lovforslaget. Jeg vil i hvert fald forholde mig til to ting.

Ministerens forslag lægger op til, at tilskudene skal køre videre indtil den 31. december 1996. Det synes jeg i sig selv er en flothed, når man ser på, at der er tale om, at man har begået så store ulovligheder, som man har.

Jeg ved godt, at der er hensynet til de elever, der skal gøre sig færdige, og en lang række andre ting. Det er nok det, der spiller ind. Men en flothed synes jeg det er, at man, når man har

begået sådanne ulovligheder, kan fortsætte i over et halvt år på disse offentlige tilskud.

Så er der en anden ting, og det er i øvrigt noget, som også andre ordførere har været inde på ganske kort. Jeg vil gøre mere ud af det. Det er, at jeg mener, at der er en lille svaghed i lovforslaget – eller en stor svaghed måske – nemlig at man nu lukker totalt for nye friskoler osv. indtil august 1998, tror jeg, det er.

Jeg ved – og det tror jeg også ministeren er klar over – at der i hvert fald mig bekendt er en skole på Møn, og måske også andre steder, der er i fuld gang med at etablere sig. Jeg synes nok, at de er meget uheldige at blive ramt af det, der er sket omkring denne konkrete sag. Jeg regner med eller jeg håber på, når vi skal arbejde videre med denne sag i udvalget, at vi så kan drøfte, om vi kan finde en eller anden løsning på de forhold, jeg her har nævnt.

Men tilbage til det, som jeg også har været lidt inde på tidligere i dag. Ud over selve loven sætter det jo mange tanker i gang hos én om, hvordan noget kunne gå så grueligt galt, som det er tilfældet i den aktuelle sag. De pågældende skoler, mange skoler – 32 – deres ledelser har jo et stort ansvar. Der er revisionerne på skolen, som jeg har forstået at man ikke har gjort særlig meget ud af.

Men som jeg også har sagt tidligere, mener jeg, at vores egen Rigsrevision bærer et stort ansvar. Når Rigsrevisionen allerede i 1985 påpegede nogenlunde det, som vi også påpeger nu, er mit spørgsmål: Hvorfor har man så ikke forfulgt sagen fra 1985 og stort set op til for et halvt eller et helt år siden, hvor man begyndte at gå dybt ned i tingene? De ministre, der har siddet i de perioder, må selvfølgelig også være med til at rede trådene ud, for jeg mener, at vi trænger til et udredningsarbejde i selve sagen.

Så vil jeg til slut bare sige, at vi er enige i målet, men vi er spændt på at se, hvordan sagen kører videre. Det er og bliver regeringens ansvar, at en sag som denne bliver løst på en konsekvent og en rigtig måde, og vi er spændt på at følge sagen videre under udvalgsarbejdet. Og vi vil selvfølgelig arbejde med på at finde en konstruktiv løsning, som gerne skulle kunne samle hele Folketinget.

Formanden:

Så har vi tre privatister: Først fru Birthe Rønn Hornbech, så hr. Jens Løgstrup Madsen og så hr. Niels Anker Kofoed.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal kort begrunde, hvorfor jeg stemmer imod dette lovforslag. Mange jurister, kaldet topjurister, mine gamle studiekammerater, har været på banen i de senere dage med forskellige synspunkter i denne sag. Jeg har bemærket, at Justitsministeriets lovfdeling har måttet bruge hele tredive sider på at overbevise sig selv om, at denne lov ikke er i strid med grundloven.

Jeg vil godt sige, at for mig har det her – og jeg siger det som jurist – ikke noget med jura at gøre. Det er først og fremmest for mig et spørgsmål om min egen opfattelse af, hvad folkestyret er i Danmark, og hvad det skal være. Magtfordelingen er helt afgørende for demokratiet. Magtfordelingen er helt afgørende for borgerens retssikkerhed, og uanset hvad undervisningsministeren har sagt her i dag, er det altså sådan, at man med denne lov afskærer skolerne fra at få de konkrete tilskudssager indbragt for domstolene. Derved bliver lovforslaget en dom.

Jeg betragter også lovforslaget som havende tilbagevirkende kraft på en meget uheldig måde. Man indfører nye betingelser for at godkende skoler, og i samme lov giver man hjemmel til at inddrage godkendelsen, hvis betingelserne – altså nye betingelser – ikke er opfyldt. Det svarer til, at man giver nye betingelser for erhvervelse af kørekort og så giver mulighed for at inddrage de kørekort, som folk i forvejen har, som kun opfyldte de gamle betingelser. Det er en meget uheldig form for tilbagevirkende kraft.

Lovforslaget rammer de forkerte. Lovforslaget rammer den enkelte skole, rammer børnene, forældrene, men rammer ikke Tvinds pengekant.

De bagmænd, der har opbygget Tvindimperiet, må betænke, at de med deres handlinger og dispositioner nu ødelægger og mistænkeliggør hele vort gamle friskolesystem. Jeg har kun foragt tilovers for disse bagmænd, hvis ideologi ligger meget langt fra dansk frihedstradition. Men uanset ideologi skal retssikkerheden være den samme for alle. Retssikkerhed såvel for Loke som for Thor.

Tvind skal ikke have en krone, hvis det er bevist, at imperiet og hver enkelt skole har tilsidesat betingelserne for godkendelse. Men stop for tilskud skal ikke ske ved en særlov. Nok er det en meget særlig sag, men det berettiger ikke til at sætte folkestyrets principper ud af kraft.

For mig drejer det her sig mindre om Tvind. Det drejer sig mere om helt afgørende principper, som jeg føler er på spil i denne sag. Lovfor-

slaget strider imod mine ideer om folkestyre. Lovforslaget strider imod mine ideer om borgernes retssikkerhed. Retssikkerheden må være den samme såvel for ven som for fjende.

Derfor stemmer jeg imod lovforslaget, og jeg appellerer til undervisningsministeren om at finde en anden fremgangsmåde, der kan samle bred enighed i Folketinget, og som er i overensstemmelse med vort folkestyres inderste mål og væsen.

Det er ikke at tabe ansigt at ændre mening og blive klogere. Den vise hører og øger sin viden, den forstandige vinder sig levkunst.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Undervisningsministeren har i lovforslaget ganske godt redegjort for, at Tvind er et svindelforetagende, og ministeren skal have ros for sin vilje til at gribe ind, men ikke ros for de midler, hvormed han udmønter sin vilje.

Det, der får mig på talerstolen, er lovforslagets forhold til de principper, som vor grundlov bygger på, og de fundamentale retsprincipper, som jeg mener bør være udgangspunktet for vort arbejde her i Folketinget.

Det er således, at grundlovens § 3 sondrer mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Det er en adskillelse af magten, som skal sikre borgerne mod vilkårlighed.

Den lovgivende magt og den udøvende magt – ja, det forhold er ministeren jo klart inde på i sine bemærkninger til lovforslaget. Her fastslår ministeren klart, at ministeren har beføjelse til at gribe ind. Jeg citerer:

»Undervisningsministeren har ifølge de gældende love for henholdsvis folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler samt for friskoler og private grundskoler hjemmel til administrativt at træffe afgørelse, der betyder stop for fremtidig tilskudsudbetaling.«

Senere skriver ministeren, og jeg citerer:

»En afgørelse om lukning af et så stort antal skoler er imidlertid så usædvanlig i det danske skolesystem og derfor af så principiel rækkevidde, at det findes nødvendigt at sikre en stillingtagen hertil fra Folketingets side.«

Hermed sammenblander ministeren den lovgivende magt og den udøvende magt. Ministeren har jo administrativ hjemmel til selv at gribe ind, og så burde ministeren selv have grebet ind uden at belemre Folketinget med dette lovfor-slag.

Folketingets pligt er så til gengæld at holde ministeren fast på det ansvar, han har i henhold til loven, og det vil være op til os at komme efter ministeren, hvis ministeren ikke brugte den hjemmel, han havde i lovgivningen til at komme efter et foretagende, som jeg synes ministeren så godt har redegjort for er et svindelforetagende.

Men den lovgivende magt og den udøvende magt sammenblandes. Det gør den lovgivende magt og den dømmende magt også. For at citere fra lovforslagets bemærkninger:

»Hertil kommer, at en administrativ løsning mere sandsynligt end en lovgivningsmæssig løsning vil resultere i et stort antal retssager, der i en årrække vil betyde store og mangeartede omkostninger for samfundet. Også af denne grund bør beslutningen træffes af Folketinget.«

Dermed sammenblander ministeren klart Folketingets opgave som lovgivende myndighed med det at være et dømmende organ, og jeg synes, at det er forkert. Folketinget skal ikke gøre sig selv til en domstol. Det har vi de rigtige domstole til, og det er den sondring mellem den lovgivende magt og den dømmende magt, der er grundlaget for folkestyret.

Det er også grundlaget for folkestyret, at vi har nogle principper om, hvordan vi skal lovgive, at love skal være generelle, at de ikke må rette sig mod bestemte personer, og at de ikke må have tilbagevirkende kraft. Disse fundamentale retsprincipper er grundlaget for, hvordan og hvorledes vi kan have et retssamfund, og dem har lovforslaget ved klart og tydeligt ene og alene at rette sig mod Tvind forbrudt sig imod.

Til sidst vil jeg sige, at jeg synes, det er ærgerligt, at vi har fået en diskussion, som mere handler om grundloven og fundamentale retsprincipper end om det svindelforetagende, som Tvindimperiet er.

Jeg vil ligesom andre talere opfordre ministeren til under udvalgsbehandlingen at ændre lovforslaget, så det bliver i overensstemmelse med de principper, som vor grundlov hviler på, og de almindelige retsprincipper, som vort samfund hviler på. Jeg vil selv, hvis der ikke bliver foretaget en ændring, stemme imod lovforslaget, idet jeg finder, at det strider imod de principper, jeg selv er valgt på.

Niels Anker Kofoed (V):

Når jeg føler mig foranlediget til at tage ordet i dag, er det, fordi jeg synes, det er en god skik, at man, hvis man har en anden opfattelse end fler-

tallet, så motiverer, hvorfor man har en anden opfattelse.

Det, jeg er utilfreds med og meget skuffet over, er, at man her ikke kan skelne mellem, hvad der er ministeransvar, og hvad der er Folketingets ansvar. Jeg er meget skuffet over, at ministeren ikke har brugt den lov, der er givet, til at sørge for at holde kontrol med de skoler, som han skal forvalte.

Jeg kan ikke forstå, at ministeren, efter at have været minister for bl.a. dette foretagende i ca. 6 år, først nu mener, at det er så vigtigt, at man den 8. maj fremsætter et udkast til et lovforslag, som skal gøre en ende på Tvindskolerne, inden Folketinget sendes hjem på et midlertidigt ophold derhjemme.

Jeg forstår ikke: Hvad er der i vejen? Hvad er det, der har svigtet i administrationen, siden man ikke er kommet i tanker om det før? Nu har jeg haft sæde i Folketinget i mere end 25 år. Jeg har aldrig været udsat for et lovgivningsinitiativ på den facon før – aldrig.

Dernæst kan jeg også huske, da Tvindskolerne startede, hvilket bøvvl vi har haft med det imperium i mange år, og ingen i administrationen har taget ordentligt fat på det. Vi har haft forskellige ministre, der har forsvaret det, og hvor har kontrollen været? Hvor har kontrollen været i de sidste 6 år? Jeg går da ud fra, at ministeriet har fået regnskaberne ind og kunne have set dem. Alle har jo vidst, at der var noget galt. Hvorfor har man ikke taget fat på det tidligere? I stedet kommer man nu, lige før Folketinget skal sendes hjem, og på 3 uger skal man så lave en lov, som fjerner Tvindimperiet.

Jeg kan sige, at det næste, jeg næsten faldt over, var, at jeg aldrig har været udsat for, at man dømmer disse 31 skoler. De har snydt alle sammen; det vedtager vi i Folketinget. Det kan man ikke – det kan man ikke. Ministeren burde i så fald kunne bevise snyderi i hvert enkelt tilfælde. Det står der ikke noget om. Det er en mistanke, man har, og det krænker min retsbevidsthed, at man ikke giver dem, selv om vi er imod dem, lejlighed til at forsvare sig på ordentlig vis.

Så min konklusion er, at all right, nu har Folketinget haft første behandling, og vi har haft en udmærket debat om grundloven og alt det dér.

Jeg vil bare sige én ting til, og det er om adskillelsen af den administrative, den udøvende, magt og den lovgivende myndighed. Det er meget udflydende, og jeg synes, at vores grundlov mangler en klargøring, for her er vi pludselig den udøvende magt, og så skal vi også være

den lovgivende magt. Her burde vi have så meget moral selv, at vi sagde nej til det.

Men min konklusion er altså, at sådan som lovforslaget er udformet, kan jeg ikke stemme for det, men jeg håber da, at udvalgsarbejdet vil virke så fornuftigt, at ministeren måske finder en anden udvej, så han kan få Folketingets opbakning til at gøre den pligt, han har som minister, og sørge for at få orden i sit eget hus og få Tvindskolerne til at fungere eller afskaffe dem.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Må jeg først takke de ordførere og partier, som har givet tilslutning til det lovforslag, som her er til behandling. Må jeg også takke de ordførere, som trods alt er tilfredse med, at jeg handler i denne sag, og som er enige i det overordnede synspunkt, at skolesamvirket Tvind ikke skal have mulighed for fortsat at kunne drive skole, som de har gjort det hidtil. Deri er vi jo altså meget langt enige.

Det ærgrer selvfølgelig også mig, at jeg er nødt til at fremsætte et lovforslag af denne karakter. Det er usædvanligt; deri har Justitsministeriet også ret. Det har jeg selv sagt fra starten. Men der er jo altså også tale om et usædvanligt foretagende, som mange igennem lang tid – det er givetvis rigtigt – har haft mistanke om ikke har forvaltet sine midler på ordentlig måde.

Men ét er mistanke, og noget andet er konkret viden og afdækning af problemerne. Jeg tillader mig at sige for mit vedkommende, at jeg i hvert fald har ønsket, efter at jeg blev opmærksom på, hvad der udviklede sig i Tvindkoncernen, da at få tingene belyst og undersøgt til bunds.

Derfor ligger der også nu en, synes jeg, meget skrap redegørelse fra Rigsrevisionen, fra Deloitte & Touche, fra ministeriets egne undersøgelser, og hertil kommer statsrevisorernes skarpe påtale, som jo ikke lader noget tilbage, når det gælder det, som jeg er efter: en spekulativ udnyttelse af friskolelovens muligheder. En spekulativ udnyttelse!

Det kan godt være, det vil jeg ikke afvise, at nogle på et tidligere tidspunkt burde og kunne være trængt til bunds i denne sag. Men jeg vil minde om statsrevisorernes udtalelse igen: De taler om spekulativ udnyttelse.

Det får mig til at minde om, på hvilken måde Undervisningsministeriet gennemfører sin tilsynsforpligtelse over for Tvindskolerne såvel som over for alle øvrige frie skoler, over 700, og

alle andre selvejende uddannelsesinstitutioner, i alt ca. 1.400. Det sker ved, at vi gennem revisorinstrukser pålægger de enkelte skoler og deres ansvarlige bestyrelser at administrere i overensstemmelse med gældende bestemmelser. Vi baserer vores tilsyn på indsendte regnskaber med påtegninger fra statsrevisorer eller registrerede revisorer, som har instrukser, de skal følge.

Jeg kan i øvrigt sige til dem, der mener, at man skulle have svigtet i Undervisningsministeriet: Vi har faktisk skærpet instrukserne indtil flere gange over for revisorerne. For mig er der ingen tvivl om, at Tvindforetagendets revisor har svigtet. Men det skal andre tage stilling til, idet det også indgår i den undersøgelse, som politiet er i gang med at foretage.

Jeg minder også om, at det er en afdækning af Tvindimperiets skolevirksomhed – det er jo det, der er tale om her – og ikke Tvindimperiet i sin helhed, jeg har talt om i dag. Det omfatter jo meget ud over skolevirksomhed. Skolevirksomheden er det, vi har indsigt i, det, vi har ansvar for i Undervisningsministeriet, men alle ved jo, at der foregår mange andre ting inden for og uden for landets grænser.

Men når det gælder skolevirksomheden, har Rigsrevisionen, der jo er eksperter i dette, brugt måneders kulegravning på at få afdækket en række af disse forhold. Og efterhånden tegnede der sig – det gjaldt også for os selv i Undervisningsministeriet – et billede, et mønster af en skoledrift, som var helt uacceptabel. Derfor er jeg også skredet til handling så hurtigt, som vi overhovedet har været i stand til det, også førend man normalt gør det, nemlig før Rigsrevisionens og statsrevisorernes endelige behandling af sagerne.

Det ærgrer mig, som det også ærgrer flere andre, at det i dag har været nødvendigt – men det respekterer jeg naturligvis, jeg forstår for så vidt også godt synspunkterne – at dette her først og fremmest er blevet til en retspolitisk debat og ikke til det, som sagen drejer sig om, nemlig det, vi alle er enige om: at vi ikke vil finde os i, at skolemidler administreres på den måde, som det er sket i Tvindskolesamvirket, i koncernen.

Udtrykket særlov bruges af alle. Men er det nu rigtigt? Loven indeholder generelle, fremadrettede bestemmelser for alle frie kostskoler og grundskoler. Og så indeholder loven også, at tilskud til de skoler, der hører til Tvindsamvirket, ophører pr. 31. december 1996. Det er altså en fremadrettet lovgivning. Men nu er den kaldt

særløvslov, og det klinger heller ikke godt i mine ører.

Jeg gentager: Hvis jeg skal leve op til de forventninger, og jeg har også forstået krav, der er fra Folketingets side, mener jeg ikke, jeg har andre muligheder; Folketinget har heller ikke. Jeg har ikke sikkerhed for gennemførelse af administrative muligheder, jeg har, at få standset den praksis, som udøves af Fælleseje og alle de andre erhvervsdrivende fonde og foreninger, som Tvinds bagmænd, som det er kaldt her, sidder og styrer. Det er jo dem, der styrer skolerne.

Det er derfor, vi har været nødt til at nævne skolerne. Samtlige skoler er medlemmer af dette foretagende. De er underlagt Tvindbagmændene. Jeg er også nødt til at kalde dem sådan, for jeg ved ikke, hvem de er. Det svirrer der jo mange rygter om. Hvem er det egentlig? Hvorfor træder de ikke frem ud over Poul Jørgensen, som på den ene side hævder, at der er tale om frie skoler, og at der ingen koncern er, og i næste øjeblik udtaler sig på alles vegne både her og dér.

Poul Jørgensen, som også siges at være talsmand, siger på den ene side, at nu forholder vi dem muligheden for at føre retssag, muligheden for at få deres sag prøvet, og meddeler så i aviserne i dag, at nu rejser de retssager imod os.

Er Poul Jørgensen talsmand for Tvind, eller hvem er det? Hvem er det, der sidder og styrer hele skolesamvirket, som tvinger skolerne til at aflevere midler til andre formål end det, der er skoleformålet? Jeg finder det stærkt, stærkt kritisabelt og ikke i overensstemmelse hverken med, hvad dette folketing har ment med sin lovgivning, eller med, hvad vi ønsker.

Så jeg har ikke set anden mulighed end at fremsætte dette lovforslag, og jeg har selvfølgelig i mit eget ministerium, hvor vi jo også har jurister, meget nøje fået vurderet og undersøgt, om dette skaber nogle retspolitiske problemer. Og vi har tilsvarende, som vi jo altså plejer, men nu ekstraordinært bedt Justitsministeriet, som jo er vores rådgivere på feltet, om at vurdere disse spørgsmål. Og selv om jeg har gentaget det: Justitsministeriet omtaler det som usædvanligt, det gør jeg også, så konkluderer de, at der ingen rettlige hindringer er for fremsættelse af dette lovforslag.

Nu er det vel næppe mig, der skal spørge Folketinget, men hvordan skal jeg leve op til mit ansvar for at få stoppet det her? Hvordan skal jeg leve op til det? For jeg vil gerne leve op til mit ansvar. Det er oven i købet min pligt.

Nu kan vi se, hvordan det går under udvalgsarbejdet; det skal jo foregå på helt normal vis. Jeg mener i øvrigt også, det er en demokratisk fremgangsmåde. Er det, i en overordentlig usædvanlig og kompliceret og svær sag, da helt galt, at jeg lægger et forslag frem til Folketinget til åben behandling, tre behandlinger og udvalgs møder, hvor alle, der har interesse i sagen, kan melde sig, argumentere, fremlægge synspunkter?

Det er da ikke udemokratisk. Det er da en del af vores demokrati. Og jeg gentager: Der er tale om en fremadrettet lovgivning. Det er en singular lovgivning, som det jo hedder i det rigtige sprog, men sådan en har vi jo gennemført før her i Tinget, da man stoppede tilskuddet til Det Nødvendige Seminarium, som også var en del af Tvind, og som jo i øvrigt efterfølgende sammen med Den Rejsende Højskole har skabt sig vanskeligheder, fordi man havde svært ved at holde sig inden for lovens bestemmelser.

Dette Ting har også med en særlig lov gennemført stop af tilskud til seminarier: lærerseminarier, statsseminarier og private seminarier. Så usædvanligt er det altså ikke.

Men jeg deler Folketingets opfattelse af, at det her skal man være yderst restriktiv med, meget varsom med. Men vi har altså med en særlig sag at gøre. Jeg beder Folketinget om også at tænke på det.

Hvis man kunne få en åben dialog med Tvinds bagmænd – hvis man kunne det. Men de gange, der har været forsøgt dialog med Tvindsamvirket og skolerne, er erfaringen, at de flytter sig halvanden millimeter og ingen forståelse har for at indrette sig, som alle de øvrige frie skoler gør, på vores lovgivning. Så vil man ramme dem, som er skyld i hele denne misere, ser jeg ikke andre muligheder, hvor beklageligt det for så vidt end er.

Jeg har nogle enkelte yderligere bemærkninger, jeg vil fremføre, selv om den gule lampe allerede lyser. Jeg skulle alligevel have taget ordet nogle flere gange i løbet af eftermiddagen; så havde jeg haft tid.

Eleverne har mange været optaget af. Det er vi også i Undervisningsministeriet, og det er jeg også. Eleverne er i denne sammenhæng uskyldige. Det er der givetvis også mange idealistiske lærere der er.

Når det gælder eleverne, er vi meget indstillet på – og jeg har talt med skoleorganisationerne, jeg har talt med Kommunernes Landsforening – at vi selvfølgelig alle vil medvirke til, at hvis

elever skulle komme i klemme i denne sammenhæng, vil vi gøre, hvad vi kan. Det skylder vi eleverne.

Afsluttende vil jeg blot sige, at det har været et gennemgående, jeg gentager et gennemgående, ønske hos alle, at dette skolesamvirke styret af ukendte folk skal bringes til ophør. Det har jeg givet mit bedste bud på, men nu må vi under udvalgsarbejdet se, om der er endnu bedre forslag undervejs. Vi arbejder jo demokratisk med tingene, men jeg har i hvert fald gennemtænkt, hvad der var muligt at gøre for at leve op til Folketingets ønsker og krav.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Efter at have lyttet til debatten her i dag må jeg erkende, at det nok er det mest betænkelige, jeg har været med til i de 7 år, jeg har været her i Tinget, og når vi lytter til grupperne, viser det sig også, at de er uenige om, hvilken holdning de skal indtage.

Jeg var tidligere heroppe, hvor jeg netop efterspurgt, om sådan et stort parti som Socialdemokratiet var fuldstændig enig, og jeg kunne se, at der var flere socialdemokrater i salen, der rystede på hovedet, og det er dermed erkendt, at de ikke er enige med ordføreren for Socialdemokratiet.

Det er fair nok, men jeg synes da, jeg er enig med hr. Niels Anker Kofoed i, at når man har en anden holdning end gruppen i øvrigt, er det mest værdigt at gå op og fortælle, hvorfor man har indtaget en anden holdning. Det har vi ikke hørt fra de socialdemokratiske medlemmer, men det synes jeg ville være fint. Man skal ikke – og det gælder også ministeren, hvis ministeren kommer på bedre tanker – være bange for at tabe ansigt; det er trods alt værre at tabe hele hovedet.

Jeg synes, det måske er tid nu til at vurdere, om der var en anden løsning. Jeg synes, at den debat, vi har haft, med al tydelighed viser, at der er mange holdninger til, hvor reelt det, der her bliver fremlagt af regeringen, nu er, og hvormod regeringen så endda ikke er enig. Det synes jeg gør det endnu mere betænkeligt for os i opposition bare at indtage den holdning at sige ja til forslaget.

Så jeg vil appellere endnu en gang til ministeren om, at ministeren erkender – det bliver nok ikke i dag, men i hvert fald under udvalgsbehandlingen – at man bør kigge på denne sag endnu en gang for at se, om der er andre løsninger og helst den administrative løsning.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Ministeren siger, at der ikke er lovgrundlag for at gribe ind over for Tvindimperiet, men man kan gribe ind over for de enkelte skoler. Jeg forstår ikke den dér skelnen. Vi kan jo ikke gøre andet end at forholde os til skolerne, og det, som ministeren så også gør, er jo at lukke skolerne ved lov. Men det forhindrer jo ikke, at nogle skoler med tilknytning til det dér Tvindimperium opstår igen om nogle år. Det forhindrer jo ikke, at andre så kan gøre det samme igen. Derfor forstår jeg ikke forskellen på, om man gør det ved lov, eller om man gør det administrativt. Det har jeg ikke fattet. Det kan godt være, jeg er tungnem, men jeg er ikke under gennemsnittet. Jeg har ikke fattet det, medmindre det altså er noget andet, man vil med det.

Derfor vil jeg endnu en gang appellere til ministeren om først og fremmest at sikre sig, at lovgrundlaget er i orden. Det er en generel lovgivning, vi skal have, og ikke en speciel lovgivning. Hvis ikke lovgrundlaget i øjeblikket er i orden – og det mener jeg det er, i hvert fald når det drejer sig om at lukke skoler, fjerne tilskud osv. – må man sørge for, at den generelle lovgivning er i orden, og ellers gennemføre det administrativt.

Det andet bliver altså noget rod for os, og vi kan ikke i Folketinget vedtage en lov med en oprensning af en række skoler, når vi ikke ved, om de alle sammen er skyldige. Jeg vil ikke bruge hr. Poul Erik Dyrlands »jura«, hvor man siger, at det tyder da ikke på, at de er mere uskyldige end de andre, så vi tager dem med. Sådan er jura ikke, eller rettere sagt sådan er moral og anstændighed ikke.

Så den går ikke, og derfor vil vi ikke være med til at gennemføre noget lovgivningsmæssigt, hvor vi ikke har forudsætningerne for det, specielt ikke når ministeren administrativt kan gøre det, og ministeren har ikke bevist over for os endnu, hvorfor der skal være en lov, og så tungnemme er vi altså ikke, at vi ikke kan forstå det.

Lige til allersidst vil jeg sige til ministeren, at sammenligningen med Det Nødvendige Seminarium i sin tid holder ikke. Det var i forbindelse med, at man besluttede, at der skulle være færre lærerseminarier i landet, at man så sagde, at det specielle seminarium, Det Nødvendige Seminarium, skulle man fjerne tilskuddet til. Det var ikke i den her sammenhæng; det var et spørgsmål om, hvor mange seminarier man ville

have her i landet. Det var ikke noget med, at man lukkede, fordi de havde gjort noget galt. Det var simpelt hen et spørgsmål om, hvad det offentlige ville yde tilskud til, og så valgte Folketingets flertal, at det ville man ikke yde tilskud til. Derfor passer parallellen ikke til det tilfælde.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg kan godt forstå, at det kan give problemer, når det skal gå så stærkt med at få et forslag formuleret, få det fremsat og behandlet i Folketinget, men det er ikke rimeligt, at når man læser lovforslaget, står der ét; ministeren går op og siger noget andet, og anden gang, ministeren er på talerstolen, modsiger ministeren sig selv. Så er det ikke nemt at holde styr på, hvad det egentlig er, ministeren ønsker at Folketinget skal tage stilling til.

I en kort bemærkning var ministeren oppe at sige, at forslaget var nødvendigt, hvis man ville Tvindimperiet til livs. Jeg spurgte så til, om det nu også var det, der var meningen med forslaget, for så er det et helt andet forslag, vi diskuterer. Så siger ministeren her i sin afslutning, at det ikke er Tvindimperiet, man vil til livs, men skolerne, for Tvind er meget andet end skoler, og det er kun skolerne, vi kan tage os af. Det var ministerens ord. Alligevel siger ministeren lige bagefter, at det ikke er muligt i dag med gældende praksis at standse det, der foregår i fondene og i samvirket som sådan.

Så bliver man igen i tvivl. Hvad er det egentlig, ministeren vil?

Først siger ministeren, at det kun er skolerne, vi taler om. Bagefter siger ministeren, at med gældende lov kan vi ikke gøre noget ved den praksis, der er i fondene og i samvirket. Det er vel heller ikke ministerens mening med forslaget, at man generelt skal tage fat på Tvindimperiet. Meningen er, at man skal tage fat i de skoler, der uberettiget har fået tilskud, og som måske endda har svindlet med tilskuddene.

Spørgsmålet er så, hvad det er, ministeren går efter. Vi må have et fuldstændig krystalklart svar. Ønsker ministeren at gøre noget ved de skoler, der har svindlet, eller er det imperiet som sådan? Det må vi have et klart svar på.

Spørgsmålet er så, hvorfor den svindel, der er foregået i nogle skoler, hvis den er foregået, skal betyde en braklægning af hele friskoleområdet i 2 år. Hvorfor skal man generalisere på denne måde? Hvorfor går ministeren ikke blot efter

det, der er ministerens opgave, nemlig at gribe ind, når der bliver svindlet? Hvorfor har ministeren ikke allerede gjort det?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ministeren spørger, hvad han kan gøre, hvis vi skal finde en anden facon end dette lovforslag. Det er jo meget fristende at give nogle anvisninger på det: Lad Folketinget være Folketing og lad så regeringen være regering.

Der var et byråd, der endelig tog sig sammen til at inddrage tilskud til en rockerbande, og så gik rockerne til domstolene. Sådan kunne man også administrativt inddrage tilskuddene og lade de pågældende gå til domstolene.

Jeg forstår godt, at i denne betændte og meget offentligt omtalte sag vil ministeren have Folketingets opbakning. Men der er jo stillet en forespørgsel, så lad os få debatten under forespørgslen. Lad os få en redegørelse, vi kan være tjent med, og lad os så tage den til efterretning, sådan at ministeren ved, at ministeren bliver bakket op i det omfang, at der selvfølgelig er orden i beviserne, hvilket 179 medlemmer jo alligevel ikke i detaljer kan kontrollere. Hvis ministeren så ønsker at tage pengene ud af fonden, altså ønsker tilbagebetaling, så anlæg retssag. Lad nu være senere at fremsætte forslag i Folketinget om, at vi ved lov skal konfiskere fondens midler. Anlæg dog en retssag, selv om det er besværligt.

Hvis man fulgte disse råd, ville man heller ikke genere alle de mennesker, der i dag overvejer at starte nye skoler, eller som i dag venter på svar fra ministeriet om det ene og det andet. De skoler har forståelse for, at ministeriet er meget overbebyrdet, men ministeren må også have forståelse for, at der skal planlægges for den nye sæson, og der ligger masser af ubesvarede henvendelser i ministeriet, der snart må besvares. Det haster.

Så kunne jeg godt have ønsket mig i denne debat, at der var andre partier end Venstre, der turde stå ved, at tingene blev diskuteret grundigt i gruppen, og at der derfor kan være forskellige opfattelser. Hvorfor er der ingen fra Socialdemokratiet, der har ytret sig i dag? Jeg har set i avisen, at hr. Risgaard Knudsen er betænkelig. Hvorfor kommer hr. Risgaard Knudsen ikke herop og ytrer sine betæneligheder? Det synes jeg havde været klædeligt. Jeg ser hr. Risgaard Knudsen nu markerer, og jeg glæder mig til at høre hr. Risgaard Knudsens overvejelser.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det har på mange måder været en rystende debat, vi har haft her i eftermiddag.

I den tid, jeg har siddet i Folketinget, tror jeg ikke, at jeg har oplevet noget lignende, oplevet en regering og dens støttepartier, der i den grad har været i defensiven, i den grad ikke har været i stand til at levere saglige og troværdige argumenter for det, som de står for, og stadig væk ved afslutningen af debatten, efter at ministeren har haft sine bemærkninger, står vi med en lang række ubesvarede spørgsmål.

Vi mangler stadig væk et svar på, hvorfor det er nødvendigt med dette lovforslag. Vi får bare at vide, at det er nødvendigt, for ellers kan ministeren ikke stoppe Tvindskoleimperiet, selv om der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det er muligt at gøre det administrativt. Vi har ikke fået skygge af argument for, at det ikke skulle være muligt, vi har ikke fået skygge af argument for, at dette lovforslag er nødvendigt, og det er derfor, vi får de ubehagelige tanker om, at der kan være andre ting bag det her, f.eks. at man er bange for at tage en retssag, der ligger og skvulper og kan dukke op.

Jeg synes, det er en meget ubehagelig sag, og det er ærgerligt, for ministeren har jo ret i, at der er stor enighed om substansen i sagen. Men hvorfor, må jeg spørge ministeren, skal vi så have et lovforslag, som tre partier er imod, og som tre medlemmer af partiet Venstre indtil nu har sagt at de er imod? Jeg vil gætte på, at en række socialdemokrater vil være imod, og jeg vil garantere for, at når lovforslaget bliver behandlet, vil det gå som i sangen om de ti cyklistere, at den ene efter den anden falder fra, for der er så mange problemer i denne sag.

Tænk på de jurister, der udtrykte betænkeligheder. Det er ikke nogle hvem som helst, vil jeg sige til undervisningsministeren. I den situation forstår jeg stadig væk ikke, at en radikal minister er villig til at spille hasard med retssikkerheden her i landet, fordi målet tilsyneladende helliger midlet. Ministeren bør trække dette lovforslag tilbage, og lad os starte forfra på en anden måde om substansen i denne sag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Der var to ting i det, ministeren sagde, som jeg lige vil kommentere. Den ene er, at samvirket skal bringes til ophør. Der er jeg altså nødt til at gøre ministeren opmærksom på, at mit

udgangspunkt ikke er at forhindre et antal skoler i at arbejde sammen, sådan som man i øvrigt kender det fra andre områder. Det, som var udgangspunktet for lovforslag nr. L 218 og nr. L 219, var at lave en antikonzernlov, så det ikke var muligt at tage penge, der skulle bruges til skoleformål, og bruge dem til, skal vi sige kapitalopbygninger, som ikke havde noget at gøre med skoleformål. Det var dét, der var hensigten med nr. L 218 og nr. L 219, men det er ikke det, ministeren holder sig til nu. Nu er det åbenbart mere, at man går efter manden i stedet for bolden.

Den anden ting er, at ministeren siger, at det her er en fremadrettet lovgivning. Den er i hvert fald kun fremadrettet på ét punkt, nemlig ved, at man laver en 2-års-regel om, at der ikke kan oprettes nye skoler. Det er i hvert fald en eller anden tidsmæssig fremadrettethed. Alt andet i denne lovgivning forholder sig til at lovgive med tilbagevirkende kraft og dømme for noget, der er sket i henhold til gældende lovgivning.

Jens Risgaard Knudsen (S):

Jeg forstår, at fru Birthe Rønn Hornbech er meget interesseret i at provokere mig til at tage ordet under denne behandling. Jeg forstår imidlertid ikke årsagen til denne provokation, men den kan man måske senere få nærmere uddybet. Når jeg ikke forstår denne provokation, er det også, fordi fru Birthe Rønn Hornbech har været medlem af dette Ting i så mange år, at fru Birthe Rønn Hornbech ikke kan være uvidende om, at jeg for mit eget vedkommende ikke kan medvirke til en politisk beslutning, hvortil knytter sig de juridiske aspekter, som der er tale om i denne sag, og det er aspekter, som også har været kommenteret adskillige gange i løbet af eftermiddagen.

I løbet af eftermiddagen har der også et par gange været tilløb til at citere den skriftlige udtalelse, som Tingets formand har tilstillet hr. Aage Frandsen. Med min respekt for Tingets formand – og det er en respekt, som der heller ikke skal gøres forsøg på at lægge skjul på ved denne lejlighed – anser jeg formandens vejledende svar til hr. Aage Frandsen som et svar, alle medlemmer af Tinget gør klogt i at have i tankerne under denne sags videre behandling. Jeg håber imidlertid, at den udvalgsbehandling, som nærværende sag nu skal gøres til genstand for, må føre med sig, at lovforslaget ved en eventuel tredje behandling – hvis vi får en sådan, det har vi nemlig heller ikke garanti for –

har en sådan form, at der ikke vil komme de mange betænkeligheder til udtryk, som der er kommet her i eftermiddagens løb.

Jeg har bevidst ikke anvendt ordet Tvind, og jeg har bevidst heller ikke anvendt udtrykket lovforslag, for jeg er langt mere optaget af de andre ting, der har været drøftet i løbet af eftermiddagen.

Efter min opfattelse er der ikke tale om et lovforslag i dette ords egentlige forstand. Efter min opfattelse er der tale om et udkast til en dom, og Folketinget kan ikke afsige domme. . .

Formanden:

Formalia kræver desværre, at vi må have tale-tiden respekteret.

Jens Risgaard Knudsen (S):

Jamen jeg bad om ordet for andet end en kort bemærkning.

Formanden:

Undskyld, hr. Risgaard Knudsen.

Jens Risgaard Knudsen (S):

Derfor er der også tale om et efter min opfattelse elendigt forslag, hvis det skal betragtes som et lovforslag, hvad jeg set med parlamentariske øjne ikke kan se er tilfældet. Set med parlamentariske øjne er det alene et udkast til en dom, og domme må vi ikke afsige her i dette Ting; her i dette Ting må vi ifølge grundloven alene beskæftige os med lovgivningsarbejde.

Det er baggrunden for min holdning, og den kan fru Birthe Rønn Hornbech heller ikke være uvidende om. Derfor står jeg aldeles uforstående over for, hvorfor jeg skulle provokeres til at gøre disse bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg tror, at forretningsordenen tillader, at jeg siger, at det var nok meget andet end koketteri, når hr. Jens Risgaard Knudsen spørger, hvordan jeg dog kan kalde ham op på talerstolen. Det er naturligvis, fordi jeg kendte synspunktet, og når hr. Jens Risgaard Knudsen er polemisk over for mig, ved jeg jo godt, at det er, fordi den drevne rigstaktiker kender forretningsordenen og véd, at så kan han få ny taletid.

Nu vil jeg spørge hr. Jens Risgaard Knudsen, om hr. Jens Risgaard Knudsen vil kæmpe for, at disse meget rigtige og meget markante synspunkter, som rigstaktikeren har givet udtryk for

her fra Folketingets talerstol, nu nyder fremme i rigstaktikerens eget parti, i de andre regeringspartier og ind i regeringen, så vi kan få denne sag klaret inden sommerferien ved den forespørgsel, der er stillet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil da ikke undlade at takke hr. Risgaard Knudsen for det interessante og væsentlige indlæg. Det var interessant, fordi det netop afslørede, at partier, som i hvert fald ellers indtil videre tilsyneladende er enige om forslaget, alligevel ikke er enige om forslaget.

Jeg så, at hr. Risgaard Knudsen markerede, og jeg ved ikke, om hr. Risgaard Knudsen ved den lejlighed så også vil nævne, om der er andre end hr. Risgaard Knudsen i den socialdemokratiske gruppe, der rent faktisk allerede er blevet inspireret af hr. Risgaard Knudsens synspunkter vedrørende den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt.

Det, som også var karakteristisk ved hr. Risgaard Knudsens indlæg, var, at hr. Risgaard Knudsen gik længere i bedømmelsen af lovforslaget end os andre. Vi har været så høflige – måske er det vores natur eller unge alder, der gør det – at vi ikke siger på samme måde som hr. Risgaard Knudsen, at det i virkeligheden slet ikke er et lovforslag. Det må man egentlig ikke sige, for hvis ikke det var et lovforslag, havde formanden formentlig ikke godkendt, at det kom frem til første behandling. I virkeligheden er det i sin substans i højere grad en konkret dom, og jeg tror nok, at det var det, hr. Risgaard Knudsen mente.

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu har jeg siddet hele eftermiddagen og hørt på denne debat, og jeg har hørt undervisningsministeren flere gange, og jeg har set på ministerens alvorlige ansigt.

Jeg forstår godt, at undervisningsministeren synes, det er en alvorlig sag, og det synspunkt deler jeg til fulde med undervisningsministeren.

Undervisningsministeren skal også vide, at i Fremskridtspartiet har vi været uhyre taknemlige over undervisningsministerens resolute facon, da det drejede sig om at meddele, at det altså nu kunne være nok med Tvinds måde at bruge offentlige midler på, men det betyder ikke, at metoderne er ligegyldige.

Ligesom jeg har hørt på debatten, håber jeg også, at undervisningsministeren har lyttet til

det, Folketinget har sagt. Et enigt Folketing har med næsten lige stor entusiasme bakket ministeren op i det synspunkt, at det her skal stoppes.

De fleste ministre har normalt det synspunkt, at det drejer sig om at få så bred en opbakning til deres forslag som muligt. Det er også godt, når det skal ud og virke, for når man står sammen om noget, er der større respekt om det. Derfor kan jeg ikke forstå, at undervisningsministeren partout vil tvinge et forslag igennem med en mindre opbakning end hele Folketingets samlede opbakning.

Jeg kan ikke forstå, at det skal være metoderne og ikke substansen, der skal være afgørende. Jeg synes, det ville være godt, hvis man, når det her kommer i udvalget, får det pillet fra hinanden, og vi ved godt, at de betænkeligheder, som man her har givet udtryk for, holder vand, og at man ikke kan skrive sig ud af det. Ministeren har da heller ikke gjort det i bemærkningerne. Ministeren indrømmer glat, at det kan gøres administrativt, og ministeren siger åbent, at når man vælger denne fremgangsmåde, er det, fordi man gerne vil være fri for alle de dér retssager, som man ikke ønsker at bruge tid og penge på.

Derfor vil jeg gerne slutte med at appellere til ministeren om, at Folketinget i enighed får stoppet det, ministeren gerne vil, altså simpelt hen giver ministeren al den støtte og opbakning til det formål, som vi er enige om, og at ministeren så til gengæld giver Folketinget, parlamentet, befolkningen retssikkerheden tilbage og gør det på en anden måde. Det tror jeg alle vil være tjent med, for jeg er overbevist om, at debatten ikke har pyntet på parlamentets værdighed, hvis folk i dag har siddet og lyttet til den hjemme i deres små stuer. De fleste almindelige mennesker vil sidde hovedrystende tilbage og ikke kunne forstå, at alle er enige om at få stoppet misbruget hos Tvind, og at der så sidder en undervisningsminister, der siger, at hvis ikke det gøres på hans måde, kan det også være lige meget.

Jeg vil sige til undervisningsministeren, at den, der overvinder sig selv, er større end den, der indtager en stad, og den bemærkning vil jeg gerne appellere om at ministeren tager med hjem i aften.

(Kort bemærkning).

Jens Risgaard Knudsen (S):

Først til hr. Aage Frandsen lige den bemærkning, at jeg ikke er udstyret med mandat til at tale på andres vegne. Mere kan jeg ikke sige, og

det er også efter omstændighederne og efter min egen opfattelse et meget klart svar.

Så til fru Birthe Rønn Hornbech, som jo havde en bøn til mig. Jeg forstår, at fru Birthe Rønn Hornbech sætter pris på at få en forespørgselsdebat meget hurtig, og denne bøn var jo formuleret på en så elegant måde, at jeg må gå ud fra som givet, at det var en bøn, som fru Birthe Rønn Hornbech afleverede med adresse til mig på vegne af partiet Venstre. I modsat fald kan jeg jo ikke tillægge fru Birthe Rønn Hornbechs bøn den samme vægt, som jeg ellers gerne vil give en sådan bøn.

Der næst den vejledende bemærkning til fru Birthe Rønn Hornbech, at det må være en præsidiesag, og fru Birthe Rønn Hornbechs eget parti har jo et medlem i Præsidiet, så i første omgang må det vel være naturligt, at fru Birthe Rønn Hornbech afleverer denne bøn til sin partifælle, der har sæde i Præsidiet. Det er, hvad jeg kan sige i anledning af den bøn, som jeg modtog fra fru Birthe Rønn Hornbech.

Når jeg nu har ordet, skal min afsluttende bemærkning være, at jeg gerne havde set, at eftermiddagens forhandling var resulteret i en god dag for dansk folkestyre. Men som den har udviklet sig, er det snarere blevet det modsatte, der er tale om. Stærkere kunne det vel også siges, men det skal jeg imidlertid afholde mig fra.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Jens Risgaard Knudsen og jeg har det tilfælles i dag, at vi alene taler på egne vegne, og det er i god overensstemmelse med en gammel folkekirkelig tradition herhjemme. Men det, jeg vil bede hr. Risgaard Knudsen om, er såmænd blot, at hr. Risgaard Knudsen tillægger min bøn samme vægt, som jeg har tillagt hr. Risgaard Knudsens udsagn, og så beder jeg om, at hr. Risgaard Knudsens betænkeligheder nu må blive gjort gældende med en sådan styrke, at det kan høres internt i Socialdemokratiet og i regeringen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Vi har ønsket en forespørgselsdebat, og vi har arbejdet for, at den virkelig skulle blive en hjælp til regeringen, for at regeringen ikke skulle komme i den situation, at den påtvang Folketinget at gennemføre noget, som Folketinget i virkeligheden ikke var berettiget til, nemlig en administrativ beslutning.

Jeg vil godt sige – og det er bl.a. henvendt til hr. Risgaard Knudsen og til fru Birthe Rønn Hornbech – at jeg regner med, at vi på baggrund af denne debat kan regne med, at der i netop disse partier nu er forståelse for, at vi i fællesskab kan komme ud af denne situation ved at få en forespørgselsdebat, selv om det godt nok ud fra formelle betragtninger måske ikke kunne lade sig gøre, hvis uviljen var til stede her i Folketinget. Jeg har forstået, at forespørgslen vil blive fremmet i morgen, og det betyder, at den sagtens kan gennemføres, inden Folketinget slutter sit arbejde grundlovsdag. Vi kan give en politisk tilkendegivelse ved denne lejlighed med vedtagelse af en dagsorden, som indebærer, at dette lovforslag, som hr. Risgaard Knudsen i dag har karakteriseret som noget helt andet, og som derfor slet ikke skulle have været til første behandling, bliver overflødig, og jeg går ud fra, at hr. Risgaard Knudsen og fru Birthe Rønn Hornbech og andre vil medvirke til at fremme denne sag i de kommende dage.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Bare for at det skal være helt klart: Der er ikke tale om, at der kan være formelle hindringer for, at forespørgslen kan blive gennemført, hvis man ønsker det, og vi forstår ikke i SF, at forespørgslen ikke blev fremmet i dag. Vi er overraskede over det, og vi vil drøfte det i morgen i Udvalget for Forretningsordenen.

Men det er da klart, at hvis der er velvilje i Folketinget, har regeringen ingen særlig gode undskyldninger for at sige nej. Den kan jo ikke sige, den ikke er inde i sagen. Det er jo derfor, vi har den tidsfrist, så vi kan sige til regeringen, at den får op til 10 dage til at forberede sig i. Hvis regeringen så kommer og siger, at den ikke kan sine ting, vil vi have en vis forståelse for det, men det er jo ikke nogen særlig god formel begrundelse, så jeg går ud fra, at den diskussion, vi har haft i dag, gør, at der selvfølgelig er flertal i Folketinget for at få forespørgslen igennem, når man ser bort fra det underlige kiks med, at den ikke blev fremmet i dag. Jeg ved ikke, hvad det var, der skete. Der er intet formelt til hinder for, at den kunne have været fremmet i dag, og derefter vil vi selvfølgelig sørge for, at sagen bliver ført igennem. Regeringen har formelle grunde til at undslå sig, men den har ingen reelle grunde, og der er ingen formelle ting, der kan hindre os andre i at ønske at få den gennemført.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg har lyst til at komme med endnu et par kommentarer til hr. Aage Frandsen, og jeg har lyst til at sige det, jeg faktisk havde skrevet i mit oprindelige notat.

Hr. Aage Frandsen karakteriserede sig selv som måske nok tungnem, men over gennemsnittet, og jeg har skrevet, at hr. Aage Frandsen er et mandfolk, fordi han meget tidligt i debatten mindede om det tilsagn, der var givet om det, som er vort fælles mål, nemlig at vi ikke længere vil acceptere den form for skolevirk-somhed. Det er jeg glad for at kunne konstatere.

Jeg er åben over for at diskutere. Det har jeg sagt tidligere, og det er jo derfor, vi fremsætter lovforslaget her i Folketinget og får partiernes stillingtagen til det. Men der er ingen, der i dag har kunnet dokumentere over for mig, hvordan vi kommer det foretagende til livs og får stoppet den måde, de har administreret det på. Det er der ingen, der har gjort. Fru Kirsten Jacobsen spurgte mig, om jeg er åben, og det er jeg; jeg lytter. Men det, som er så usædvanligt og i øvrigt utiltalende her, er den sammenblanding, den sammenfiltrering, der er mellem Skole-samvirket med fælleseje og de enkelte skolars manglende selvbestemmelsesret, og det har været regeringens og min egen vurdering, at vi ikke havde anden mulighed end at gå denne vej.

Hr. Aage Frandsen sagde i forbindelse med, at vi havde gennemført love, der stoppede tilskuddene til seminarier, herunder Det Nødvendige Seminarium, at det er herinde, vi bestemmer, hvem de offentlige tilskud skal gives til. Jeg mener ikke, de offentlige tilskud skal gives til den form for skolevirk-somhed, vi har set her, fordi alt for mange midler forsvinder andre steder hen. Det hele ligger i fællesejet og i andre fonde og foreninger. Det er her, alle kapitalinteresserne er samlet, og det er her, de sidder med al magten. Det er jo netop det, Rigsrevisionens undersøgelser og andres undersøgelser har bekræftet og afdækket.

Hr. Tom Behnke syntes, jeg blandede tingene sammen, og det skyldes måske, at vi har brugt begreberne Tvind, Tvindsamvirket og Skole-samvirket Tvind. Jeg prøvede at gøre rede for, at det, som falder inden for min ressort, og som det er hensigten at ramme med dette lovforslag, er Skolesamvirket Tvind, og hvad der ligger der-udover, er en helt anden sag. Det kan der måske være god grund til også at interessere sig for, og det mener jeg i øvrigt også at andre ministerier allerede gør. Men det er Skolesamvirket Tvind,

vi taler om her, og det er dem, der sidder og administrerer på vegne af alle de skoler, vi kalder Tvindskolerne.

Fru Birthe Rønn Hornbech havde en enkelt bemærkning, som jeg egentlig undrede mig over kom fra fru Birthe Rønn Hornbech, som jo er meget nøjeregnende – hvad jeg har megen respekt for. Fru Birthe Rønn Hornbech sagde nemlig, at der skulle ligge masser af ubesvarede henvendelser i Undervisningsministeriet. Det er forkert. Jeg har haft lejlighed til at spørge mine embedsmænd undervejs, og de mener, at der ligger en enkelt eller måske to ubesvarede henvendelser. Det er ikke masser af henvendelser. Vi prøver at administrere så godt, vi kan, men det er da ingen hemmelighed, at ministeriet har været ved at gå i knæ ved den kæmpeindsats, som har skullet gøres blot for disse nogleogtredive skolars skyld. Det er en indsats, som langt, langt, langt overstiger, hvad vi nødvendigvis skal gøre med hensyn til mange andre. Det er et skrækscenarie for mig, hvis man forestillede sig, at Undervisningsministeriet skulle have en revisionsafdeling af Rigsrevisionens størrelse, som ikke bare skulle passe på de godt 30 skoler, hvis administration vi bestemte ingen tillid har til, men også skulle til at kigge på alle de andre 700 frie skoler og de i alt 1.400 skoler, som er selvejende institutioner. Det ville give et bureaukrati uden lige, og jeg tror i øvrigt heller ikke, Folketinget mener, vi skal begive os ind på den vej.

I øvrigt vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at vi har en række ansøgninger om oprettelse af frie skoler, som er undervejs i den helt almindelige administration i ministeriet. Det er skoler, der gerne vil oprettes i 1997 og mener at kunne være klar i 1998. Alle disse ansøgninger bliver behandlet. Jeg erkender, at der kan være problemer med det 2-års-stop, som hr. Aage Frandsen også var inde på, og som er en følge af denne lovgivning. Men vi har ønsket et udvalgsarbejde for sammen med skoleorganisa-tionerne virkelig at få gennemanalyseret, hvordan det fremtidige regelsæt skal være, så vi værner om friskoletraditionen og forhindrer fremtidigt misbrug.

Hr. Holger K. Nielsen mente, at vi var bange for at tabe en retssag. Nu er det altså bekræftet, at der kan føres en retssag, og det er helt oplagt, at på alle de områder, hvor vi nu stiller skolerne over for et tilbagebetalingskrav, fordi de har overtrådt gældende bestemmelser, kan det selvfølgelig føre til retssager på helt normal vis. Når dette lovforslag er vedtaget, kan man gå til

domstolene – ganske vist på lidt andre vilkår, det ved jeg godt, men man kan altså gøre det. Vi har stillet skolerne over for krav om tilbagebetaling, og der vil blive et meget omfattende arbejde i den kommende tid med en række andre skoler, som har overtrådt bestemmelserne. Men alt det er kun den ene del af sagen. Den anden del er alle de penge, skolerne på forskellig måde bliver forpligtet til at betale til Tvindsamvirket, og som ellers er gået ud af skolerne og er blevet brugt til andre formål.

Fru Kirsten Jacobsen nævnte det brede flertal, og det har altid ligget mig meget på sinde at sikre de bredest mulige flertal. Nu kan jeg forstå, at der er et ganske bredt flertal for dette lovforslag, men jeg går almindeligvis efter meget brede flertal. Hvis fru Kirsten Jacobsen kigger efter, vil hun kunne se i Folketingstidende og i Lovtidende, at de mere end 50 lovforslag, jeg har haft fornøjelsen af at fremsætte, i det store hele er gennemført enten med alle Folketingets stemmer eller med meget brede flertal. Det modsatte har været undtagelsen, så jeg stiler meget gerne imod et bredt flertal, og som jeg allerede har sagt, er jeg selvfølgelig lydhør.

Til hr. Risgaard Knudsen vil jeg blot sige, at det var godt, hr. Risgaard Knudsen fik et stikord, og han skuffede heller ikke ved også i denne sag at indtage et særstandpunkt. Men det er jo helt i overensstemmelse med grundlovens bestemmelser.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FF):

Jeg deler helt undervisningsministerens forargelse over Skolesamvirket Tvind, fællesejet med dets underlige fonde og hemmelige foreninger og alt, hvad der ellers følger i kølvandet af dette imperium. Det er jeg helt enig med undervisningsministeren i, forargelsen kan slet ikke blive stor nok.

Men dette lovforslag henter jo ikke bagmændenes penge hjem fra Cayman Island, Tahiti og St. Vincent, fra underlige plantager i ulandene eller hvor som helst, disse mange pengetanke er placeret. Bagmændene vil kunne leve deres liv akkurat lige godt, uanset om ministeren griber ind rent administrativt eller ved lov. Det får ingen indflydelse på det, der bliver ingen forskel, og derfor vil jeg godt sige til undervisningsministeren: En af de ting, vi også kan opnå gennem en forespørgsel, er at give regeringens øvrige ministre den nødvendige opbakning til at komme skattesnyderiet, momssnyderiet og de

andre sociale snyderier, der er foretaget i disse imperier, til livs, samtidig med at vi giver ministeren bemyndigelse til eller pålægger ministeren at foretage de administrative indgreb, som ministeren i dag har sagt, at han ikke mener, han har ret til at foretage, uanset at det står i lovforslagets bemærkninger.

Vi har et forslag fra SF om en forespørgsel, men regeringen kunne i og for sig påtage sig den som sin egen sag. Så kunne regeringspartierne selv tage en hurtig forespørgselsdebat, og så kunne vi alle sammen samles om den.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er ked af, hvis debatten slutter, inden jeg er sikker på, at ministeren og jeg er enige om begreberne med hensyn til domstolsprøvelse, for det er dog det, det drejer sig om for nogle af os: At sikre den fundamentale retssikkerhed.

Ministeren talte om tilbagebetaling fra de enkelte skoler, og så kunne der anlægges sag, sagde ministeren. Så vidt jeg forstår, omfatter loven ikke tilbagebetaling, men hvis ministeriet gør krav på tilbagebetaling – hvilket formentlig vil være berettiget – hvad skal man så gøre? Så er det minsandten ministeriet, der skal anlægge den sag, for skolerne kan jo bare læne sig tilbage og sige: Vi vil ikke betale! Der skal altså en retskendelse eller en egentlig dom til, afhængigt af hvordan hjemlen er, før man kan få tilbagebetalt de penge, og i den forbindelse vil jeg godt bede ministeren bekræfte heroppefra, at lovforslaget ikke rammer fondene. Kan jeg få det bekræftet?

Med hensyn til henvendelserne til ministeriet har jeg altså fået oplyst, at i nogle tilfælde har ministeriet sagt: Vi kan ikke svare på noget som helst i øjeblikket, det hele drejer sig om Tvind. Jeg forstår godt, at ministeriet er forfærdelig overbebyrdet, men jeg videregiver bare bønnerne fra de skoler, der godt vil kunne planlægge for de næste år.

Og når jeg bliver ved med at tale om denne forespørgsel, er det selvfølgelig i et forsøg på at være konstruktiv. Jeg ønsker ligesom fru Kirsten Jacobsen, at ministeren kan få opbakning af det samlede Folketing til rent administrativt at stoppe de betalinger, hvor beviserne er i orden, hvorefter domstolene kan afsige de domme, som ministeren nu ønsker, at Folketinget skal afsige. Men som lovforslaget er skruet sammen, er det helt i strid med almindelig retssikkerhed i et retssamfund.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Ministeren sagde, at ingen har anvist i dag, hvordan vi skal komme svindelen til livs, hvis ikke lovforslaget vedtages. Det fremgår ellers af forslaget, og det har været citeret indtil flere gange – det står nederst på side 14 i bemærkningerne – at ministeren allerede i dag har mulighed for at gribe administrativt ind ifølge den gældende lovgivning.

Hvis ministeren har brug for hjælp til at varetage jobbet som minister, har vi fuld forståelse for det, og så må Folketinget naturligtvis i et vist omfang prøve at hjælpe ministeren med det. Men det skal ikke foregå under behandlingen af et lovforslag. Jeg synes, det er synd, at ministeren har mistet overblikket på dette punkt, og jeg synes næsten, jeg kunne høre, at ministeren var ved at skrive sin opsigelse og opslå stillingen ledig. Men det synes jeg ikke ministeren skal gøre, i hvert fald ikke på grund af denne sag.

Inden længe går vi andre til udvalgs møde, og så vil jeg anbefale ministeren – frem for at bede om forslag fra Folketingets medlemmer – at gå over i sit ministerium og læse den lov, som ministeren er ansvarlig for bliver overholdt, og søge efter svarene på sine spørgsmål. Svarene står nemlig i den lov, vi har i dag. Sagen er jo, at Folketinget er den lovgivende magt, og at regeringen – herunder undervisningsministeren – er den udøvende magt. Hvis de to instanser skal bytte plads, kræver det en grundlovsændring, og det tror jeg ikke ministeren lægger op til.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Nu er det vist på tide at fatte sig i rimelig kort-hed.

Til fru Kirsten Jacobsen vil jeg godt sige, at jeg bemærkede en forsonende tone, og det gør indtryk, når man kender fru Kirstens Jacobsens måde at agere på. Jeg er også meget glad for, at det endnu en gang blev fastslået, at vi ikke er uenige om målet, nemlig at få standset det her, og det samme sagde fru Birthe Rønn Hornbech.

Det er rigtigt, at vi ikke rammer fonden med dette lovforslag, men vi får standset den trafik med, at statslige kroner, skatteyderkroner, der er bevilget til skoleformål på den enkelte skole, flyttes fra skolen over i fonden på en helt urimelig måde. Det skærer vi af, og så må vi se på, hvordan vi i øvrigt kan komme videre med alt det andet, som er blevet nævnt af Folketingets medlemmer.

Formålet med lovforslaget er jo også at få en 2-årig pause, hvor vi i grundigt samarbejde med de fire skoleorganisationer kan få udformet et ordentligt regelsæt, så vi på ny kan oprette friskoler. De er jo noget unikt og vigtigt, som jeg gerne vil være med til at værne om, og jeg har hæftet mig ved, at det gælder også for alle Folketingets medlemmer.

Så skal jeg ikke undlade at sige her til sidst, at jeg selvfølgelig – og det manglede bare – er både glad for og tilfreds med den opbakning, der har været bag hensigten og formålet med denne lovgivning, og så må vi drøfte tingene nærmere i det videre udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget vedrørende Grønlandslove (10/596):

Udtræder: Bjørn Elmquist (RV)

Nyt medl.: Elsebeth Gerner Nielsen (RV)

Europaudvalget (10/596):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Nyt medl.: Lene Espersen (KF)

Forskningsudvalget (10/5 96):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Ny stedf.: Lene Espersen (KF)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (10/5 96):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Nyt medl.: Lene Espersen (KF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (10/5 96):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Ny stedf.: Lene Espersen (KF)

Socialudvalget (10/5 96):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Nyt medl.: Lene Espersen (KF)

Uddannelsesudvalget (10/5 96):

Udtræder: Thomas Torp Andersen (KF)

Nyt medl.: Lene Espersen (KF)

Trafikudvalget (10/5 96):

Udtræder: Niels J. Langkilde (KF)

Ny stedf.: Agnete Laustsen (KF)

Udenrigsudvalget (10/5 96):

Udtræder: Kristian Thulesen Dahl (DF)

Nyt medl.: Pia Kjærsgaard (DF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 15. maj 1996, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.52
